

Broj: 11-02-8-3253/19
Sarajevo, 29. 05. 2020. godine

I Z V J E Š T A J
O PROVOĐENJU STRATEGIJE ZA REFORMU SEKTORA PRAVDE U BOSNI I
HERECEGOVINI I AKCIONOG PLANA ZA 2019. GODINU

Sarajevo, februar 2020. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1. STRATEŠKA OBLAST 1 – PRAVOSUĐE	4
1.1. NEZAVISNOST NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA I USKLAĐENOST ZAKONA I SUDSKE PRAKSE U BiH.....	4
1.2. EFIKASNOST I EFEKTIVNOST PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA U BiH.....	11
1.3. ODGOVORNOST I PROFESIONALIZAM NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA U BiH.....	27
1.4. OTVORENOST U RADU PRAVOSUDNIH INSTITUCIJA U BiH.....	31
2. STRATEŠKA OBLAST 2 – IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA	33
2.1. UPRAVLJANJE SISTEMOM ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA U BiH.....	33
2.2. UNAPREĐENJE PRIMJENE ALTERNATIVNIH SANKCIJA U BiH.....	38
2.3. UNAPREĐENJE PRIMJENE MEĐUNARODNIH STANDARDARDA U BiH.....	41
3. STRATEŠKA OBLAST 3 – PRISTUP PRAVDI	43
3.1. MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ I SARADNJA.....	43
3.2. BESPLATNA PRAVNA POMOĆ U BiH.....	45
3.3. PRISTUP PRAVDI.....	47
4. STRATEŠKA OBLAST 4 – PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU	50
4.1. ZEMLJIŠNA ADMINISTRACIJA U FEDERACIJI BiH.....	50
4.2. PRIVREDNO SUDOVANJE U BiH.....	51
5. STRATEŠKA OBLAST 5 – KOORDINIRAN, DOBRO RUKOVOĐEN I ODGOVORAN SEKTOR	54
5.1. KOORDINACIJA I EU INTEGRACIJE.....	54
5.2. JAČANJE KAPACITETA ZA IZRADU ANALIZA I POLITIKA U SEKTORU PRAVDE U BiH.....	57
5.3. DONATORSKA KOORDINACIJA U SEKTORU PRAVDE U BiH.....	59
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	61
ZAKLJUČAK VIJEĆA MINISTARA BIH	62

UVOD

Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini za period od 2014. do 2018. godine (SRSP u BiH) je usvojena od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (VM BiH), entitetskih vlada i Pravosudne komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (PK BD BiH) 2015. godine, nakon čega je izrađen i usvojen Akcioni plan (AP SRSP u BiH).

Procedura usvajanja AP SRSP u BiH je završena na 94. sjednici VM BiH, održanoj 15. 03. 2017. godine, nakon što su se o istome saglasile entitetske vlade i PK BD BiH.

Na drugoj Ministarskoj konferenciji (MK), održanoj 06. 06. 2017. godine, usvojen je Poslovnik Ministarske konferencije i njenih radnih tijela (Poslovnik), kojim su uspostavljeni instrumenti predviđeni SRSP u BiH za praćenje i ocjenu njenog provođenja.

Poslovnikom su uspostavljeni:

- 1) MK, koja obezbjeđuje koordinirano praćenje najvažnijih reformskih aktivnosti, koje su od zajedničkog interesa za sektor pravde i usaglašeno rješavanje tih pitanja, razmjenu iskustava i bolje korištenje domaćih i drugih potencijala,
- 2) Tehnički sekretarijat (TS), koji pruža tehničku i stručnu pomoć u pripremanju i održavanju MK, sastanaka funkcionalnih radnih grupa (FRG) i izradi izvještaja o praćenju i ocjeni provođenja AP SRSP u BiH,
- 3) Pet FRG, po strateškim oblastima iz SRSP u BiH, koje se sastaju polugodišnje, radi praćenja i provođenja zajedničkih mjera i inicijativa, te davanja mišljenja i prijedloga za rješavanje najvažnijih reformskih pitanja sektora pravde,
- 4) Tromjesečni izvještaji o napretku, kojima se prati i ocjenjuje provođenje AP SRSP u BiH.

Tokom 2018. godine u procesu konsultacija nadležnih organa u sektoru pravde i organizacija civilnog društva izrađen je revidirani AP SRSP u BiH za period 2018. i 2019. godine. Zaključkom četvrte MK-a, održane 10. 07. 2018. godine, podržan je i usvojen revidirani AP SRSP u BiH i upućen je u proceduru odobravanja vlasti u BiH. Entitetske vlasti u BiH i PK BD BiH su podržale ovaj plan, dok je usvajanje istog na VM BiH u toku. Peta MK-a, održana 25. 03. 2019. godine, je potvrdila opredijeljenost institucija sektora pravde u BiH na daljem provođenju i praćenju reformi u sektoru.

Ovaj izvještaj se odnosi na period od 01. 01. do 31. 12. 2019. godine i, osim uvoda, sadrži pregled napretka na provođenju AP SRSP u BiH i informacije vezane uz provođenje usvojenih zaključaka MK-a.

Prilikom izrade izvještaja korišteni su zapisnici sa sastanaka FRG, TS i MK,¹ usvojeni izvještaji i podaci dostavljeni od institucija sektora pravde u Bosni i Hercegovini (BiH),² međunarodnih organizacija i donatora, koje prate provođenje AP SRSP u BiH i slično.

Informacije institucija sektora pravde u BiH dostavljene za potrebe izrade ovog izvještaja su slabijeg kvaliteta i odstupaju od preporuka datih u Smjernicama za praćenje provođenja SRSP u BiH.

Provođenje aktivnosti iz AP SRSP u BiH za period od 01. 01. do 31. 12. 2019. godine je praćeno od organizacija civilnog društva (OCD) potpisnica Memoranduma o uspostavljanju mehanizma za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH od strane OCD-ova.

Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u ovom izvještaju, bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene.

¹ Članovi MK su: ministri pravde BiH, entiteta i kantona, predsjednici Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

² U institucije sektora pravde, osim pravosudnih institucija, ubrajamo: ministarstva pravde BiH, entiteta i kantona, VSTV BiH i PK BD BiH, centre za obuku sudija i tužilaca, institucije za pružanje pravne pomoći, udruženja za alternativno rješavanje sporova, kazneno-popravne zavode, institucije za provođenje alternativnih sankcija i slične institucije.

1. STRATEŠKA OBLAST 1 – PRAVOSUĐE

U strateškoj oblasti 1 - Pravosuđe, na osnovu prikupljenih informacija, možemo zaključiti da se aktivnosti u većem dijelu strateških programa provode uz malo ili bez značajnih zastoja, uz izuzetak prioritarnih aktivnosti normativnog karaktera, kao što su izrada Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću (VSTV) BiH, Zakona o sudovima BiH, Zakona o Tužilaštvu BiH i Zakona o Ustavnom sudu BiH. Naime, na sastancima FRG 1 i TS u oba kruga sastanaka, ističe se potreba ubrzanja provođenja aktivnosti, s obzirom da za navedene aktivnosti postoje izuzetni zastoji na provođenju.

Zaključkom prvog sastanka TS od 12. 06. 2019. godine ocijenjeno je da je u pogledu daljih aktivnosti vezanih uz izradu i donošenje gore navedenih propisa potrebno izvršiti dogovor državnog i entitetskih ministara pravde u BiH, kao i predsjednika PK BD BiH o principima izrade propisa, a potom i zauzimanja strateškog stava MK o daljim koracima na provođenju utvrđenih aktivnosti AP SRSP u BiH. Drugi sastanak TS-a od 06. 12. 2019. godine potvrdio je zaključke prethodnog sastanka i dodatno uputio zahtjev nadležnim za produženje rokova pojedinih aktivnosti.

Od ukupno 23 programa i 44 strateške aktivnosti, 15 je ispunjenih programa, pet je djelimično ispunjenih i tri u kojima postoji zastoj na provođenju, dok je 30 ispunjenih, sedam djelimično ispunjenih aktivnosti, jedna odložena aktivnosti i šest u kojim postoji zastoj na provođenju.

1.1. Nezavisnost nosilaca pravosudnih funkcija i usklađenost zakona i sudske prakse u BiH

Strateški programi o nezavisnosti pravosudnih funkcija i usklađenosti zakona i sudske prakse u BiH odnose se na:

- 1) konsolidovanje funkcija VSTV-a,
- 2) reformu žalbenog sistema Suda BiH u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (član 2. Protokola) i mišljenjem Venecijanske komisije,
- 3) donošenje Zakona o Ustavnom sudu BiH,
- 4) donošenje izmjena i dopuna Zakona o Tužilaštvu BiH,
- 5) donošenje izmjena i dopuna Zakona o krivičnom postupku BiH,
- 6) usklađivanje Zakona o platama i naknadama nosilaca pravosudnih funkcija,
- 7) uspostavljanje usklađenog zakonskog okvira za tužilaštva u Federaciji BiH (FBiH),
- 8) unapređenje sistema finansiranja pravosudnih institucija u BiH i
- 9) održavanje panela iz građanske, krivične i upravne oblasti.

1.1.1 Konsolidovanje funkcija VSTV-a

Analiza provedenih reformi pravosuđa finalizovana je u prethodnom periodu. Pregled aktivnosti reformi pravosuđa je urađen tokom 2013. godine i dostavljen Parlamentarnoj skupštini (PS) BiH na njihov zahtjev. Ministarstvo pravde (MP) BiH je nakon toga izradilo i uputilo Informaciju VM BiH koja je razmatrana na 100. sjednici, održanoj 04. 05. 2017. godine, a kasnije je dostavljena i razmatrana i u PS BiH

Prilikom provođenja SRSP u BiH 2008.-2012. godine iskazana je potreba da se izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u konsoliduju funkcije VSTV-a, te osigura ravnoteža između njegove nezavisnosti i odgovornosti, ne dovodeći u pitanje jedinstvo VSTV-a i njegove nadležnosti, kao i uloga koju VSTV ima u uspostavljanju i jačanju vladavine prava u BiH, te da se dodatno unaprijedi postupak izbora nosilaca pravosudnih funkcija u BiH, uključujući pravo na žalbu i sudsku zaštitu. Izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u potrebno je dodatno regulisati i pitanja koje se odnose na druge podoblasti pravosuđa, kao što su pitanja koja su iznijeta u okviru stručnog pregleda (misije) Evropske unije (Peer review) u VSTV-u, za koje je dat veći broj preporuka koja se odnose na: a) prevenciju i suzbijanje sukoba interesa nosilaca pravosudne funkcije u BiH i njihovu disciplinsku odgovornost, b) rad Ureda disciplinskog tužioca, uključujući ovlaštenja, c) ulogu disciplinskog tužioca, itd.

VM BiH je na svojoj 87. sjednici, održanoj 29. 12. 2016. godine, donijelo zaključak kojim je zadužilo MP BiH da, u saradnji sa VSTV-om, izradi novi Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u. Spomenute institucije su zaključkom zadužene da pripreme nacrt zakona u skladu sa sugestijama iznesenim tokom rasprave na sjednici VM BiH, kao i sa mišljenjem Venecijanske komisije, preporukama Evropske komisije (EK) datim u Izvještaju o BiH, te preporukama Strukturisanog dijaloga o pravosuđu i drugim pitanjima vladavine prava između Evropske unije (EU) i BiH. U skladu sa ovim zaključkom, predstavnici MP BiH su 04. 04. 2017. godine održali sastanak sa predstavnicima VSTV-a, te se usaglasili da je za provođenje zaključka VM BiH potrebno formirati Radnu grupu u kojoj će, osim predstavnika ove dvije institucije, učestvovati i predstavnici entitetskih ministarstava pravde i PK BD BiH, sa zadatkom da izrade Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u.

MP BiH je 06. 04. 2017. godine zatražilo imenovanje predstavnika iz navedenih institucija. Aktom od 05. 05. 2017. godine ministar pravde Republike Srpske (RS) je istakao značaj Strukturisanog dijaloga, te *„uvažavajući napore koji su uloženi u postizanje konsenzusa o ključnim pitanjima u reformi pravosuđa na nivou BiH, ističemo da se pitanje reforme Zakona o VSTV treba rješavati u okviru procesa Strukturisanog dijaloga, na način što će se principi razraditi i konkretizovati, nakon čega će MP BiH formirati Radnu grupu kao tehničku podršku za provođenje usaglašenih rješenja u okviru procesa Strukturisanog dijaloga.“* U skladu sa navedenim, smatrano je preuranjenim formiranje Radne grupe za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u.

VSTV je 18. 04. 2017. godine dostavio dopis MP BiH u kome ističe, da kod izmjena i dopuna Zakona o VSTV-u pažnju usmjeri na *„poglavlja koja regulišu imenovanja i disciplinsku odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija, ali pitanja sastava Vijeća i izbora njegovih članova, te eventualno preispitivanje liste nadležnosti Vijeća u ovoj fazi, ne bi trebale biti predmetom preispitivanja, sve dok za to VSTV ne dobije odgovarajuće ustavne garancije.“*

VSTV je u proteklom periodu pripremio prijedlog teksta Zakona o VSTV-u koji predstavlja polaznu platformu za predstavnika VSTV-a u Radnoj grupi za izradu navedenog propisa prema zaključku VM BiH.

MP BiH je tokom 2017. godine izradilo i uputilo VM BiH, a kasnije i PS BiH Informaciju o stanju pravosuđa u BiH, sa posebnim osvrtom na borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Jedna od preporuka iz informacije je hitna potreba za revidiranjem Zakona o VSTV-u u skladu sa preporukama Strukturisanog dijaloga o pravosuđu i drugim pitanjima vladavine prava između EU i BiH, kao i mišljenjem Venecijanske komisije i preporukama EK iz Izvještaja o BiH. Zakon treba biti usmjeren na očuvanje i jačanje nezavisnosti, odgovornosti, kako članova VSTV, tako i nosilaca pravosudne funkcije, jačanje efikasnosti i kvalitetniji rad pravosuđa u BiH. Predstavnički dom PS BiH je na 49. sjednici, održanoj 05. 07. 2017. godine, povodom razmatranja ove informacije usvojio zaključak kojim je, između ostalog, obavezao VM BiH da, najkasnije u roku od 120 dana, pripremi i u parlamentarnu proceduru uputi izmjene i dopune Zakona o VSTV-u. Uz ovaj zaključak dostavljeni su prijedlozi i zaključci koje su iznijeli poslanici u raspravi. VM BiH se upoznao sa navedenim zaključkom Predstavničkog doma PS BiH na 108. sjednici, održanoj 19. 07. 2017. godine, i zadužilo MP BiH za realizaciju navedenog zaključka Predstavničkog doma PS BiH.

MP BiH je, u skladu sa svim zaprimljenim zaključcima, preporukama Venecijanske komisije i Strukturisanog dijaloga, započelo izradu novog Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o VSTV-u.

VSTV nastavlja rad na provođenju preporuka Peer Review, na osnovu kojih je usvojen i Akcioni plan prema kojem su aktivnosti vezane za Zakon o VSTV-u okončane krajem juna 2018. godine.

U skladu sa tim zaključeno je da je potrebno produženje rokova u 2018. godini. VSTV je na sjednici održanoj 28. i 29. 06. 2018. godine usvojio Inicijativu za reviziju Zakona o VSTV-u, koja je dostavljena EK i MP BiH.

Prilikom pripreme inicijative VSTV-a u obzir su uzete preporuke iz stručnog pregleda izvještaja o Poslovniku VSTV-a, disciplinskog postupka, imenovanja, ocjenjivanja i finansijskih izvještaja, kao i mišljenja Venecijanske komisije.

Ministar pravde BiH je 17. 08. 2018. godine, donio rješenje o formiranju Radne grupe za pripremu nacrtu Zakona o VSTV-u.

Na sjednici VSTV-a održanoj 05. i 06. 09. 2018. godine usvojen je ažurirani Akcioni plan za provođenje preporuka Peer Review. Značajnijih razvojnih inicijativa daljeg provođenja aktivnosti predmetnog programa nije bilo. S obzirom na to, na sastanku FRG i TS krajem 2018. godine je zaključeno da, na osnovu zaprimljenog dopisa Ministarstva pravde RS (MP RS), a po zatraženim informacijama o provođenju SRSP u BiH, je potreban dogovor na strateškom nivou o principima izrade gore navedenog propisa. Dodatno MP RS je ocijenilo da su principi pretpostavka u radu imenovane Radne grupe, zbog čega su odlučili izuzeti se iz rada ne odgovarajući na pozive za učešćem. Na osnovu navedenog, FRG i TS su izvijestili predsjedavajućeg MK-a o prijedlogu MP-a RS, a koji je na osnovu toga 14. 06. 2019. godine u Prozoru-Rami organizovao i održao sastanak s entitetskim ministrima pravde i predsjednikom PK BD BiH sa temama izrade Zakona o VSTV-u, Zakona o sudovima BiH i procesuiranju predmeta ratnih zločina. Na sastanku je zaključeno postojanje potrebe hitnog nastavka na izradi navedenih propisa unutar radne grupe, ali da je za to potrebno precizirati principe izrade propisa i ispunjavanje jedne od ključnih pretpostavki za nastavak rada, a to je uspostavljanje vlasti na državnom i nivou FBiH.

U posmatranom periodu ministar pravde BiH je 06. 11. 2019. godine donio izmjene rješenja radne grupe za izradu predmetnog propisa kojim je postojeća radna grupa proširena na predstavnike Suda BiH i Tužilaštva BiH, entitetskih vrhovnih sudova, Federalnog i Republičkog tužilaštva, te srodnih institucija iz Brčko distrikta BiH. Predmetni propis zahtjeva dogovor o principima izrade propisa što je ranije zaključeno, a koji proizilaze i iz preporuka Strukturisanog dijaloga.

1.1.2 Reforma žalbenog sistema Suda BiH, u skladu s Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (član 2. Protokola) i mišljenjem Venecijanske komisije

U 2017. godini vođene su aktivnosti privremene radne grupe, a koja je u martu 2008. godine izradila tehničko mišljenje o institucionalnoj reformi žalbenog sistema u Sudu BiH. MP BiH je ranije pripremio nacrt Zakona o sudovima BiH, kojim se osniva samostalan žalbeni sud BiH, odvojen od prvostepenog Suda BiH i preciznije definiše krivična nadležnost Suda BiH. Nacrtom ovog zakona nastoji se obezbijediti podudarnost odredaba s odgovarajućim odredbama Zakona o VSTV-u, posebno onima kojima se utvrđuju nadležnosti VSTV-a za izbor, imenovanje, razrješenje i ocjenu rada nosilaca pravosudnih funkcija u BiH. U julu 2017. godine održana je TAIEX radionica u vezi određivanja krivične nadležnosti Suda BiH, a nakon toga i ministarski sastanak u okviru Strukturisanog dijaloga o pravosuđu i drugim pitanjima vladavine prava između EU i BiH.

Pristup koji su predložili stručnjaci iz zemalja članice EU prihvatili su svi učesnici, kao dobru osnovu za nastavak diskusije, dok preciziranje određenih odredbi će biti predmetom daljeg rada na reformi. Posebno se ističe namjera postizanja dogovora o krivičnoj nadležnosti na osnovu člana 83. Ugovora o funkcionisanju EU, a koji, između ostalog, uključuje teška krivična djela kao što su terorizam, organizovani kriminal i korupcija.

Na održanom sastanku Strukturisanog dijaloga EU i BiH, polovinom 2018. godine, dogovoreno je da se na MK preciziraju i usaglase sporna pitanja, dalji koraci i aktivnosti na finalizaciji Nacrta zakona o sudovima BiH.

Sa tim u vezi, a na prijedlog FRG, TS je delegirao predmetno pitanje MK. Kao što je to spomenuto u vezi Zakona o VSTV-u na sastanku ministara pravde BiH, entiteta i predsjednika PK BD BiH ovo pitanje je bilo predmetom sastanka, održanog 14. 06. 2019. godine u Prozoru-Rami.

Predmetni propis zahtijeva dogovor o principima izrade propisa što je ranije zaključeno, a koji proizilaze i iz preporuka Strukturisanog dijaloga.

1.1.3 Donošenje Zakona o Ustavnom sudu BiH

SRSP u BiH 2014.-2018. godine je predviđao da se do kraja perioda važenja strateškog okvira realizuju aktivnosti ovog strateškog programa, a koje se zbog političkog rizika trebaju riješiti unutar Strukturisanog dijaloga koji se nije ponovno sastao, pa aktivnosti nisu realizovane. Revidirani AP SRSP u BiH za period 2019. i 2020. godine, kojeg je podržala 3. MK i uputila u proces odobravanja vlasti u BiH, je uključio i produžetak rada na predmetnom programu i pratećim aktivnostima sa rokom 2020. godine. Otežavajuća okolnost je da razmatrajući revidirani AP SRSP u BiH, PK BD BiH je stavila rezervu na predmetni program i njegovo provođenje. VM BiH, razmatrajući svoj Srednjoročni program rada (SPR) za period 2020.-2022. godine, na 178. sjednici, održanoj 12. 11. 2019. godine isti usvojilo uz izuzimanje normativno-pravne aktivnosti izrade Zakona o Ustavnom sudu BiH. Izrada Zakona o Ustavnom sudu BiH bila je predviđena u Programu rada MP BiH za 2019. godinu, ali aktivnosti izrade nisu provedene zbog političkih rizika. Uzimajući u obzir navedeno, na prijedlog FRG, TS je zaključio i uputio MK dodatno razmatranje predmetnog programa i donošenje strateške odluke o preduzimanju daljih aktivnosti.

1.1.4 Donošenje izmjena i dopuna Zakona o Tužilaštvu BiH

Donošenje izmjena i dopuna Zakona o Tužilaštvu BiH je vezano s izradom Zakona o sudovima BiH.

Zbog neprovođenja programskih aktivnosti u ovoj godini, a s obzirom da se radi o sistemskom zakonu, čija izrada slijedi nakon provođenja strateških programa 1.1.1 i 1.1.2 postoji značajan rizik za daljim odgađanjima i neispunjenju očekivanih rezultata definisanih pokazateljima.

1.1.5 Donošenje izmjena i dopuna Zakona o krivičnom postupku BiH

U paketu sa Zakonom o sudovima BiH i Zakonom o Tužilaštvu BiH bit će potrebno izraditi i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku BiH.

Pored navedenog, MP BiH je u 2017. godini imenovalo komisiju i pristupilo izradi Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku BiH, a u cilju provođenja odluke Ustavnog suda BiH, broj U-5/16, vezano za posebne istražne radnje. Članovi komisije, osim iz MP BiH, su i predstavnici entitetskih ministarstava pravde i PK BD BiH.

Tokom 2018. godine je izrađen i upućen Nacrt ovog zakona VM-u BiH u dalju proceduru. Zakon je usvojen i objavljen u službenom glasilu.³

Nakon ovih izmjena i dopuna, kao rezultat praćenja provođenja propisa i inicijativa iz međunarodnog i domaćeg okruženja, uticali su na formiranje nove radne grupe za analizu i izradu krivičnog zakonodavstva u BiH od strane ministra pravde BiH 19. 09. 2019. godine. Na više održanih sastanaka, posljednji održan 27. 11. 2019. godine, razmatrane su ranije prikupljene inicijative za izmjenama i dopunama i izvršena je ocjena opravdanosti istih.

Ranije od toga MP RS pristupio je izradi Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku RS po hitnom postupku radi usklađivanja sa odredbama Krivičnog zakonika RS⁴ u pogledu krivičnih djela za koje se mogu odrediti istražne radnje i izmjena u pogledu nadležnosti i trajanju istražnih radnji u skladu sa standardima Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), a koji nije bio planiran SRSP-om u BiH.

³ „Službeni glasnik BiH“, broj 65/18.

⁴ „Službeni glasnik RS“, broj 64/17.

Shodno tome pripremljen je i usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku RS,⁵ kojim se propisuje da se posebne istražne radnje mogu odrediti za krivična djela protiv ustavnog uređenja, protiv čovječnosti i međunarodnog prava, terorizma, kao i za krivična djela za koja se prema Krivičnom zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

Krajem 2019. godine završeno je provođenje ovog programa, dok je njegova realizacija tek na početku. Zato TS, na prijedlog FRG, skreće pažnju MK o potrebi odobrenja za nastavak aktivnosti predmetnog programa, kako bi se ostvarili očekivani rezultati usaglašavanja propisa u BiH, kao i preciznog regulisanja pitanja obnove postupka po odlukama Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH.

1.1.6 Usklađivanje Zakona o platama i naknadama nosilaca pravosudnih funkcija

U skladu sa zaključkom VSTV-a, Sekretarijat VSTV-a je dopunio ranije izrađenu analizu plata i nadoknada sudija i tužilaca na svim nivoima, članova VSTV-a, kao i administrativnog osoblja u tim institucijama i pripremio prijedlog preporuka vlastima u BiH na razmatranje. U skladu sa strateškim planom VSTV-a, pitanje ujednačenosti plata i nadoknada ponovo je razmatrano krajem 2018. godine na sastanku Stalne komisije za legislativu VSTV-a. Na sastanku Komisije je zaključeno da se pitanje plata i nadoknada sudija i tužilaca i u daljem periodu razmatra od strane VSTV-a u kontekstu mogućih izmjena sistema plata sudija i tužilaca u BiH. Tokom ranijeg perioda predmetne analize su izrađene u RS-u i BD-u BiH.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH dostavljen je PS BiH 13. 09. 2017. godine, koja ga je razmatrala i odbila.

Plate sudija i tužilaca u Republici Srpskoj regulisane su Zakonom o platama i naknadama sudija i tužilaca u RS-u.⁶ Vlada RS-a je na 19. sjednici, održanoj 10. 05. 2019. godine utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS, po hitnom postupku. Narodna skupštine (NS) RS-a je 13. 06. 2019. godine usvojila ovaj zakon po hitnom postupku na 5. redovnoj sjednici. Usvajanjem zakona izjednačava se status i utvrđuje ravnopravan položaj policijskih službenika u Ministarstvu unutrašnjih poslova i ovlaštenih službenih lica u institucijama pravosuđa RS-a.

U Brčko distriktu BiH plate sudija i tužilaca regulisane su Zakonom o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u BD BiH.⁷ PK BD BiH je u postupku izrade nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama nosilaca pravosudnih funkcija u BD BiH. U isto vrijeme PK BD BiH je utvrdila Prijedlog Zakona o platama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (administracija). Skupština BD BiH je na 209. sjednici, održanoj 11. 10. 2019. godine usvojila prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platama i naknadama zaposlenih u pravosuđu.

Ministarstvo pravde i uprave (MPU) Kantona Sarajevo je u 2017. godini pripremio prednacrt Zakona o platama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo, kojim se regulišu plate i nadoknade državnim službenicima i namještenicima zaposlenim u Općinskom i Kantonalnom sudu u Sarajevu. U toku 2018. godine utvrđen je Nacrt zakona o platama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo, te je o istom provedena javna rasprava. U skladu sa Programom rada MPU Kantona Sarajevo za 2019. godinu u proceduru je stavljen Prijedloga ovog zakona koji je i usvojen⁸.

⁵ „Službeni glasnik RS“, broj 66/18.

⁶ Zakonom o platama i naknadama sudija i tužilaca u RS-u („Službeni glasnik RS“, br. 66/14, 60/15 i 66/18) je propisano da se plate neće povećavati sve dok prosječna mjesečna neto plata u RS-u izračunata za kalendarsku godinu ne dostigne ili ne bude veća od 1.000,00 KM.

⁷ „Službeni glasnik BD BiH“, br. 1/06 i 21/14.

⁸ „Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 5/19.

Tokom prvih šest mjeseci 2018. godine analizirane su plate administrativnog osoblja u pravosudnim institucijama Zeničko-dobojskog kantona i donesen je Zakon o platama i naknadama u organima vlasti Zeničko-dobojskog kantona (ZDK),⁹ kao i provedbeni akti koji su proizašli iz ovog zakona, a isti se primjenjuju i na administrativno osoblje zaposleno u pravosudnim institucijama ZDK.

Tokom 2019. godine pripreman je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama u sudskim i tužilačkim institucijama na nivou BiH. VSTV je izvršio procjenu potrebnih sredstava za implementaciju predloženih izmjena i dopuna zakona, te je dato mišljenje na prijedlog dostavljen od MP BiH. Nacrt zakona je 05. 11. 2019. godine MP BiH dostavilo VM BiH radi utvrđivanja prijedloga.

U vezi predmetnog programa zaključuje se da su provedene aktivnosti i ocjenjuje se kako je ovaj strateški program ispunjen. Međutim, s obzirom na to da je tek krajem godine zakon na nivou BiH upućen na usvajanje treba uzeti u obzir mogućnost dorade i stoga je potrebno vršiti praćenje usvajanja propisa u VM BiH i Parlamentarnoj skupštini BiH.

U vezi strateškog programa, a na prijedlog članova iz FBiH, ocijenjeno je kako zbog nepostojanja podzakonskog akta na nivou FBiH i kantonalnim nivoima, nosioci pravosudnih funkcija različito primjenjuju institut nadoknade za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih praznika, prije svega tužioci. Zato se ovo pitanje delegira MK da se donese preporuke Vladi FBiH da što prije razmotri i hitno riješi pitanje člana 6c. - Nadoknada za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih praznika iz Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u FBiH.¹⁰

1.1.7 Unapređenje sistema finansiranja pravosudnih institucija u BiH

Zakonom o VSTV-u je propisana nadležnost VSTV-a za donošenje smjernica za pripremanje budžeta pravosudnih institucija u BiH, a što se kontinuirano i vrši.

Prema ranijim podacima VSTV-a, već duži niz godina, utvrđena je tendencija rasta budžetskih izdvajanja za finansiranje pravosudnih institucija u BiH, što ukazuje na dalje izazove u pogledu provođenja predmetnog programa.

Obuke iz oblasti pripreme budžeta su dijelom programa obuke rukovodilaca pravosudnih institucija koje provode CEST-ovi, te su kontinuiranog karaktera. Većina rukovodilaca pravosudnih institucija je prisustvovala barem jednoj obuci iz ove oblasti.

Tokom 2018. godine poseban program obuke je organizovan od strane USAID projekta za tužilaštva u BiH. Pored ostaloga obuke iz oblasti finansija u proteklom periodu su bile organizovane i od strane ministarstava finansija u BiH.

U RS-u, Ministarstvo finansija provodi obuke za rukovodioce i šefove računovodstva pravosudnih institucija u pogledu budžeta i korištenja programa za unapređenja budžeta.

I u Brčko distriktu BiH obuka iz oblasti programskog budžeta se provodi, kako za rukovodioce, tako i za službenike pravosudnih institucija.

VSTV u procesu pripreme budžeta provodi aktivnosti uključivanja predstavnika izvršnih i zakonodavnih vlasti u BiH. U septembru 2018. godine VSTV je organizovao konsultacije u vezi budžeta pravosudnih institucija sa nadležnim izvršnim i zakonodavnim vlastima. Nacrti budžeta tokom 2018. godine su usvojeni u RS-u, FBiH, SBK, BPK, HNK, ZHK, PK i Kantonu 10. Tokom 2019. godine usvojeni su budžeti u ZDK, TK, SK i USK, dok u 2019. godinu nacrti budžeta za tu godinu nisu usvojeni zbog neuspostavljanja vlasti.

⁹ „Službene novine ZDK“, broj 1/18.

¹⁰ „Službene novine FBiH“, br. 72/05, 22/09 i 55/13.

Tokom pripreme budžeta na nekim nivoima su vršene intenzivne konsultacije, dok u pojedinim slučajevima nije bilo mogućnosti za intervencije pravosudnih institucija. U narednom periodu će biti potrebno preduzeti aktivnosti za razvijanje dijaloga između pravosudnih institucija i izvršnih vlasti, kako bi se unaprijedili budžetski prijedlozi, a time i finansiranje pravosudnih institucija.

U RS-u, zakonima o sudovima i javnim tužilaštvima, propisuje da se sredstva za rad sudova i javnih tužilaštava obezbjeđuju u budžetu RS-a, a na prijedlog MP RS, koji se dostavlja VSTV-u na davanje sugestija.

Saradnja između PK BD BiH, koja je nadležna za pripremanje i predlaganje budžeta svih pravosudnih institucija, te zakonodavnih i izvršnih organa Brčko distrikta BiH je na zadovoljavajućem nivou.

Kantonalni nivoi vlasti sa VSTV-om ostvaruju saradnju u pogledu izrade budžeta pravosudnih institucija kantona, u skladu sa propisima finansiranja institucija relevantnog nivoa.

U skladu sa dinamikom pripreme budžeta krajem 2019. godine pripremljen je i budžet za 2020. godinu, pri čemu je VSTV pozvao nadležna ministarstva pravde i finansija na proces konsultacija u pogledu procesa usvajanja budžeta. Jedan od rezultata 2019. godine je i preuzimanje finansiranja plata i nadoknada tužilaca i sudija iz domaćih budžeta, a koji su se do sada finansirali iz IPA sredstava pomoći procesuiranju predmeta ratnih zločina.

1.1.9 Održavanje panela iz građanske, krivične i upravne oblasti

U cilju postizanja veće usklađenosti sudske prakse u BiH, krajem 2018. godine su održani paneli za ujednačavanje sudske prakse iz krivične oblasti na temu „Princip-Ne bis in idem-u predmetima ratnih zločina“ i temu „Odmjeravanje kazne u predmetima ratnih zločina“. Zapisnici sa spomenutih panela su upućeni početkom 2019. godine.

U RS-u, Vrhovni sud redovno održava sjednice odjeljenja sudske prakse i učestvuje na sastancima panela s ostalim sudovima, kao najvišim instancama za ujednačavanje sudske prakse, čime se obezbjeđuje veća pravna sigurnost građana. Navedena aktivnost se kontinuirano provodi u Vrhovnom sudu RS. Iz krivične oblasti 03. 12. 2019. godine u Sarajevu je održan panel. Teme održanog panela su bile „Primjena instituta komandne odgovornosti u svjetlu Krivičnog zakona SFRJ i Krivičnog zakona BiH“ i „Zamjena kazne zatvora novčanom kaznom“.

1.2. Efikasnost i efektivnost pravosudnih institucija u BiH

Strateški programi o efikasnosti i efektivnosti pravosudnih institucija u BiH odnose se na provođenje odgovarajućih mjera u cilju:

- 1) smanjenja zaostalih predmeta u izvršnom postupku,
- 2) povećanja efikasnosti istraga u krivičnom postupku u BiH,
- 3) unapređenja sistema alternativnog rješavanja sporova u BiH,
- 4) rasterećenja pravosudnih institucija u BiH izmještanjem pojedinih postupaka i prenosa ovlaštenja,
- 5) praćenja primjene zakona o sudovima, tužilaštvima i svih procesnih zakona,
- 6) obezbjeđenja organizacionih, infrastrukturnih i materijalno-tehničkih pretpostavki za rad pravosudnih institucija u BiH,
- 7) unapređenja vještina rukovođenja pravosudnim institucijama u BiH,
- 8) unapređenja sistema za praćenje efikasnosti i kvalitete rada sudija, tužilaca i stručnih saradnika i
- 9) unapređenje i usklađivanje statusa zaposlenog osoblja u pravosudnim institucijama u BiH.

1.2.1 Provesti odgovarajuće mjere sa ciljem smanjenja zaostalih predmeta u izvršnom postupku

Prvostepeni sudovi su sačinili godišnje planove starih predmeta u januaru 2019. godine. Drugostepeni i vrhovni sudovi sačinjavaju planove na tromjesečnom nivou, uz podršku jedinice za efikasnost VSTV-a. Provođenje navedenih planova se prati kontinuirano kroz mjesečne izvještaje o provođenju, koji se objavljuju na web-stranici pravosuđa (objavljivanje se vrši tromjesečno).

U oktobru 2019. godine je došlo do izmjena Uputstva za sačinjavanje planova za rješavanje predmeta, koje je dostavljeno sudovima. Sudovi kontinuirano dostavljaju izvještaje o realizaciji planova VSTV-u. Realizacija se objavljuje svaka tri mjeseca na web stranici VSTV-a. Prema polugodišnjem izvještaju u prvoj polovini 2019. godine je broj neriješenih nekomunalnih predmeta u sudovima smanjen za oko 3% (oko 10.000 predmeta). Priliv predmeta je povećan za oko 5% u odnosu na drugu polovinu 2018. godine. Broj neriješenih KT prijava i istraga u tužilaštvima u BiH, s uzorka polovinom 2019. godine, je na nivou broja prijava i istraga sa početka 2019. godine. Sudovi u BiH su tokom prva tri kvartala 2019. godine riješili 129.530 najstarijih predmeta, odnosno realizovali 76% plana, na što ukazuju podaci godišnje analize i praćenja procesa rješavanja najstarijih predmeta.

Sudovi su planovima za rješavanje predmeta u 2019. godini predvidjeli riješiti 170.286 najstarijih predmeta. U sudovima u FBiH ukupno je riješeno 83.809 predmeta iz planova rješavanja predmeta. Istovremeno, sudovi u RS-u su riješili 41.629 predmeta, sudovi Brčko distrikta BiH 2.473 predmeta, dok je Sud BiH riješio 1.619 najstarijih predmeta iz planova rješavanja predmeta.

Analiza je pokazala da su prvostepeni sudovi u prosjeku ostvarili 73% plana, dok su sudovi viših instanci, realizovali 92% plana. U skladu sa preporukama Pododbora za slobodu, pravdu i bezbjednost, formirana je Radna grupa za unapređenje izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku. U aprilu 2018. godine Radna grupa je održala prvi sastanak. Članovi Radne grupe su nadležna entitetska ministarstva i MP BiH, kao i PK BD BiH, a podršku radu pruža VSTV. Usvojene izmjene i dopune zakona o izvršnom postupku bit će prosljeđene u dalju zakonodavnu proceduru, kao prijedlog Radne grupe za unapređenje izvršnog postupka. Radna grupa će analizirati dva modela izvršenja – sistem privatnih i sistem javnih izvršilaca, radi predlaganja mogućeg izmještanja izvršnih predmeta sa sudova u fazi provođenja izvršenja. Operativni cilj radne grupe je da sačini prijedloge za izmjene i dopune postojećih zakona o izvršnom postupku u cilju poboljšanja i efikasnosti izvršnog postupka.

Radna grupa je tokom 2019. godine pripremila set izmjena i dopuna odredbi zakona o izvršnom postupku za koje se ustanovilo da utiču na dužinu trajanja postupka i koji trebaju da doprinesu efikasnijoj obradi izvršnih predmeta. Na osnovu prijedloga Radne grupe, pokrenuta je zakonodavna procedura izmjena i dopuna Zakona o izvršnom postupku FBiH, od strane Federalnog ministarstva pravde (FMP). Takođe, pripremljene su izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku Brčko distrikta BiH, u cilju pokretanja zakonodavne procedure.

MP RS je, u okviru prevazilaženja problema rješavanja starih i drugih neriješenih predmeta u pravosudnim institucijama, pristupilo izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku RS iz 2012. godine, kada je propisan izvršilac po ugovoru, a 2014. godine u Osnovnom sudu u Banja Luci uveden je SOKOP program koji je namijenjen za prijem i obradu prijedloga predmeta za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave.

U 2017. godini MP RS je izradilo i uputilo u proceduru usvajanja izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku RS, kojim svi računi za pružanje usluga (telekomunikacionih i dr.) imaju status vjerodostojne isprave, čime se nastoji smanjiti broj tužbi u sporovima male vrijednosti. Izradi zakona se pristupilo, jer se pred osnovnim sudovima u RS-u, u toku svake godine, u prosjeku podnese oko 25.000 tužbi u sporovima male vrijednosti, od čega je oko 16.000 tužbi, u kojima vrijednost spora ne prelazi 1.500 KM. Pristupilo se i izmjeni Zakona o sudskim taksama RS, u dijelu visine iznosa taksene tarife, za prijedlog da se dozvoli izvršenje do vrijednosti spora od 3.000,00 KM.

NS RS je, na 23. sjednici 2018. godine, usvojila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku RS, kojim se kao vjerodostojne isprave propisuju računi ili izvodi za telekomunikacione usluge i RTV takse, te odluke i knjigovodstveni izvod za članarine Advokatske komore RS-a.

U Brčko distriktu BiH svake godine se donose planovi rješavanja predmeta u sudovima i Tužilaštvu Brčko distrikta BiH. Njihova realizacija se prati prema uputstvima VSTV-a, prema kojem se vrši izvještavanje. Rukovodilac institucije je nadležan za provođenje planova starih i drugih neriješenih predmeta, kao i njihovog praćenja. Na kraju izvještajnog perioda, rukovodilac pravosudne institucije dostavlja VSTV-u podatke u pogledu rješavanja starih i drugih predmeta. Sve statističke podatke u vezi sa gore navedenim posjeduje rukovodilac institucije i VSTV. U okviru Osnovnog i Apelacionog suda BD BiH su preduzete sve mjere i aktivnosti za uspostavljanje efikasnog izvršnog postupka u rješavanju komunalnih predmeta (npr. povećan broj sudskih izvršilaca, raspoređen veći broj sudija i stručnih saradnika na izvršnom referatu).

Svaki kantonalni sud je u skladu s uputstvima VSTV dužan donijeti plan o rješavanju zaostalih predmeta.

U okviru aktivnosti iz Akcionog plana za provođenje mjera i aktivnosti na unapređenju naplate komunalnih usluga u Kantonu Sarajevo, koji je donijela Vlada Kantona Sarajevo u martu 2017. godine, MPiU, pored ostalog, uputilo je prema FMP-u inicijativu za izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku FBiH. U Općinskom sudu u Sarajevu najveći problem predstavlja veliki broj komunalnih predmeta, koje se nastoje riješiti kroz mjere i aktivnosti posebnog Akcionog plana Vlade Kantona Sarajevo donesenog početkom 2017. godine i rezultati su mjerljivi kroz značajno smanjen broj sudskih predmeta ove vrste i uvećanu naplatu komunalnih usluga u milionskim iznosima. Dodatno Sud je uveo SOKOP sistem radi efikasnijeg rješavanja navedenih predmeta. U Odjeljenju po vjerodostojnoj ispravi je na početku 2018. godine bilo 791.803 neriješena predmeta. Tokom godine u SOKOP je zaprimljeno novih 104.997, te je u radu bilo ukupno 990.790 neriješenih predmeta. Riješeno je 50.962, dok je neriješenih ostalo 939.828 predmeta. Međutim, bez reforme izvršnog postupka kroz unapređenje postojećeg zakonodavnog okvira, Zakona o izvršnom postupku u cilju izmještanja izvršnog postupka iz suda, nije moguće postići dugoročne rezultate, te je u tom pravcu upućena inicijativa FMP-u.

FMP je u dva navrata upućivalo izmjene i dopune Zakona o izvršnom postupku, a koje su rezultat rada radne grupe s VSTV-om. Iako upućene u proceduru usvajanja navedene izmjene i dopune nisu podržane od strane Parlamenta FBiH. Takođe, jedan od problema je i primjena odredbi člana 104. Zakona o prekršajima Federacije BiH, kojima je regulisan postupak izvršenja novčane kazne prinudnim putem i neprovediv je, kao i problem primjene odredbi člana 33. i 40. Zakona o stečajnom postupku FBiH od dana objavljivanja presude Ustavnog suda FBiH kojom je utvrđeno da navedeni članovi nisu u saglasnosti s Ustavom FBiH. FMP je pripremlilo nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima FBiH kojim se između ostalog uređuje pitanje prinudne naplate novčanih kazni, te se istim propisuje nadležnost Porezne uprave FBiH za obavljanje poslova prinudne naplate. S obzirom na to da nije dobivena saglasnost Federalnog ministarstva finansija u smislu obezbjeđenja dodatnih finansijskih sredstava za provođenje ovog zakona, nacrt Zakona se sa tom informacijom dostavlja Vladi FBiH radi donošenja odluke o predloženom zakonskom rješenju.

U skladu sa presudom Ustavnog suda FBiH, a u vezi izmjena čl. 33. i 40. Zakona o stečajnom postupku, FMP je po istim i postupilo te pripremlilo nužne izmjene i dopune. Izmjene i dopune Zakona o stečajnom postupku FBiH su upućene u proceduru usvajanja i tokom juna usvojene i objavljene.¹¹

Pored gore spomenutih pitanja mnoga druga neriješena pitanja, kao npr. neusklađenost zakona sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku FBiH, nedostatak propisa kojim se regulišu troškovi branilaca po službenoj dužnosti u krivičnom postupku, bila su predmetom pažnje i analize FMP u prethodnom periodu.

Shodno navedenom, a po pitanju odbrane po službenoj dužnosti FMP je radilo na izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi FBiH. Razlog za donošenje zakona je utvrđivanje pravnog osnova za donošenje posebnog podzakonskog akta kojim bi bilo uređeno pitanje nagrade za rad advokata po službenoj dužnosti. U FBiH je u primjeni Zakon o advokaturi FBiH koji predviđa donošenje Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, ali ne sadržava odredbu kojom bi bio uređen rad advokata po službenoj dužnosti. Kako primjena aktuelne tarife proizvodi značajna finansijska opterećenja po budžete, bilo je neophodno dopuniti Zakon o advokaturi FBiH i definisati pravni osnov za uređenje ove oblasti podzakonskim aktom, koji bi donio federalni ministar pravde. Predloženo rješenje u osnovi je slično zakonskom rješenju u Hrvatskoj i Srbiji gdje je nagrada za rad advokata po službenoj dužnosti propisana podzakonskim propisom koji donosi ministar pravosuđa, dok aktuelno zakonodavstvo u RS-u predviđa da visinu nagrade i nadoknade za odbrane po službenoj dužnosti utvrđuje Vlada RS-a, na prijedlog ministra pravde. U skladu sa tim, izrađeni Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o advokaturi FBiH je upućen u junu Vladi FBiH, koja je isti utvrdila na 148. sjednici, održanoj 24. 07. 2018. godine. Prijedlog je upućen po hitnom postupku u parlamentarnu proceduru. Za hitni postupak se odlučilo u cilju smanjenja finansijskih opterećenja odgovarajućih budžeta zbog troškova za isplatu nagrada. Tokom 2019. godine na provođenju zaključka Doma naroda Parlamenta FBiH od 14. 11. 2019. godine FMP je zaduženo da izmijeni tarife o nagradama i naknadama notara i advokata i, u roku od 30 dana, njihovu visinu prilagodi standardu i imovinskim prilikama građana FBiH, umanjujući iznose tarifa u odgovarajućem postotku po čemu je sačinjen novi prijedlog zakona.

Kanton Sarajevo izdvaja sve veća sredstva za izvršenje odluka Ustavnog suda BiH po apelacijama građana podnesenim radi dužine trajanja postupka pred sudovima u Kantonu Sarajevo, a što obavezuje Vladu Kantona Sarajevo na isplatu nadoknade na ime nematerijalne štete zbog kršenja prava na donošenje odluke suda u razumnom roku (postupci traju preko 10 godina, pa i sporovi iz radnog odnosa koji su hitnog karaktera).

¹¹ „Službene novine FBiH“, broj 52/18.

Primjećuje se i trend rasta broja odluka Ustavnog suda BiH u pogledu izvršenja. U 2017. godini Vladi Kantona Sarajevo dostavljene su na izvršenje 42, a u 2018. godini 45¹² odluka Ustavnog suda BiH u značajnom finansijskom iznosu. Takođe, iz istog razloga, pokreću se postupci i pred ESLJP, čime se pored prouzrokovanja velikih finansijskih obaveza za Kanton Sarajevo, direktno nanosi šteta ugledu BiH. U 2017. godini obaveze Vlade Kantona Sarajevo iznosile su 27.383 KM, u četiri predmeta. Za primjer jednim dostavljenim predmetom od strane Evropskog suda predložena je prijateljska nagodba za isplatu 52 aplikanta u iznosu od po 1.800 eura na ime nadoknade nematerijalne štete i po 250 eura na ime troškova i izdataka. Za ovu namjenu u budžetu Kantona Sarajevo za 2018. godini bilo je predviđeno ukupno 200.000, a u 2019. godini 293.000 KM.

Zakonom o javnim tužilaštvima RS-a propisano je da se stručni saradnik u javnim tužilaštvima imenuje na osnovu javnog konkursa na neodređeno vrijeme, a prema kriterijima za broj stručnih saradnika, što određuje glavni republički javni tužilac. Stručni saradnici¹³ mogu vršiti sve radnje u postupcima za izdavanje krivičnog naloga pred sudovima, u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku RS-a, na osnovu zahtjeva i posebnog ovlaštenja glavnog okružnog javnog tužioca.

Zakonom o Tužilaštvu BD BiH i Zakonom o službenicima i namještenicima u pravosuđu BD BiH regulisan je status stručnih saradnika.

MP RS je u 2017. godini dao saglasnost na produženje mandata za pet dodatnih sudija u Osnovnom sudu u Banja Luci i po jednog sudije u osnovnim sudovima u Prijedoru, Prnjavoru i Trebinju.

Iako nije predviđeno strateškim okvirom u 2018. godini je upućen u proceduru usvajanja Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku RS, kao i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama RS koji je usvojila NS RS na svojoj 28. posebnoj sjednici, održanoj 04. 07. 2018. godine, a koje su i objavljene u službenom glasilu.¹⁴

U Brčko distriktu BiH trenutno ne postoji potreba za povećanjem broja redovnih i dodatnih sudija.

U 2018. godini u Posavskom kantonu nije postojala potreba za povećanje broja redovnih i dodatnih sudija po pitanju postupanja po smanjenom broju predmeta, a u odnosu na stanje iz prethodne godine, dok u 2019. godini nisu dostupni podaci.

U dijelu koji se odnosi na praćenje provođenja aktivnosti prema Akcionom planu za izvršenje odluka Ustavnog suda i ubrzanje sudskih postupaka, potrebno je naglasiti da je formirana Radna grupa u vezi rješavanja predmetnog pitanja. Sastanak RG je održan 26. 11. 2019. godine. RG je započela izradu finalnog teksta Nacrta Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, koji je uvršten u Program rada MP BiH za 2020. godinu.

RS je, takođe, tokom 2019. godine pripremila nacrt Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku i uputila ga u proceduru usvajanja.

¹² Izvor: Baza podataka na portalu Ustavnog suda BiH, (<http://www.ccbh.ba/odluke/>).

¹³ Stručni saradnik pomaže tužiocu u njegovom radu, izrađuje nacрте tužilačkih odluka, proučava pravna pitanja, sudsku praksu i pravnu literaturu, izrađuje nacрте pravnih shvatanja, te obavlja samostalno ili pod nadzorom i po uputstvima tužioca i druge poslove.

¹⁴ „Službeni glasnik RS“, broj 66/18.

1.2.2 Povećanje efikasnosti istraga u krivičnom postupku u BiH

U okviru aktivnosti projekta „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“¹⁵ pratila se primjena Uputstva o saradnji tužilaca i ovlaštenih službenih lica (OSL) u provođenju radnji dokazivanja tokom istrage. Strateški forum rukovodilaca tužilaštava i policijskih organa predložio je tokom 2017. godine dopunu Uputstva radi optimalnog regulisanja postupanja po prijavama anonimnih podnosilaca. Projekat je u okviru ovih aktivnosti inicirao uspostavljanje zajedničkih timova tužilaštava i nadležnih policijskih agencija, koji su već formirani na području Banja Luke, Zenice i Sarajeva.

U prvoj polovini 2018. godine potpisan je Memorandum o saradnji institucija koja se bave edukacijom OSL i tužilaca. Održana je radionica na kojoj je definisan praktični mehanizam saradnje. Kao rezultat dogovora postignutog na radionici između institucija koje se bave edukacijom tužilaca i OSL zakazan je sastanak.

Strateški forum rukovodilaca tužilaštava i policijskih organa preuzeo je praćenje primjene Uputstva o saradnji OSL i tužilaca, te u svom mandatu daje ocjenu primjene i u skladu sa tim predlaže važenje Uputstva ili njegove izmjene.

U Sarajevu je 22. 01. 2019. godine održan okrugli sto „Saradnja tužilaštava i policijskih organa u okviru uspostavljenih operativnih foruma“, na kome je učešće uzelo više od 40 predstavnika tužilaštava i policijskih organa. Tokom ove konferencije prezentovana je i publikacija „Vodič o forenzičkim kapacitetima u BiH“. Tužilaštvo FBiH je u Sarajevu 14. 03. 2019. godine organizovalo 14. sastanak rukovodilaca tužilaštava i policijskih agencija na strateškom nivou. Teme sastanka su bile preporuke EK iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije (Peer Review preporuke) i implementacija državne Strategije za borbu protiv korupcije 2015.-2019. godine, a kao jedan od zaključaka je bilo iniciranje izrade plana Strateškog foruma za 2019. godinu. 29. 05. 2019. godine održan je i sastanak strateškog foruma zvaničnika tužilačkih i policijskih institucija sa nivoa BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH na kojem su ključne teme bile unapređenje rada i saradnje između tužilačkih i policijskih struktura u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, u cilju što kvalitetnijeg dokumentovanja i dokazivanja krivičnih djela korupcije u sudskim postupcima. Dodatne teme sastanka bile su saradnja tužilaštava i policije u istraživanju ratnih zločina, kao i o usvajanje Plana rada Strateškog foruma za 2019. godinu. U Banja Luci je 17. 12. 2019. godine održan zadnji sastanak rukovodioca tužilaštava i policijskih agencija na strateškom nivou. Teme sastanka su uključivale unapređenje rada i saradnje između tužilaštava i policijskih organa u procesuiranju predmeta korupcije i organizovanog kriminaliteta, kao i pružanje podrške tužilaštvima od strane policijskih organa. Posebna pažnja je posvećena trgovini ljudima i prosjačenju kao obliku radne eksploatacije.

VSTV je u okviru Projekta jačanja tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa (u daljem tekstu: Projekat) pružilo podršku potpisivanju memoranduma o saradnji koji je potpisan 16. 10. 2019. godine. Na osnovu memoranduma VSTV je pružio podršku osnivanju edukacijsko-koordinacionog foruma, te podržava održavanje redovnih sastanka foruma na polugodišnjoj osnovi. Forum je neformalno koordinaciono tijelo čiji prvi sastanak je održan 24. i 25. 05. 2019. godine. Do sada pod pokroviteljstvom VSTV-a su održana četiri sastanka foruma. U ovom kontekstu VSTV je putem Projekta podržao šestomjesečnu višemodularnu edukaciju na temu “Kriminalističko-obavještajni rad u podršci tužilaštvu na suzbijanju korupcije”, a koja je zadnji put održana 10. 12. 2019. godine.

¹⁵ Naziv projekta: „Podrška pravosuđu u BiH - Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“, usvojen na sjednici VSTV-a, održanoj 24. i 25. 09. 2014. godine u trajanju od 12./2014. godine do 11./2018. godine. Izvor: <http://www.pravosudje.ba/projekti>.

Tokom 2018. godine, u Centru za obuku OSA BiH u Banjoj Luci održan je radni sastanak između predstavnika tužilaštava svih nivoa u BiH i predstavnika OSA BiH na kojem su teme bile suprotstavljanje organizovanom kriminalu i sigurnosnim prijetnjama, provođenja odredbi Zakona o zaštiti tajnih podataka i ulozi organa vlasti u njegovoj primjeni, sa fokusom na procesu prikupljanja i obrade informacija, te zaštite podataka, uz prezentaciju studije slučaja.

Sredinom 2018. godine održano je niz radionica pod nazivom "Finansijske istrage u predmetima krivičnih djela pranja novca", projekta saradnje institucija vlasti i organizacija civilnog društva. Seminari su se održali širom regije u Podgorici, Sarajevu i Beogradu, uz pomoć Asocijacije za demokratske inicijative, Centra za monitoring i istraživanje Crne Gore i Transparentnost Srbije.

U Republici Srpskoj 2014. godine potpisan je Sporazum između Ministarstva unutrašnjih poslova i Republičkog javnog tužilaštva o saradnji, te smjernice o postupanju policije i javnog tužilaštva u odnosima sa medijima i informisanju.

Tužioci Tužilaštva BD BiH prošli su obuke na teme primjene Uputstva o saradnji tužilaca i ovlaštenih službenih lica u provođenju radnji dokazivanja tokom istrage, a učestvuju i u praćenju njegove primjene putem strateškog foruma glavnih tužilaca i rukovodilaca policijskih agencija, te utvrđuju mjere za unapređenje saradnje tužilaca i ovlaštenih službenih lica.

Tokom 2017. i 2018. godine nastavljeno je održavanje radionica sa ciljem organizacije obuke u svim tužilaštvima u BiH. U prvoj polovini 2017 godine dogovoren je i Memorandum o saradnji CEST-ova, Policijske akademije FBiH, Uprave za policijsku obuku RS i Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova, kojem se naknadno pridružila i Uprava za policijsku obuku RS.

U RS-u se održavaju sastanci, zajedničke stručne konferencije predstavnika sudova, tužilaštava i policije. Predstavници Uprave za policijsko obrazovanje su predavači na obukama sudija i tužilaca u CEST-u RS.

U okviru programa obuka CEST-ova RS i FBiH za 2019. godinu su predviđene edukacije kojim se unapređuje efikasnost istraga. Održane su dvije obuke u 05. i 11. mjesecu – Provođenje istrage i zajednički istražni timovi, dvije obuke u 09. i 11. mjesecu - „Tehnike izrade tužilačkih akata“; jedna obuka u 03. mjesecu – „Korupcija u javnim nabavkama“; pet obuka u 01., 02., 03., 04. i 05. mjesecu – „Istrage, optuženje i presuđivanje koruptivnih krivičnih djela, djela sa finansijskim elementom i djela organizovanog kriminala“, jedna obuka u 03. mjesecu – „Trgovina ljudima i migracije“, jedna obuka u 11. mjesecu – „Istraga i presuđivanje slučajeva koji uključuju strane terorističke borbe u JI Evropi“, jedna obuka u 10. mjesecu – „Krivična djela terorizma, zločina iz mržnje i govora mržnje“, jedna obuka u 03. mjesecu – „EU standardi i metodologije“, pet obuka u 02., 03., 04., 05. i 06. mjesecu – „Oduzimanje imovine“; jedna obuka u 06. mjesecu – „Finansijske istrage“.

VSTV je organizovalo 26. 03. 2019. godine u Sarajevu regionalnu konferenciju "Saradnja tužilaštva i policije u segmentu odnosa sa javnošću", gdje su kao ključna pitanja identifikovana: interna komunikacija i nedostatak sinhronizacije između informacija koje objavljuju tužilaštva i policijske agencije.

1.2.3 Unapređenje sistema alternativnog rješavanja sporova (ARS) u BiH

U okviru Projekta „Unapređenje efikasnosti pravosuđa VSTV-a“ i u 2019., kao i u 2018. godini je promovisana sudska nagodba, kao način alternativnog rješavanja sporova. Periodično se sudska nagodba promoviše i putem medija.¹⁶ U svim sudovima u BiH su tokom 2016., 2017., 2018. i 2019. godine organizovane „Sedmice sudske nagodbe“.

¹⁶ Web-stranica VSTV-a, saopštenja za javnost o aktivnostima i rezultatima sudova u zaključivanju sudskih nagodbi, plakati i informativne objave „Sudska nagodba“.

U 2018. godini „Sedmice sudske nagodbe“ održane su u periodu od 16. do 27. 04. 2018. godine. Kao rezultat aktivnosti promocije sudske nagodbe može se navesti da je broj predmeta riješenih ovim putem povećan u odnosu na prethodni period. Tako je u 2017. godini broj predmeta riješenih sudskom nagodbom iznosio 6.816, što je ukazuje na trend rasta u odnosu na 2012. godinu, kada je broj predmeta zaključenih sudskom nagodbom iznosio 3.993, dok je u 2018. godini ukupan broj riješenih predmeta iznosio 5.986 predmeta. „Sedmice sudske nagodbe“ sa ciljem promocije korištenja sudske nagodbe u 2019. godini su održane u maju. Organizovanjem sedmica sudske nagodbe želi se izvršiti pozitivan uticaj na efikasnost sudskih postupaka, te promjenu u pristupu suda i stranaka rješavanju sporova. Za vrijeme sedmice sudske nagodbe u 2019. godini prvostepeni i drugostepeni sudovi u BiH zaključili su 427 sudskih nagodbi. Najviše sudskih nagodbi je zaključeno u Općinskom sudu u Tuzli (66), Općinskom sudu u Kaknju (48), Osnovnom sudu u Sokocu (40), Općinskom sudu u Banovićima (31), Osnovnom sudu u Prijedoru (31), Osnovnom sudu u Banja Luci (22) i Okružnom privrednom sudu u Banja Luci (21). U okviru instituta sudske nagodbe do polovine 2019. godine ukupno je zaključeno 4.723 sudske nagodbe. Za isti period 2018. godine iznosi 5.838 predmeta. Ovo ukazuje da je u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu smanjen broj predmeta riješenih sudskom nagodbom za 19%. Shodno tome razvijen je plan kampanje, sa ciljem promocije prednosti korištenja sudske nagodbe. Tokom 2020. godine planirana je jednogodišnja kampanja sudske nagodbe.

U RS-u afirmacija sudske nagodbe, medijacije i arbitraže, kao alternativnih načina rješavanja sporova, se provodi u okviru sedmice sudske nagodbe, a iskazuje pozitivan trend u rješavanju sporova, naročito u privrednim i imovinsko-pravnim sporovima. Takođe, pri Privrednoj komori RS uspostavljena je vanjskotrgovinska arbitraža gdje stranke ugovore da svoje sporove riješe preko arbitraže i pri tome jedna strana može biti fizičko ili pravno lice.

Edukacijski moduli iz oblasti alternativnog rješavanja sporova nalaze se i u programima obuke CEST-ova i u 2019. godini. Naime, kao posebna tema alternativno rješavanje sporova se nalazi u dijelu modula početne obuke: II - Građanska oblast i III - Alternativno rješavanje sporova, medijacija i arbitraža, te sudska nagodba. Modul II je održan u trećem kvartalu, a modul III je održan u drugom kvartalu. U trećem kvartalu održan je seminar „Arbitraža“, a kroz gore spomenuti projekat u četvrtom kvartalu održana je radionica „Sudska nagodba“. Sveobuhvatni program edukacije o institutu sudske nagodbe je sačinjen uz podršku norveških eksperata tokom 2016. godine.

VSTV je 2015. godine bio partner EU u provođenju projekta „Procjena alternativnog rješavanja sporova/Medijacija u BiH“, u kojem je analizirana i mogućnost uvođenja modela „sudu pridružene medijacije“. Rezultati te analize se koriste za dalje aktivnosti na unapređenju alternativnog rješavanja sporova. Iz projekta EU - IPA 2017 je započet rad na izradi Strategije alternativnog načina rješavanja sporova (ARS). U kontekstu izrade Strategije ARS, VSTV je 14. 05. 2019. godine donio Odluku o formiranju radne grupe za izradu Strategije za ARS i pripadajućeg Akcionog plana. Formirana Radna grupa za izradu strategije je do sada održala dva sastanka, prvi 10. 07. 2019. godine, a drugi 11. 10. 2019. godine. Urađena je analiza trenutnog stanja u pogledu alternativnog rješavanja sporova. Članovi radne grupe su predstavnici MP BiH, MP RS, FMP, PK BD BiH, Udruženje medijatora BiH, Vanjskotrgovinska komora BiH, Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača i sudovi.

MP RS je, u saradnji sa Ministarstvom zdravlja i socijalne zaštite, izradilo Program obuke, uz edukativni materijal, stručnih lica iz organa starateljstva o sticanju dodatnih znanja i vještina za vođenje postupka posredovanja, primjene i izvršenja vaspitnih preporuka „lično izvinjenje oštećenom“ i „nadoknada štete oštećenom“. Nakon završenih obuka bit će stvoreni uslovi u svim centrima za socijalni rad za provođenje procesa posredovanja u predmetima gdje su izrečene ove dvije vrste vaspitnih preporuka.

Isto tako na nivou FBiH, FMP i Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (FMRSP), uz pomoć projekata UNICEF-a i Save the Children, su tokom 2016. godine pripremile, a FMRPS i usvojilo Program obuke stručnih lica organa starateljstva o sticanju dodatnih znanja i vještina za vođenje postupka posredovanja/medijacije i primjene vaspitnih preporuka i njihovog izvršenja.

Medijacija, kao jedan od oblika alternativnog rješavanja sporova u BiH, je u nadležnosti Udruženja medijatora BiH. U zadnje tri godine održano je 3.948 medijacija, čime je oslobođeno 60.706.934 KM novčanih sredstava. Tokom 2018. i 2019. godine UM BiH, uz pomoć donatora, ali i samofinansirajući se, provodi program početne obuke Medijacija 1. i 2., kao i specijalizovanih programa obuke. Program obuke medijacije je integralni dio programa Agencije za državnu službu BiH u 2019. godini.

U oblasti arbitraže, promociju i edukaciju najvećim dijelom pružaju privredne komore u BiH i organizacije civilnog društva. Tako su Arbitražni sud pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH i pravni fakultet Univerziteta u Zenici 15. 02. 2019. godine organizovali međunarodnu konferenciju iz arbitražnog prava na temu: „Arbitraža u BiH – domaća i komparativna iskustva“, dok je Privredna komora FBiH sa udruženjem „Arbitri“ 07. 02. 2019. godine organizovala obuku „Arbitraža u poslovanju – prednosti i karakteristike“. Arbitražni sud pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH je u saradnji sa Pravnim fakultetima i drugim pravnim komorama organizovala u prvom i petom mjesecu obuku na temu „Arbitražno rješavanje sporova“.

U RS 03. i 04. 10. održani su „Oktobarski pravnički dani“ na Univerzitetu u Banjoj Luci, na kojima su između ostalog, izlagane i teme: Prof. dr Jelena S. Perović-Vujačić, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu: „Sjedište arbitraže u međunarodnoj trgovinskoj arbitraži“ i akademik prof. dr Radovan D. Vukadinović, Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu i Pravni fakultet Univerziteta u Banjoj Luci: „Judicijalizacija međunarodnih investicionih arbitraža“.

Takođe, 14. savjetovanje iz oblasti građanskog prava je održano u periodu od 16. do 19. 10. 2019. godine na Jahorini, gdje su, između ostalih, izlagane i teme arbitraže, medijacije i sudske nagodbe.

Seminar na temu „Sudsko poravnanje“ održano je 20. 12. 2019. godine u prostorijama CEST-a RS. Edukatori na ovom seminaru su bili Slavica Slavnić, sudija Osnovnog suda u Banjaluci i Dijana Mazalić-Nović, predsjednica Okružnog privrednog suda u Prijedoru.

1.2.4 Rasterećenje pravosudnih institucija u BiH izmještanjem pojedinih postupaka i prenosa ovlaštenja

VSTV je tokom 2015. godine sačinio analizu mogućnosti izmještanja izvršnog postupka iz sudova, te uputio inicijativu izvršnim vlastima kako bi se pokrenula procedura usvajanja neophodnih izmjena zakona. Određeni vanparnični postupci su ranije preneseni u nadležnost notara.

U septembru 2017. godine VSTV je organizovao TAIEX radionicu po pitanju reforme izvršnog postupka. Jedan od zaključaka ove radionice odnosio se na obavezu VSTV-a i nadležnih ministarstava pravde za izradu Akcionog plana za pronalaženje adekvatnog rješenja reforme izvršnog postupka, sa fokusom na izmještanje komunalnih predmeta iz sudova. Sa ciljem provođenja usvojenog zaključka, 24. 11. 2017. godine održan je sastanak na kojem su prisustvovali predstavnici VSTV-a, ministarstava pravde BiH i entiteta i PK BD BiH. VSTV je u saradnji sa predstavnicima Svjetske banke izradio nacrt Akcionog plana koji je bio predmet razmatranja pomenutog sastanka. Usvojeni su zaključci po pitanju pokretanja reforme izvršnog postupka i isti su predstavljeni na 2. sastanku Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost održanom 30. 11. i 01. 12. 2017. godine u Briselu.

Ministar pravde BiH 15. 03. 2018. godine je donio rješenje o formiranju Radne grupe za unapređenje izvršnog postupka i reviziju zakona o izvršnom postupku u BiH. Prvi sastanak je održan 27. 04. 2018. godine, na kome su prezentovani pripremljeni materijali.

Drugi sastanak ove Radne grupe održan je 22. 06. 2018. godine, a treći dvodnevni 30. i 31. 10. 2018. godine.

Članovi Radne grupe su nadležna entitetska ministarstva i MP BiH, a podršku radu Radne grupe pruža VSTV. Radna grupa vodi aktivnosti pripreme i odabiranja optimalnog modela za reformu izvršnog postupka. Ove aktivnosti su uključivale analizu pravnog okvira u BiH, komparativnu analizu propisa zemalja u okruženju i EU na osnovu kojih su donesene odgovarajuće preporuke. Tokom 2018. godine je organizovana i TAIEX Stručna misija procjene izvršnog postupka. Tokom 2019. godine definisan je plan koraka za rad na unapređenju izvršnog postupka, definišući maj 2020. godine kao rok za pripremu akcionog plana plan za realizaciju preporuka iz nacrtu Peer Review izvještaja o izvršnom postupku u BiH, te izradu analize za reviziju postojećih i donošenje novih podzakonskih akata o radu i statusu sudskih izvršilaca, u skladu sa nacrtom izmjena i dopuna zakona o izvršnom postupku u BiH koje pripremi Radna grupa, kao i prema preporukama iz Peer Review izvještaja o izvršnom postupku u BiH, kao i izraditi analizu o svim aspektima uvođenja registra dužnika i korisnika usluga.

U RS-u je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku,¹⁷ kojim se propisuje izvršilac po osnovu ugovora, radi izvršenja novčanih potraživanja na osnovu računa ili izvoda iz poslovnih knjiga za cijenu komunalnih usluga, isporuke vode, toplotne energije, odvoza smeća i RTV takse, a na prijedlog tražioca izvršenja, kojeg angažuje sud i koji provodi izvršenje na pokretnim stvarima. Analizom se ova odredba pokazala mnogo efikasnija od instituta javnih izvršilaca. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku RS propisano je da se ostavinski postupak provodi pred sudom ili pred notarom kao povjerenikom suda. Ovim izmjenama i dopunama zakona se reguliše da sud povjerava notarima da provede ostavinski postupak, a sve kako bi se postupak učinio efikasniji i brži, te da bi rasteretio sud u ovim predmetima.

U BD BiH usvojen je Zakon o nasljeđivanju, koji je počeo sa primjenom u aprilu 2018. godine. Doneseni su i podzakonski akti koji proizilaze iz navedenog zakona. Uz pomoć preporuka radne grupe za unapređenje izvršnog postupka sastavljen je prijedlog izmjena i dopuna Zakona o izvršnom postupku BD BiH koji je dostavljen PK BD BiH. Na 205. sjednici PK BD BiH, održanoj 29. 04. 2019. godine, donesena je odluka o formiranju radne grupe za izradu teksta izmjena i dopuna Zakona o izvršnom postupku BD BiH sa rokom izrade od dva mjeseca. Na 207. sjednici PK BD BiH, održanoj 08. 07. 2019. godine, razmatran je i utvrđen prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku BD BiH u prvom čitanju.

1.2.5 Praćenje primjene zakona o sudovima, tužilaštvima i svih procesnih zakona

Na većini nivoa vlasti u BiH usvojene su izmjene i dopune Zakona o parničnom postupku sa ciljem unapređenja efikasnosti.

Tokom 2019. godine oformljene su radne grupe koje analiziraju i pripremaju izmjene i dopune Zakona o VSTV-u, Krivičnog zakona, Zakona o krivičnom postupku i Zakona o parničnom postupku BiH.

Pripremljene su izmjene i dopune Zakona o prekršajima BiH, ali prijedlog nije dobio parlamentarnu podršku, te je doraden i ponovno upućen u proceduru usvajanja. Pravilnik o načinu vođenja prekršajnih evidencija donesen je tokom 2018. godine i objavljen u službenom glasilu.¹⁸

¹⁷ „Službeni glasnik RS“, broj 66/18.

¹⁸ „Službeni glasnik BiH“, broj 43/18.

U FBiH zadnje izmjene Zakona o izvršnom postupku su izvršene u 2016. godini,¹⁹ Zakona o parničnom postupku²⁰ u 2015. godini i Zakona o vanparničnom postupku²¹ u 2014. godini. Krivični zakon²² je zadnji put mijenjan u 2018. godini, dok su posljednje usvojene izmjene u 2017. godini. Zadnje usvojene izmjene Zakon o krivičnom postupku²³ su iz 2014. godine, kao što je i Zakon o prekršajima²⁴ i Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom.²⁵ Vlada FBiH je na 185. sjednici, održanoj 04. 07. 2019. godine, utvrdila i uputila u parlamentarnu proceduru nacrt Zakona o sudskoj policiji u FBiH kojim se na cjelovit način reguliše položaj, mjesto i uloga Sudske policije u FBiH, kao i predsjednika Vrhovnog suda FBiH. Na istoj sjednici je utvrđen i upućen u parlamentarnu proceduru nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima, u svrhu otklanjanja smetnji u radu inspeksijskih organa i pokreće postupak usklađivanja rješenja iz oblasti prekršaja u FBiH sa važećim propisima o prekršajima na nivou BiH i RS-a. U prethodnom periodu Vlada FBiH je utvrdila nacrt Zakona o Ustavnom sudu FBiH, kojim se razrađuje pitanje samostalnosti i upravno-materijalne nezavisnosti Ustavnog suda FBiH, te nacrt Zakona o suzbijanju organizovanih oblika krivičnih djela, organizovanog kriminala, terorizma i međukantonalnog kriminala, koji propisuje osnivanje, organizaciju, nadležnost i postupanje posebnih odjeljenja Vrhovnog suda FBiH i Federalnog tužilaštva. Isto tako utvrđen je prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama stečajnog postupka koji je upućen u parlamentarnu proceduru po skraćenom, postupku, gdje je i usvojen.²⁶ Izrađeni su i nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima, nacrt Zakona o registraciji poslovnih subjekata, nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o notarima FBiH, prijedlog Zakona o dopuni Zakona o advokaturi FBiH, kojim je propisano da visinu nagrada za rad advokata za odbrane po službenoj dužnosti, utvrđuje federalni ministar pravde i nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku FBiH.

U RS-u je 2016. godine usvojen Zakon o javnim tužilaštvima, a u 2017. godini Zakon o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, Krivični zakonik, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, Zakon o oduzimanju imovine koja je proistekla izvršenjem krivičnog djela, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prekršajima i pripremljen Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršnom postupku, koji je usvojen u 2018. godini. Tokom 2019. godine izrađeni su i usvojeni: Zakon o likvidacionom postupku,²⁷ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata u RS-u,²⁸ Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o pravosudnom ispitu u RS-u,²⁹ Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o nasljeđivanju,³⁰ kao i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o notarima.³¹

Zakon o parničnom postupku BD BiH je usvojen tokom 2018. godine,³² Zakon o izmjeni Zakona o vanparničnom postupku BD BiH je usvojen u septembru 2017. godine.³³

¹⁹ „Službene novine FBiH“, broj 46/16.

²⁰ „Službene novine FBiH“, broj 98/15.

²¹ „Službene novine FBiH“, broj 80/14.

²² „Službeni glasnik BD BiH“, broj 75/17.

²³ „Službene novine FBiH“, broj 59/14.

²⁴ „Službene novine FBiH“, broj 63/14.

²⁵ „Službene novine FBiH“, broj 71/14.

²⁶ „Službene novine FBiH“, broj 52/18.

²⁷ „Službeni glasnik RS“, broj 82/19.

²⁸ „Službeni glasnik RS“, broj 84/19.

²⁹ „Službeni glasnik RS“, broj 82/19.

³⁰ „Službeni glasnik RS“, broj 82/19.

³¹ „Službeni glasnik RS“, broj 82/19.

³² „Službeni glasnik BD BiH“, broj 28/18.

³³ „Službeni glasnik BD BiH“, broj 36/17.

PK BD BiH, kao ovlaštenu predlagač za donošenje zakona koji se odnose na organizaciju i rad pravosudnih institucija, analizira donesene zakone i u skladu sa rezultatima analize, po potrebi, izrađuje nacрте izmjena i dopuna propisa. U 2019. godini donesena je Odluka o formiranju radne grupe i početku izrade Zakona o izvršnom postupku.

1.2.6 Obezbjedenje organizacionih, infrastrukturnih i materijalno-tehničkih pretpostavki za rad pravosudnih institucija u BiH

Tokom 2016. godine, od strane VSTV-a, izrađena je analiza stanja i potreba za obnovu ili izgradnju zgrada pravosudnih institucija u BiH i sačinjena lista prioriteta.

U RS-u je izvršena analiza stanja i potreba za obnovu zgrada pravosudnih institucija.

PK BD BiH preduzima planske aktivnosti kako bi za potrebe pravosudnih institucija u BD BiH bila izgrađena nova zgrada.

U skladu sa raspoloživim sredstvima vrši se obnova i izgradnja zgrada pravosudnih institucija u BiH. Sredstva za obnovu su najvećim dijelom obezbijedena iz donatorskih izvora.

U RS-u je putem sredstava IPA projekta 2012. izvršena obnova Osnovnog i Okružnog suda u Banja Luci, sudova i javnog tužilaštva u Doboju, te Posebnog odjeljenja u Šamcu, dok je putem sredstava Kraljevine Norveške izvršena obnova Osnovnog suda u Prijedoru, a iz budžeta RS obnova Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici, te kupovina objekta za potrebe Okružnog suda, Okružnog privrednog suda i Okružnog javnog tužilaštva u Prijedoru. Rekonstrukcija Osnovnog suda u Foči, te rekonstrukcija i nadogradnja zgrade Okružnog tužilaštva Istočno Sarajevo je završena. Započeta je izgradnja zgrade za potrebe pravosudnih institucija u Trebinju. Započeto je opremanje pravosudnih institucija u Prijedoru, Srpcu i Gradišci. Završena je izrada tenderske dokumentacije za izradu projektne dokumentacije i izrada projektnog zadatka za rekonstrukciju zgrade Osnovnog suda u Mrkonjić Gradu i Osnovnog suda u Prnjavoru. Izvršen je obilazak gradilišta na kojima se vrše radovi na rekonstrukciji/izgradnji zgrada pravosudnih institucija u okviru projekta IPA 2015 i to: zgrade Osnovnog suda u Foči i zgrade pravosudnih institucija u Trebinju. Proveden je postupak javne nabavke radi kupovine namještaja za zgradu Okružnog suda, Okružnog privrednog suda i Okružnog javnog tužilaštva u Prijedoru, te namještaja za Osnovni sud i Okružni privredni sud u Trebinju, Odjeljenja u Srpcu i Osnovnog suda u Gradišci. U toku je izrada projektne dokumentacije izgradnje zgrade za potrebe Okružnog javnog tužilaštva Bijeljina. U kontekstu prioritizacije finansiranja iz donatorskih sredstava RS je kandidovala Osnovni sud Gradiška.

U FBiH započeta je izgradnja zgrade Općinskog suda, kao i rekonstrukcija Kantonalnog suda i Kantonalnog tužilaštva u Tuzli, te rekonstrukcija i nadogradnja sprata Općinskog suda u Ljubuškom. Tokom aprila 2018. godine otvorena je nova zgrada Odjeljenja Općinskog suda u Visokom. Završena je izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju dijela postojeće i nadogradnju aneksa Općinskog suda u Zenici. Finansijske pretpostavke za kupovinu zgrade u kojoj je smješten Kantonalni sud u Novom Travniku još uvijek nisu stvorene. Pripremljeno je idejno rješenje zgrade Općinskog suda u Žepču i završena izrada projektnog zadatka za izgradnju, te je pokrenuta tenderska procedura za odabir projektanta. Izvršen je obilazak gradilišta na kojima se vrše radovi na rekonstrukciji/izgradnji zgrada pravosudnih institucija u okviru projekta IPA 2015. i to: rekonstrukcije i dogradnje sprata zgrade Općinskog suda u Ljubuškom, te rekonstrukcije i izgradnje pravosudnih institucija u Tuzli. Okončani su radovi na izgradnji zgrade za potrebe Kantonalnog suda u Bihaću. U izradi je izvještaj o prilagođenosti objekata pravosudnih institucija licima sa poteškoćama u kretanju.

U Kantonu Sarajevo kontinuirano se unapređuju infrastrukturni i kadrovski kapaciteti Kantonalnog tužilaštva i sudova, kao i finansijska osnova za njihov efikasan rad. Sredstva koja se obezbjeđuju za rad pravosudnih institucija u svakoj budžetskoj godini bilježe rast u odnosu na prethodnu godinu.³⁴

³⁴ U 2015. godini budžetska sredstva za pravosuđe iznosila su 29.173.600 KM, u 2016. godini 31.506.400 KM, u 2017. godini 33.550.529 KM, a u 2018. godini planirano je 34.058.328 KM, kao i novo zapošljavanje na 28 pozicija u organima pravosuđa.

U okviru projekta IPA 2012/2013 razvijena je druga generacija sistema za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima (CMS/TCMS). U toku je implementacija i prelazak sa prve generacije sistema na drugu u svim pravosudnim institucijama. U vezi daljeg razvoja CMS/TCMS implementirana je nova funkcionalnost povezana sa procjenom minimalnih troškova za stranke u prvostepenom izvršnom, parničnom i privrednom postupku, a za što je urađena i web aplikacija, dok je ujedno unaprijeđena mobilna aplikacija e-Sud. Ujedno je izvršena dalja razrada procedura vezanih za politiku bezbjednosti pravosudnog informacionog sistema Kroz gore pomenuti projekat ranije je uspostavljen i sistem za izvještavanje i podršku odlučivanju u pravosuđu (SIPO). Tokom 2019. godine u SIPO-u je unaprijeđena funkcionalnost TMCL-a koja se odnosi na kontrolne liste za upravljanje vremenom. Dalji razvoj sistema za upravljanje ljudskim resursima u pravosuđu (HRMIS) je u toku, paralelno sa postepenom implementacijom sistema u pravosudnim institucijama, kao podrška Kraljevine Norveške. Uspostavljen je intranet portal namijenjen podršci u radu sa pravosudnim institucijama. Portal pravosuđa BiH se kontinuirano unapređuje u skladu s potrebama korisnika i raspoloživim resursima.

Tokom 2019. godine urađena je sveobuhvatna analiza pravosudnog internet portala, te je započet rad na njegovom ažuriranju, izmjeni dizajna i uvođenju novih on-line servisa u skladu za zahtjevima i potrebama korisnika. Do kraja godine, završene su prioritetne izmjene na internet portalu koje omogućavaju bolju dostupnost objavljenih sadržaja, te unaprijeđene mehanizme za upravljanje sadržajima

Novi data centar je izgrađen i opremljen krajem 2017. godine. Tokom 2018. godine radilo se na migraciji svih informacionih servisa, nakon čega je počela obnova starog data centra kao rezervne lokacije. U 2019. godini je urađena analiza prioriternih područja za nadogradnju infrastrukture pravosudnog informacionog sistema (PIS), kao i IT kapaciteta pravosudnih institucija, na osnovu čega je pripremljena tehnička dokumentacija za raspisivanje tendera koji provodi Delegacija EU u BiH za nabavku opreme za potrebe pravosudnih institucija i VSTV-a.

Prva faza analize rada i bezbjednosti komponenti PIS-a je provedena sredinom 2019. godine. Ova analiza je uključivala procjenu rizika za PIS i to: analiza informacionog sistema i identifikacija osnovnih rizika, procjena kontrola i rezidualnih rizika i priprema plana tretmana rizika. Procjena rizika za PIS i njegove komponente, koja je rađena primjenom tri principa informatičke bezbjednosti: povjerljivost, integritet i dostupnost. Izvještaj je prezentovan na sjednici VSTV-a, održanoj 06. i 07. 11. 2019. godine, zajedno sa planom tretmana rizika.

MP RS saraduje sa VSTV u njegovoj ulozi koordinacije, korištenja informacione tehnologije u sudovima i javnim tužilaštvima, uključujući sve sisteme za praćenje predmeta. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i budžetom sudova u RS-u predviđa se radno mjesto IKT službenika, koji održava informacioni sistem u sudovima i javnim tužilaštvima.

U proteklom periodu je izgrađen novi centar za obradu i arhiviranje podataka pravosudnog informacionog sistema, te je obezbijedena neophodna infrastruktura, u skladu sa međunarodnim standardima informacione bezbjednosti, kao podrška EU i Kraljevine Švedske. U toku je preseljenje servisa u novi data centar i uspostavljanje rezervnog centra. U proteklom periodu je obnovljena informaciono-komunikaciona oprema neophodna za funkcionisanje lokalnih (LAN) mreža, kao i mreže širokog područja (WAN) u pravosudnim institucijama u BiH. Operativni sistem je nadograđen sa Windowsa 7 na Windows 10 na preko 70% radnih stanica u pravosuđu. U toku je finalizacija procesa analize potreba u vezi sa provođenjem tenderske procedure za nabavku IKT, audio i video opreme za potrebe pravosudnih institucija i VSTV-a. Tokom 2019. godine uspostavljen je rezervni data centar. U toku je procesa raspisivanja tendera za nabavku IKT, audio i video opreme za potrebe pravosudnih institucija i VSTV-a. Redovni monitoring rada komponenti pravosudnog informacionog sistema je obavljen. U toku su aktivnosti na realizaciji preporuka iskazanih u provedenoj IT reviziji.

Isto tako u postupku je razvoj sveobuhvatnog pravnog okvira koji reguliše pitanja bezbjednosti pravosudnog informacionog sistema koji počiva na politici bezbjednosti, a koja je na snazi od maja 2017. godine.

U RS korisnici IKT-a preduzimaju neophodne mjere radi zaštite integriteta i bezbjednosti IKT sistema pravosuđa i podataka koji su u njemu arhivirani.

U Srednjobosanskom kantonu razvijena je nova aplikacija sistema za automatsko upravljanje predmetima CMS, kroz sveobuhvatnu reviziju i razvoj novih funkcionalnosti.

U toku je priprema pratećih akata politike bezbjednosti, prilagođavanje i priprema za implementaciju sistema za sprečavanje gubitka podataka u pravosuđu, kao i pripreme za provođenje revizije IT bezbjednosti. Bezbjednost portala pravosuđa BiH i web servisa koje isti obuhvata je unaprijeđena uvođenjem bezbjedonosnih protokola.

1.2.7 Unapređenje vještina rukovođenja pravosudnim institucijama u BiH

VSTV na godišnjem nivou usvaja programe obuke CEST-ova, uz određene preporuke, čiji je sastavni dio obuka rukovodnog kadra. U okviru Projekta unapređenja pravosuđa II i saradnje sa sudskim administracijama Norveške i Nizozemske izrađen je program obuke i proveden trening trenera za obuke rukovodećeg kadra u pravosudnim institucijama i ove obuke su uvrštene u program obuka CEST-ova za 2019. godinu. CEST FBiH je organizovao obuke na temu: „Razvijanje vještina rukovođenja“ - 18. i 19. 03. 2019. godine, „Vještine komuniciranja i timski rad“ - 28. i 29. 10. 2019. godine i „Savremeno komuniciranje sa javnošću“ - 06. 11. 2019. godine.

Na godišnjem nivou, uz podršku CEST-ova, razvijena je praksa organizacije godišnje konferencije, sastavljene od predsjednika sudova i glavnih tužilaca. Na ovom neformalnom forumu jedna od glavnih tema su i rukovođenje organizacijom i ocjena efekata rada.

U RS-u je propisano da obuku zaposlenika u sudovima i javnim tužilaštvima provodi MP RS. Obuke su predviđene Integralnim planom edukacije Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove i MP RS-a. Na obukama se provodi stručno usavršavanje kadrova iz pravosudnog sektora koji rade na registraciji nekretnina po važećim zakonima, propisima i procedurama, kao i za ostale učesnike iz privatnog i javnog sektora. Plan obuke se provodi iz sredstava kredita Svjetske banke, po projektu registracije nekretnina. Obuka podrazumijeva kontinuiranu obuku učesnika reforme zemljišne administracije u okviru pravosudne uprave u RS-u. U proces obuke su uključeni zaposleni u sudovima vezani za proces registracije, notari, zaposleni u pravobranilaštvu i službama za prostorno uređenje, sudski izvršioc i stečajni upravnici. Predviđena obuka treba omogućiti učesnicima korištenje modernih tehnologija i sam pristup radu u skladu sa potrebama tržišne ekonomije, kao i pomoć u tumačenju i primjeni materijalnih i procesnih zakona vezanih za oblast građanskog prava, u skladu s evropskim standardima, korištenjem kompjuterske tehnologije, a pogotovo načina pružanja usluga korisnicima. Obuke su organizovane iz pravne oblasti, oblasti upravljanja ljudskim resursima i IKT-a.

U RS-u je održan seminar na temu „Proaktivna uloga šefova sudskih odjeljenja u vođenju odjeljenja i savremena komunikacija sa javnošću“, namijenjen šefovima sudskih odjeljenja, posebno novoimenovanim šefovima i sudijama/zaposlenicima zainteresovanim za obavljanje ove funkcije, dana 28. 11. 2019. godine u prostorijama CEST-a u RS, a edukatori su bili Maja Đaković-Vidović, službenik za informisanje u Okružnom javnom tužilaštvu Banjaluka, Renata Radić-Dragić, novinar u Centru za istraživačko novinarstvo (CIN) i Bojan Stević, predsjednik Okružnog suda u Trebinju. Seminaru je prisustvovalo 15 učesnika iz reda predsjednika sudova, sudija, stručnih saradnika i službenika za odnose sa javnošću iz RS-a i FBiH. Pored navedene obuke organizovana je i obuka na temu „Izrada budžetskih prioriteta i budžetskog zahtjeva“ koja je održana 06. i 12. 03. 2019. godine.

1.2.8 Unapređenje sistema za praćenje efikasnosti i kvalitete rada sudija, tužilaca i stručnih saradnika

Sudovi u BiH godišnje donose odluke o predvidivim rokovima i sačinjavaju izvještaj o realizaciji i poštivanju optimalnih i predvidivih rokova. Za sada se predvidivi rokovi koriste samo kao alat za analizu ažurnosti rada sudova i tužilaštava. VSTV-u su, u januaru 2019. godine, kao i julu 2018. godine sudovi i tužilaštva dostavili polugodišnje izvještaje o poštivanju optimalnih i predvidivih rokova. VSTV je u septembru 2018. godine usvojio Nacrte kriterija za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima i dostavio ih na komentare EK. Ovim kriterijima se realizuje preporuka o smanjenju značaja kvantitativnih i povećanju značaja kvalitativnih kriterija za ocjenjivanje rada svih nosilaca pravosudnih funkcija u BiH, u skladu sa važećim zakonskim okvirom u pogledu nadležnosti za ocjenjivanje predsjednik suda/glavni tužilac i perioda ocjenjivanja od jedne godine. EK je, u oktobru 2018. godine, dostavila komentare na Nacrt pravilnika o postupku ocjenjivanja i Nacrte kriterija za ocjenjivanje rada nosilaca pravosudnih funkcija u sudovima i tužilaštvima (u daljem tekstu: nacrti). Nakon razmatranja ovih komentara od strane stalnih komisija VSTV-a korigovani su nacrti i dostavljeni VSTV-u na razmatranje i usvajanje. VSTV je ove nacрте usvojio u novembru 2018. godine, kako bi se sa njihovom primjenom kod praćenja i ocjenjivanja rezultata rada nosilaca pravosudnih funkcija počelo 01. 01. 2019. godine. Shodno usvojenim kriterijima 20. 02. 2019. godine održan je sastanak VSTV-a sa predsjednicima sudova (okružni sudovi, kantonalni sudovi, Apelacioni sud BD BiH i Viši privredni sud) na temu: Primjena novih kriterija za ocjenjivanje rada sudija u BiH. Svim tužilaštvima i sudovima u BiH dostavljeno je Uputstvo za primjenu novih kriterija za ocjenjivanje rada tužilaca u BiH. U cilju pružanja dodatne podrške sudovima i tužilaštvima u vezi sa primjenom novih kriterija, od 01. 04. 2019. godine održavaju se sastanci članova VSTV-a sa predstavnicima sudova i sudskih odjeljenja u pojedinačnim sudovima. Sastanak članova VSTV-a sa glavnim tužiocima i zamjenicima glavnih tužilaca u svim tužilaštvima održan je 12. 04. 2019. godine. U toku su pregled i analiza podataka o primjeni novih kriterija za ocjenjivanje i planova za posjete nižim sudovima koje sudovi dostavljaju po zahtjevu VSTV-a.

Sudovi i tužilaštva dosljedno prate ostvarenje kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja, u skladu sa novim kriterijima za ocjenjivanje rada sudija i tužilaca. Ocjene rada za 2019. godinu će biti utvrđene u prvom kvartalu 2020. godine i koristit će se u postupku imenovanja, u skladu sa Poslovníkom VSTV-a. Novim kriterijima je predviđeno da će se, pored ostalih kvantitativnih elemenata ocjene, o radu svakog sudije i tužioca donijeti analitička ocjena rada na osnovu sveobuhvatnih izvora informacija o kvalitativnim aspektima njihovog rada.

VSTV je početkom 2019. godine izradio i sudovima dostavio listu sa pokazateljima za praćenje kvaliteta rada sudija. Predsjednici sudova i odjeljenja prate rad sudija radi utvrđivanja analitičke ocjene rada. Nadalje, žalbeni sudovi prilikom odlučivanja po uloženom pravnom lijeku redovno popunjavaju obrasce sa zapažanjima o kvaliteti pojedinačnih prvostepenih odluka i provedenog prvostepenog postupka. Na osnovu ovih zapažanja žalbeni sudovi će pripremiti i dostaviti predsjedniku nižestepenog suda mišljenje o kvalitetu rada sudija tih sudova, kako bi se to mišljenje uzelo u obzir prilikom utvrđivanja analitičke ocjene rada.

VSTV je u septembru 2019. godine dopunio uputstvo kojim su pojašnjeni elementi analitičke ocjene rada i u skladu sa kojim je tužilaštvima omogućeno da izvrše nasumični odabir predmeta u TCMS-u. Svi glavni tužioci u BiH su potom za svakog tužioca u TCMS-u nasumično odabrali i izvršili analitički pregled po dva predmeta koja su oni završili u toku 2019. godine. Drugi dio analitičkog pregleda je obavljen krajem 2019. godine kada su glavni tužioci u TCMS-u nasumično odabrali i pregledali po još dva završena predmeta za svakog tužioca, te još jedan završeni predmet po odabiru ocjenjivanog tužioca.

U principu orijentacione norme se izračunavaju na godišnjem nivou. One služe za utvrđivanje ostvarene kolektivne norme za sud/tužilaštvo, a ispunjenje orijentacione norme je i jedan od parametara za ocjenjivanje rada sudija i tužilaca. U okviru različitih aktivnosti VSTV-a dolazi se do ocjene o potrebi izmjena orijentacionih normi, te se nakon analiza donosi i odluka o izmjeni orijentacionih normi.

U RS-u sudovi i javna tužilaštva dostavljaju kvartalne izvještaje o radu u pogledu zaostalih, zaprimljenih, riješenih i neriješenih predmeta.

Godišnje se donose odluke o predvidivim rokovima u sudovima i Tužilaštvu BD BiH, prati se njihova primjena i dva puta godišnje o primjeni izvještava VSTV.

VSTV je u oktobru 2018. godine usvojio dopune Pravilnika o postupku ocjenjivanja rada predsjednika sudova, sudija i stručnih saradnika i Pravilnika o postupku ocjenjivanja rada glavnih tužilaca, zamjenika glavnih tužilaca, šefova odjeljenja/odsjeka i tužilaca. Dopunom su utvrđeni rokovi za podnošenje prigovora nosilaca pravosudnih funkcija VSTV-u na ocjenu rada za 2018. godinu.

Kroz IPA 2013 aktivnost sačinjen je izvještaj o predmetima u kojima je došlo do kršenja predvidivog roka, kao i u fazama postupka u kojima je rok prekršen.

Zakonom o javnim tužilaštvima RS-a propisano je da ocjenjivanje rada okružnih tužilaca i zamjenika glavnog okružnog tužioca vrši glavni okružni tužilac, a ocjenjivanje rezultata rada glavnih okružnih tužilaca, republičkih tužilaca i zamjenika glavnog republičkog tužioca vrši glavni republički tužilac, dok ocjenjivanje glavnog republičkog tužioca vrši VSTV. Protiv odluka o ocjeni rezultata rada može se uložiti prigovor VSTV-u.

I u kantonima se postupa u skladu sa Pravilnikom o vremenskim okvirima za rješavanje predmeta u pravosudnim institucijama u BiH, prema informacijama dobivenim od Ministarstva pravde Posavskog kantona, na osnovu izvještaja koje isto dobiva od pravosudnih institucija. U pojedinim kantonima, npr. u Hercegovačko - neretvanskom, se vrši analiziranje rada sudova i sudija koje su dostupne istim radi unapređenje kvalitete rada sudova. Praćenje primjene kriterija za ocjenu u Zeničko - dobojskom kantonu predsjednici suda vrša kroz izradu i donošenje Plana posjeta općinskim sudovima, dok se primjena Pravilnika o orijentacionim mjerilima prati kroz izvještaje sjednica sudskih odjeljenja.

Pravilnik o orijentacionim normama u sudovima u BiH je na snazi i prati se njegova primjena u skladu sa čim se unapređuje.

Urađena je Analiza o efektima primjene Pravilnika o vremenskim okvirima za rješavanje predmeta u pravosudnim institucijama u BiH za 2017. godinu, te su predložene određene izmjene u Pravilniku.³⁵ Shodno preporukama predmetne analize, sve većem zahtjevu javnosti, kao i trendu rasta broja tužbi za suđenje u nerazumnom roku, tokom 2019. godine MP BiH i MP RS, svako iz svoje nadležnosti, pristupili su izradi propisa kojim će se regulisati rješavanje predmeta u rokovima. Vlada RS-a je na 46. sjednici, održanoj 14. 11. 2019. godine, utvrdila prijedlog nacrta Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku, kojim se propisuje sudska zaštita prava stranke, koja smatra da nadležni sud nije odlučio u razumnom roku o njenom pravu ili obavezi ili o sumnji ili optužbi za krivično djelo.

Razvijeni su izvještaji koji pokazuju u kojoj fazi postupka postoje kašnjenja. Izvještaji pod nazivom Liste za upravljanje vremenom su dostupni u CMS sistemu.

³⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 25/17.

1.2.9 Unapređenje i usklađivanje statusa zaposlenog kadra u pravosudnim institucijama u BiH

Na nivou BiH status zaposlenog kadra je riješen poslovnica o radu i pravilnicima koje donose rukovodioci tih institucija bez obaveze konsultacija ili mišljenja MP BiH.

Zakonom o javnim tužilaštvima RS propisano je da se ocjenjivanje zaposlenika u javnom tužilaštvu vrši na osnovu Pravilnika koji donosi glavni republički tužilac. Prema Zakonu o sudovima RS nadzor nad pravilnim obavljanjem poslova pravosudne uprave u sudovima obavljaju inspektori MP RS-a, a računovodstvene poslove ovlašteni zaposlenici iz finansijske oblasti. NS RS je 13. 06. 2019. godine usvojila Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa RS, kojim se regulišu statusna pitanja nadoknada za sudske i zavodske policajce. Između Sindikata pravosuđa RS i ministra pravde RS-a, uz ovlaštenje Vlade RS-a, zaključen je Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u institucijama pravosuđa RS³⁶ kojim se uređuju prava i obaveze, te odgovornosti koje proističu iz rada i po osnovu rada zaposlenih u sudovima, tužilaštvima RS-a, Pravobranilaštvu RS-a, ustanovama za izvršenje krivičnih i prekršajnih sankcija RS, Sudskoj policiji RS, CEST RS i MP RS, radi poboljšanja statusa zaposlenih u institucijama pravosuđa.

PK BD BiH je pristupila izradi dugoročnih planova za razvoj zaposlenika u pravosuđu Brčko distrikta BiH, po usvajanju Zakon o službenicima i namještenicima u pravosuđu BD BiH u oktobru 2018. godine.³⁷ PK BD BiH, kao predlagač zakona koji se odnose na organizaciju i rad pravosuđa u BD BiH, usvojila je i uputila u skupštinsku proceduru prijedlog Zakona o platama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH. Skupština BD BiH je usvojila navedeni zakon i isti je objavljen u službenom glasniku.³⁸ Zakonom je regulisan status plata, a primjena istog je počela 01. 07. 2019. godine. Takođe je usvojeno i devet pravilnika vezanih za oblast organizacije pravosuđa u BD BiH, kao i program stručnog usavršavanja službenika i namještenika za 2019. godinu.

PK BD BiH donosi godišnji Plan stručnog usavršavanja službenika i namještenika u pravosuđu BD BiH, a na osnovu iskazanih potreba za edukacijom od strane pravosudnih institucija. Plan edukacije za 2020. godinu usvojen je na sjednici PK BD BiH, održanoj 20. 12. 2019. godine. Godišnje ocjenjivanje službenika i namještenika u pravosuđu se vrši u skladu sa Pravilnikom o ocjenjivanju rada službenika i namještenika u pravosuđu BD BiH.³⁹

U Kantonu Sarajevo ovo pitanje regulisano je Zakonom o državnoj službi u Kantonu Sarajevo koji je donesen u 2016. godini, kao i provedbenim propisima donesenim 2017. godine, a za namještenike se primjenjuje Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH. U proteklom periodu donesen je Zakon o platama i naknadama u organima vlasti Kantona Sarajevo i objavljen u službenom glasniku,⁴⁰ te Uredba o naknadama koje nemaju karakter plate Kantona Sarajevo, koja je objavljena u službenom glasniku.⁴¹

Aktivnosti na provođenju ovog programa u 2019. godini su trebale proizići iz preporuka IPA projekta " Izgradnja kapaciteta za pravosudnu reformu u BiH" komponente II, do kojih nije došlo dijelom zbog nedostatka kapaciteta za provođenje. Sam program je kandidovan kao prioritet finansiranja iz donatorskih sredstava u 2020. godini.

³⁶ „Službeni glasnik RS“, broj 69/19.

³⁷ „Službeni glasnik BD BiH“, broj 48/18.

³⁸ „Službeni glasnik BD BiH“, broj: 8/19.

³⁹ „Službeni glasnik BD BiH“, broj: 13/19.

⁴⁰ „Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 5/19.

⁴¹ „Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 7/19.

1.3. Odgovornost i profesionalizam nosilaca pravosudnih funkcija u BiH

Odgovornost i profesionalizam nosilaca pravosudnih funkcija u BiH uključuje:

- 1) unapređenje poštivanja standarada profesionalne etike i integriteta,
- 2) unapređenje disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija u BiH,
- 3) modernizaciju i ujednačavanje programa polaganja pravosudnih ispita u BiH,
- 4) unapređenje unutrašnje organizacije pravosudnih institucija u BiH, procedura, znanja i vještina za dosljednu primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH i
- 5) unapređenje obuka nosilaca pravosudnih funkcija u BiH.

1.3.1 Unapređenje poštivanja standarada profesionalne etike i integriteta

U skladu sa Smjernicama za izradu i provođenje plana integriteta u pravosudnim institucijama BiH, koje je u julu 2016. godine usvojio VSTV, do traženog roka oko 95% pravosudnih institucija je izradilo nacрте planova integriteta koje su dostavili VSTV-u na mišljenje. Krajem 2017. godine Stalna komisija za sudsku i tužilačku etiku, nezavisnost i nespojivost je pregledala dostavljene planove integriteta i rukovodiocima pravosudnih institucija u BiH dostavila mišljenje u skladu sa kojim se usklađuju nacрте planova integriteta. Preostali dio pravosudnih institucija je naknadno izradio svoje planove na koje je Stalna komisija dala mišljenje i uputila VSTV-u.

VSTV je tijelo koje, počevši od 2018. godine, prati provođenje planova integriteta u svim pravosudnim institucijama u BiH. Pored toga VSTV je usvojio Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, sa ciljem unapređenja integriteta i jačanja odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija. U martu 2017. godine formirana je radna grupa koja se bavi ovim pitanjima i uspostavljanjem funkcionalnog sistema za prikupljanje podataka o imovini i aktivnostima nosilaca pravosudnih funkcija. VSTV je u skladu sa preporukama Peer review usvojio novi obrazac finansijskog izvještaja za sudije i tužioce. Na septembarskoj sjednici VSTV-a 2018. godine je usvojen Pravilnik o praćenju i objavljivanja podataka iz ličnih finansijskih izvještaja, kao i novi obrazac ličnog finansijskog izvještaja sudije/tužioca koji se počeo primjenjivati od 01. 01. 2019. godine. Na predmetni Pravilnik tokom marta 2019. godine Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH je donijela rješenje o zabrani raspolaganja ličnim podacima sudija i tužilaca prilikom izrade finansijskih izvještaja, čime je privremeno odložena primjena Pravilnika, pri čemu se koriste stari obrasci i primjenjuje stari sistem prikupljanja ličnih podataka. VSTV je polovinom 2019. godine pokrenuo postupak pred Sudom BiH protiv navedenog rješenja Agencije za zaštitu ličnih podataka BiH.

Sačinjen je godišnji izvještaj o provođenju planova integriteta u sudovima i tužilaštvima i prezentovan na sjednici VSTV-a. Usvojeno je nekoliko preporuka koje se odnose na dalji proces praćenja planova integriteta koje su dostavljene sudovima i tužilaštvima u BiH. VSTV je pozvao organe izvršne i zakonodavne vlasti na svim nivoima na razumijevanje i spremnost na saradnju sa pravosudnim institucijama u svrhu omogućavanja realizacije mjera iz planova integriteta, čija realizacija zavisi od saradnje s ovim organima. Na sjednici održanoj u septembru 2019. godine usvojeni su institucionalni mehanizmi i evidencije za provođenje instrumenata za praćenje primjene Smjernica za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu.

Za praćenje implementacije izrađena je testna verzija IT alata za praćenje implementacije planova, kojoj je dugoročna svrha izrada planova integriteta putem online platforme, a ovaj se alat nalazi u fazi testiranja. Provedena je dopuna etičkih kodeksa za sudije i tužioce ranije usvojenim Smjernicama o sprečavanju sukoba interesa u pravosuđu. Početkom 2019. godine zaprimani su izvještaji o implementaciji planova. Kao podrška provođenju planova integriteta izrađeni su Priručnik za primjenu Kodeksa sudske etike, kao i Kodeks tužilačke etike. Isti su objavljeni na portalu www.pravosudje.ba.

Tokom 2019. godine pripremljena je i provedena ankete nosilaca pravosudnih funkcija o etici i disciplinskoj odgovornosti, čiji su rezultati objavljeni na portalu pravosuđa.⁴²

U RS-u, u okviru Strategije za borbu protiv korupcije za period od 2013. do 2017. godine, MP RS je u 2017. godini, sa pravosudnim institucijama provelo obuku za izradu planova integriteta, koji su nakon obuke finalizovani i usvojeni od strane sudova i javnih tužilaštava, te drugih javnih institucija.

U BD BiH su izrađeni planovi integriteta u sudovima i Tužilaštvu BD BiH i upućeni VSTV-u, radi pribavljanja mišljenja.

U periodu od januara do juna 2018. godine usvojeni su planovi integriteta u Osnovnom i Apelacionom sudu BD BiH, kao i u Tužilaštvu BD BiH.

Ranije tokom 2015. godine, uz USAID-ovu podršku, izrađena je Dijagnostička analiza integriteta pravosudnog sektora u BiH i mogućih rizika od nastanka korupcije ili neetičkog ponašanja u pravosuđu.⁴³ Kao jedna od preporuka analize i aktivnosti podrške USAID-a donijeti su novi obrasci imovinskih kartona sudija i tužilaca.

1.3.2 Unapređenje disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija u BiH

Stalna komisija za legislativu VSTV-a je pripremila radnu verziju nacrtu Zakona o VSTV-u, u dijelu koji reguliše disciplinsku odgovornost nosilaca pravosudnih funkcija i disciplinski postupak.

Stalna komisija nastavlja da, u skladu sa preporukama Peer review procesa, analizira i prati odredbe koje se odnose na disciplinski postupak. Pored potrebe za zakonskim izmjenama Peer review procesa preporučuje se i izmjena implementacijskih akata kojima je regulisan disciplinski postupak od kojih je započeta priprema Pravilnika za provođenje disciplinskog postupka.

Tokom 2019. godine, uz podršku EU projekata, pripremljen je i usvojen je Priručnik za vođenje disciplinskog postupka, koji je objavljen na web stranici www.pravosudje.ba.⁴⁴ Isto tako započeta je priprema Pravila za objavljivanje disciplinskih odluka.

1.3.3 Unapređenje unutrašnje organizacije pravosudnih institucija u BiH, procedura, znanja i vještina za dosljednu primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH

Tužilaštva u BiH su izmijenila pravilnike o unutrašnjoj organizaciji, radi dosljedne primjene zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH. Upraznjene pozicije, potrebne za provođenje zakona, su popunjavane u zavisnosti od raspoloživih budžetskih sredstava.

Imajući u vidu činjenicu da je UNICEF najavio mogućnost da i u prvostepenim sudovima iz donatorskih sredstava budu finansirane pozicije psihologa, u skladu sa navedenim zakonom, VSTV je preporučio i općinskim/osnovnim sudovima da uvrste ove pozicije u sistematizacije. Prema raspoloživim informacijama VSTV-a trenutno je u pravosudnim institucijama zaposleno 26 psihologa/socijalnih radnika koji su angažovani radi implementacije odredbi Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH.

⁴² Rezultati ankete se mogu naći na: <https://vstv.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=81890>.

⁴³ Analiza se može preuzeti sa internet stranice USAID projekta „Razvoja sektora pravosuđa“ - <https://usaidjp.ba/>

⁴⁴ Priručnik se može preuzeti sa internet adrese: https://vstv.pravosudje.ba/vstv/faces/vijesti.jsp?id=82073&vijesti_jezik=B.

MP RS je dao saglasnost na izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta 2016. godine. Svi sudovi i javna tužilaštva izvršila su izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, radi usklađivanja sa Zakonom o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa, jer je zakonom za rukovodioce unutrašnje organizacione jedinice i šefa računovodstva propisana visoka stručna sprema. U RS-u su skoro sva mjesta popunjena u pravosudnim institucijama.

U Osnovnom sudu BD BiH izmijenjen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, te je popunjeno radno mjesto stručnog saradnika za podršku svjedocima. Po potrebi saradnik postupa i pred Apelacionim sudom. Tužilaštvo BD BiH nije sistematizovalo ovo radno mjesto zbog relativno malog broja predmeta ove vrste i u ove svrhe koristi stručnog saradnika za podršku svjedocima zaposlenog u Policiji BD BiH, na osnovu posebno zaključenog protokola. U proteklom periodu nisu izvršene popune radnih mjesta vezanih uz propise o maloljetnicima.

U CMS i T-CMS ugrađena su polja koja omogućavaju unošenje informacije o novim vrstama predmeta i radnji koji su predviđeni zakonom i koji su prilagođeni novim odredbama i procedurama u vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

U program rada CEST-ova uvršten je i program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema zakonima o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, te programi rada CEST-ova sadrže teme za unapređenje znanja i vještina za dosljednu primjenu zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH.

Programom rada za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu CEST RS je održao više seminara o postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u primjeni Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u RS-u. U skladu sa Programom rada za 2018. godinu održane su dvije radionice iz navedene oblasti, a u okviru Programa rada za 2019. godinu održane su dvije radionice i to u periodu 04.-05. 04. i 13.-14. 06. 2019. godine, na temu „Sistemske pristup zaštite najboljih interesa djeteta u kontaktu sa zakonom“. Pored toga Program predviđa seminare specijalističke obuke za maloljetničko pravosuđe, od kojih seminari „Istraga punoljetnih osumnjičenih gdje su oštećena djeca a naročito krivična djela polnog integriteta“ i „Međunarodni standardi u zaštiti maloljetnika i psihologija maloljetnika“, su održani 29. 05. i 27.-28. 06. 2019. godine. Pored navedenih, planirano je niz drugih seminara koji uključuju i pitanja zaštite i postupanja sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH. U programu rada CECT FBiH postoji program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, koji se sastoji od četiri tematske cjeline. U izvještajnom periodu održano je više radionica, poput „Privremeni smještaj maloljetnika tokom krivičnog postupka“, „Iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju“, „Seksualno iskorištavanje i zlostavljanje djece u digitalnom okruženju“, od kojih su neke rađene zajedno s CEST-om RS, tako da su i u njihovom programu rada. Mnoge druge obuke tretiraju pitanje primjene zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH, dok podršku za provođenje programa obuke pružaju donatori, kao što su UNICEF, Save the Children, itd.

MP RS je tokom 2016. godine izradio analizu primjene Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, u okviru koje je bilo obuhvaćeno i pitanje primjene vaspitnih preporuka. Rezultati analize poslužili su kao osnova za unapređenje primjene ove vrste alternativnih mjera, sa naglaskom na pitanje sačinjavanja liste pravnih subjekata u kojima se može primijeniti vaspitna preporuka „Uključivanje u rad, bez nadoknade, u korist humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja“, koju sačinjava MP RS i dostavlja nadležnim sudovima. MP RS je tokom 2017. godine organizovalo niz seminara sa direktorima i stručnim radnicima iz organa starateljstva, koji su rezultirali sačinjavanjem liste potencijalnih pravnih subjekata na nivou lokalnih zajednica u kojima se može provoditi ova vaspitna preporuka.

U RS-u u 2018. godini prema maloljetnicima su izrečene krivične sankcije Upućivanje u vaspitno-popravni dom – 1, Pojačan nadzor organa starateljstva – 38, Pojačan nadzor roditelja, usvojioca ili staraoca – 20, Pojačan nadzor u drugoj porodici – 0, Sudski ukor – 36, Posebne obaveze – 7, Maloljetnički zatvor - 0. U sistemu izvršenja krivičnih sankcija prema maloljetnicima ne postoje kapaciteti za izvršenje svih vrsta vaspitnih mjera. Naime, Zakonom o socijalnoj zaštiti predviđeno je da u okviru sistema socijalne zaštite budu osnovane i ustanove u kojima se izvršavaju vaspitna mjera upućivanja u vaspitni centar i vaspitna mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu. Obzirom da ove dvije vrste ustanova nisu osnovane, navedene vaspitne mjere se ne izriču. Slična situacija je i sa vaspitnom mjerom upućivanje u posebnu ustanovu za liječenje i osposobljavanje, koja bi se trebala izvršavati u sistemi zdravstvene zaštite. Obzirom na nepostojanje ove vrste specijalizovane zdravstvene ustanove, ova mjera se ne izriče. Vlada RS-a je na 35. sjednici, održanoj 29. 08. 2019. godine, utvrdila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku kojim se definišu odredbe koje se odnose na postupanje stručnog savjetnika suda i javnog tužilaštva, kao i vaspitne mjere koji je upućen u dalju proceduru usvajanja. Shodno tome, NS RS-a je na 6. redovnoj sjednici, održanoj 10. 10. 2019. godine, usvojila prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Vlada FBiH je na 186. sjednici, održanoj 25. 07. 2019. godine, utvrdila i uputila u parlamentarnu proceduru prijedlog Zakona o izmjeni Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku po kojem je predviđeno da troškove izvršenja krivičnih sankcija prema maloljetniku snosi osnivač ustanove u kojoj se izvršava krivična sankcija.

1.3.4 Unapređenje obuka nosilaca pravosudnih funkcija u BiH

Na prijedlog CEST-ova i Stalne komisije za edukaciju, VSTV je razmotrio i odobrio Strategiju za početnu obuku i stručno usavršavanje za period od 2017. do 2020. godine, koja sadrži mjere za unapređenje obuke nosilaca pravosudnih funkcija u BiH. U skladu sa strategijom donose se godišnji programi obuka, unapređenje početne obuke za novoimenovane sudije/tužioce, ažuriranje liste edukatora, e-učenje, edukacija edukatora itd. Planovi obuka se kontinuirano unapređuju u skladu sa preporukama i analizama koje se odnose na unapređenje obuka. Oblasti u kojima se treba unaprijediti obuka definisane su preporukama Peer review procesa. VSTV je usvojio akcioni plan za realizaciju preporuka. Prioritetna oblast za unapređenje je početna obuka za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija. Između ostalog započeo je proces uvođenja instituta mentorstva za novoimenovane sudije. Implementacija pravilnika o radu konsultativnih tužilaca sa novoimenovanim tužiocima se redovno prati kroz ocjene rada i izvještaje o radu. CEST-ovi FBiH i RS-a su objavili Programe stručnog usavršavanja i početne obuke za 2019. godinu. Programi su izrađeni na bazi iskazanog interesa pravosudne zajednice i prijedloga pravosudnih institucija, edukatora, sudija i javnih tužilaca, međunarodnih institucija, VSTV-a, Ministarstava pravde, a kako bi se unaprijedila obuka nosilaca pravosudnih funkcija.

U ovom izvještajnom periodu VSTV i CEST-ovi svoj rad su posvetili unapređenju početne obuke sudija i tužilaca odnosno za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

U program obuka za 2019. godinu uvrštene su brojne preporuke iz Peer review procesa, kao i rezultati izvještaja relevantnih međunarodnih organizacija. Tako je u okviru Evropskog prava planiran seminar “Kolektivna zaštita prava u BiH u svjetlu prava EU”. U oblasti ljudskih prava su obrađene posebne istražne radnje u kontekstu evropskih standarda i prakse ESLJP (sa AIRE centrom). Sa OSCE-om su organizovani seminari o analizi sudske prakse u BiH u vezi sa zabranom diskriminacije.

1.4. Otvorenost u radu pravosudnih institucija u BiH

Otvorenost u radu pravosudnih institucija u BiH uključuje:

- 1) unapređenje komunikacije pravosudnih institucija u BiH sa medijima, korisnicima usluga i javnosti i
- 2) unapređenje dostupnosti informacija o radu pravosudnih institucija u BiH stručnoj i široj javnosti.

1.4.1 Unapređenje komunikacije pravosudnih institucija u BiH sa medijima, korisnicima usluga i javnosti

Razvoj i testiranje prioriteta funkcionalnosti za unapređenje stranica pravosudnih institucija vrši se kontinuirano i podržano je iz donatorskih projekata. U kontekstu toga pripremljena je specifikacija funkcionalnih i nefunkcionalnih (vizuelnih i dr.) zahtjeva za razvoj ažurirane verzije platforme na kojoj su zasnovane internet stranice pravosudnih institucija.

Pored navedenog, pravosudne institucije u BiH se koriste i drugim kanalima komunikacije sa medijima, korisnicima usluga, kao i stručnom i širom javnošću. Internet stranice pravosudnih institucija su objedinjene u internet portal pravosudje.ba. Početkom 2019. godine započela je prva faza unapređenja funkcionalnosti internet portala neophodnih za implementaciju nove strukture samog portala. U cilju utvrđivanja prioriteta karakteristika i funkcionalnosti standardizovanih internet stranica pravosudnih institucija u BiH, VSTV-a, Centra za sudsku dokumentaciju i pravosudnog portala pravosudje.ba provedena je anketa zadovoljstva korisnika. Rezultati tog istraživanja će biti osnova za rad na drugoj fazi razvoja sadržaja stranica u okviru portala pravosudje.ba.

1.4.2 Unapređenje dostupnosti informacija o radu pravosudnih institucija u BiH stručnoj i široj javnosti

Podaci o strukturi krivičnih djela se redovno objavljuju na godišnjoj osnovi. Na stranicama portala pravosudje.ba objavljuju se podaci o protoku predmeta, kvalitetu rada sudova i tužilaštava, realizaciji planova rješavanja predmeta i drugi podaci koji mogu biti od koristi za ocjenu efikasnosti i kvaliteta rada sudova. Rezultati rada sudova se objavljuju kvartalno na portalu pravosudje.ba. Internet stranica i baza sudskih odluka se kontinuirano ažuriraju. Organizacijom javnih događaja nastoje se pružiti informacije o radu pravosuđa. Konferencije i okrugli stolovi na različite teme koje obuhvataju rad pravosuđa se organizuju barem jednom mjesečno. Sjednice VSTV-a otvorene su za javnost, nakon stupanja na snagu izmjena i dopune Poslovnika VSTV-a.⁴⁵ Prva sjednica VSTV-a koja je imala ovakav pristup održana je 15. i 16. 04. 2015. godine.

Ažuriranje internet stranica i baza sudskih odluka vrši se kontinuirano objavljivanjem sudskih odluka najviših sudova, usaglašenih pravnih shvatanja održanih panela i ostalih relevantnih informacija. Trenutno se u bazi nalazi 12.511 sudskih odluka. Tokom 2019. godine se redovno objavljuje i sedmični preglednik razvoja sudske prakse ESLJP-a.

Na internet stranici: <https://csd.pravosudje.ba>, u dijelu koji se odnosi na praksu ESLJP-a, nalaze se podaci o predmetima pokrenutim protiv BiH, a ukupno ih je bilo 16 tokom 2019. godine), sudska praksa ESLJP, zadnje ažuriranje je bilo tokom 2018. godine, sedmični pregled sudske prakse ESLJP odnosno izvještaji ESLJP-a koji su putem mreže viših sudova dostupni pravosudnoj zajednici i profesionalnoj pravnoj javnosti, a dostupni su svi sedmični izvještaji tokom 2019. godine. Takođe je putem navedene internet stranice moguće izvršiti pristup regionalnoj bazi presuda ESLJP za Zapadni Balkan, pregled liste internet stranica koje mogu biti od koristi, te ostalim publikacijama kao što su pregled prakse ESLJP od 2014. godine do sada, po godinama.

⁴⁵ Poslovnik je objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 27/15.

Početkom 2019. godine izrađen je Godišnji izvještaj VSTV-a za 2018. godine koji sadrži statističke podatke o radu sudova i tužilaštava. Potrebno je istaći i to kako u okviru aktivnosti povećanja informisanosti javnosti o radu pravosuđa da pojedini sudovi, u saradnji sa VSTV-om, organizuju promotivne aktivnosti, te je tako Kantonalni sud u Zenici organizovao konferenciju za medije 28. 02. 2019. godine na kojoj je predsjednica suda prezentovala Izvještaj o radu za 2018. godinu. U periodu od 01. 01. do 30. 06. 2019. godine su organizovani skupovi na teme: Etika u pravosuđu i jačanje povjerenja javnosti (USAID - 06. 03.), TAIEX međudržavna radionica o rodno zasnovanom nasilju i jednakom pristupu pravdi (06. 03.), TAIEX radionica na temu početne obuke i mentorskog sistema (30. 01.), okrugli sto „Saradnja tužilaštava i policijskih organa u okviru uspostavljenih operativnih foruma“ (JTK u SKP -Švicarska i Norveška – 22. 01.), Okrugli sto u okviru manifestacije pod nazivom „EU Law Days“ na temu: „Upitnik EK – odabrani pravni aspekti“, u saradnji sa Pravnim fakultetom – 09. 01.), pres konferencija povodom ceremonije potpisivanja dokumenata o saradnji i ugovora o grantu kojim je potvrđen nastavak podrške vlada Norveške i Nizozemske pravosuđu BiH i početka implementacije Projekta unapređenja kvalitete pravosuđa i aktivnosti koje doprinose unapređenju kvalitete i efikasnosti pravosuđa u BiH (26. 03.). Regionalna konferencija “Saradnja tužilaštava i policije u segmentu odnosa sa javnošću” okupila je portparole tužilaštva i policijskih agencija i novinare. Konferenciju „10 godina borbe protiv diskriminacije u BiH“ je 21. 05. organizovala Misija OSCE-a u BiH povodom desetogodišnjice od usvajanja Zakona o zabrani diskriminacije. Započeta je aktivnost "Inicijalnog istraživanja zadovoljstva korisnika sudova", sa ciljem mjerenja nivoa javnosti o radu općinskih sudova u Sarajevu, Mostaru i Tuzli i Osnovnog suda u Banja Luci. U Neumu je 24. i 25. 04. održana godišnja konferencija predsjednika sudova i glavnih tužilaca. Provedene su aktivnosti promocije alternativnog rješavanja sporova "Sedmica sudske nagodbe 13.-24. 05." koje su implementirali VSTV sa odabranim sudovima i medijima.

Konferencija "Unapređenje standarda kvalitete u pravosuđu“ održana je 22. i 23. 10. 2019. godine. Učesnici konferencije su između ostalog bili i predstavnici CEPEJ-a (Komisija Vijeća Evrope o efikasnosti pravosuđa), institucija sudske administracije u Nizozemskoj i Finskoj, te sudije sudova u Njemačkoj, Sloveniji, Velikoj Britaniji i Litvaniji. (PR aktivnosti, VSTV konferencija prezentacije rada).

Izvještaji iz oblasti rada Jedinice za efikasnost pravosuđa i ostali relevantni izvještaji o radu pravosuđa se stalno objavljuju. U izvještajnom periodu objavljen je i Godišnji izvještaj VSTV-a za 2018. godinu.

Od planiranih aktivnosti, zbog nedostatka resursa i prioritizacije drugih aktivnosti, izrada Komunikacijske strategije VSTV-a, iako planirane tokom 2019. godine nisu započete.

U RS-u rad sudova i javnih tužilaštva je javan,⁴⁶ a Vrhovni sud RS redovno vrši izdvajanje i indeksaciju sudskih odluka za bazu sudskih odluka pri Centru za sudsku dokumentaciju VSTV-a. Redovno se organizuju konferencije i slični događaji na kojima se predstavlja rad pravosuđa.

⁴⁶ U RS-u izvještaji o broju predmeta sudova i tužilaštava po godinama se objavljuju na internet stranici Vlade RS-MP RS: <http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpr/OM/Resori/pravosudje/Pages/Splash.aspx>.

2. STRATEŠKA OBLAST 2 – IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

U strateškoj oblasti Izvršenje krivičnih sankcija, na osnovu prikupljenih informacija, uzimajući u obzir da se sastanak FRG-a 2, zbog nedostatka kvoruma nije ni jednom održao, može se zaključiti da se aktivnosti u najvećem dijelu provode bez zastoja ili uz otklonjive zastoje, uz izuzetak strateških programa 2.1.2 „Uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH“ i 2.2.5 „Uspostavljanje probacijske službe u BiH“. Od ukupno 14 strateških programa i 40 strateških aktivnosti ispunjenih je 20, djelimično 11, a 6 aktivnosti nisu ispunjene i većinom se odnose na spomenute strateške programe. U kontekstu navedenog zaključak FRG 2 je da u ovom trenutku na više nivoa vlasti ne postoji mogućnost (političke pretpostavke, materijalno - tehnički uslovi i dr.) za uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija, kao niti za uspostavljanje probacijske službe u BiH.

Po pitanju uspostavljanja uprava MK je podnesen prijedlog razmatranja ranije ocjene FRG 2 i donošenja odluke kojim se podržava dalje provođenje navedene aktivnosti na nivoima na kojima je ocijenjeno da postoje mogućnosti, u skladu sa revidiranim AP SRSP u BiH za period 2019. i 2020. godine, a da se pitanje za druge nivoe ponovno ispita i razmotri kao sadržaj za novi strateški okvir.

Na nivou BiH će se, nakon stavljanja u funkciju Državnog zatvora, u vremenu od najmanje dvije godine rada Državnog zatvora, moći ocijeniti potreba i opravdanost uvođenja probacijske službe, odnosno najranije u periodu 2022. - 2023. godine. S obzirom na to da strateški program „Uspostavljanje probacijske službe“ je izuzetno zahtjevan i podrazumijeva značajne resurse, kao i određene pretpostavke za operacionalizaciju istog, zbog čega se, u skladu sa revidiranim AP SRSP u BiH i zaključcima prethodnih MK-a, podnosi MK prijedlog potvrđivanja da program probacijske službe bude uvršten kao predmetom novog strateškog okvira.

2.1. Upravljanje sistemom za izvršenje krivičnih sankcija u BiH

Strateški programi za upravljanje sistemom za izvršenje krivičnih sankcija u BiH odnose se na:

- 1) usklađivanje standarda i propisa koji uređuju izvršenje krivičnih sankcija u BiH,
- 2) uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH,
- 3) unapređenje sistema za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH,
- 4) unapređenje zavodske infrastrukture i uslova u zavodima u BiH,
- 5) sistematizacija i provođenje obuka zavodskog osoblja u BiH i
- 6) unapređenje sistema zdravstvene zaštite za osuđenike u BiH.

2.1.1 Usklađivanje standarda i propisa koji uređuju izvršenje krivičnih sankcija u BiH

Kontinuirano se analizira međusobna usklađenost propisa u ovoj oblasti, kao i usklađenost sa evropskim standardima, s ocjenom da je postignut značajan stepen usklađenosti. Zakon BiH o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera (ZIKS) je u proteklom periodu nekoliko puta mijenjan i dopunjavao, sa ciljem usaglašavanja sa evropskim standardima. Ranije je izrađen prečišćeni tekst ovog zakona. Sačinjen je prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama ZIKS-a BiH, koji je u međuvremenu prošao redovnu proceduru i usvojen na VM BiH na 139. sjednici, održanoj 16. 04. 2018. godine, a 05. 07. 2018. godine je dostavljen PS BiH u dalju proceduru.

ZIKS FBiH je, takođe, više puta mijenjan i dopunjavao. Izrađen je novi Nacrt ZIKS-a u FBiH, ali je odbijen u Parlamentu FBiH. Na osnovu analize usklađenosti postojećeg ZIKS-a FBiH sa evropskim i međunarodnim standardima, sačinjen je nacrt novog ZIKS-a FBiH koji je bio usklađen sa ZIKS-om BiH i međunarodnim standardima. FMP je formiralo Radnu grupu koja je pripremila nacrt ZIKS-a FBiH, a shodno članu 78. stav (1) tačka b) i člana 83. stav (2) tačka c) Pravila i postupka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH.⁴⁷

⁴⁷ „Službene novine FBiH“, broj 71/14.

U pogledu teksta nacrtu obavljene su konsultacije sa svim zavodima, te je isti upućen u proceduru pribavljanja mišljenja, pri čemu se očekuje mišljenje Federalnog ministarstva finansija.

U 2017. godini izrađen je novi Nacrt ZIKS-a RS, koji je bio u proceduri usvajanja u NS RS do 21. 06. 2018. godine, kad je i usvojen na 25. sjednici. Novim ZIKS-om RS-a⁴⁸ u potpunosti je izvršeno usklađivanje sa međunarodnim standardima. ZIKS RS je stupio na snagu 19. 07. 2018. godine, sa rokom izrade i usvajanja podzakonskih akata do 19. 07. 2019. godine. Takođe je usvojen i novelirani Zakon o amnestiji RS.⁴⁹

U BD BiH formirana je radna grupa za izradu nacrtu ZIKS-a, radi usklađivanja sa zakonom na nivou BiH. Važeći zakon je prethodno usaglašen sa propisima na nivou BiH i međunarodnim standardima. Izmjene i dopune Zakona na BiH nivou se primjenjuju do izrade novog propisa na nivou BD-a BiH.

Na osnovu navedenih zakona u proteklom periodu izvršen je veći broj izmjena i dopuna podzakonskih akata, kojima su detaljnije uređena pitanja koja se odnose na izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera na nivou BiH, FBiH, RS-a i BD-a BiH.

U ranijem periodu MP BiH je uspostavilo Koordinaciono tijelo za usklađivanje zakona i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH. Koordinaciono tijelo je izvršilo analizu zakonskih rješenja o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera u BiH i konstatovalo da su zakonska rješenja u najvećoj mjeri usklađena, posebno kada su u pitanju norme koje regulišu prava zatvorenika. Koordinaciono tijelo je utvrdilo da su i zakoni o pomilovanju osuđenika u BiH međusobno usklađeni, uz nalaz i mišljenje da postoji usklađenost i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera. Privremeno Koordinaciono tijelo za usklađivanje zakona i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH je završilo svoj rad sa zaključkom da se treba produžiti mandat Koordinacionog tijela za obezbjeđenje usklađenosti zakona i podzakonskih akata iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera, koje bi imalo nadležnost za međusobno informisanje o stanju propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera. Do produženja mandata ovog Koordinacionog organa nije došlo.

2.1.2 Uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH

Zavodi za izvršenje krivičnih sankcija u BiH imaju samostalan pravni status. Ocijenjeno je da postoji potreba da zavodi budu upravne organizacije u sastavu ministarstava pravde na različitim nivoima u BiH. Isto tako ocijenjeno je da postoji potreba da se unaprijedi pravni status i rad privrednih jedinica i ekonomija u sastavu zavoda.

Zakonom o osnivanju Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH je propisano da nakon izgradnje Zavod bude upravna organizacija u sastavu MP BiH.

Uspostavljanje uprave u FBiH riješeno je dopunama u ZIKS-u. Nacrt ovog propisa bio je upućen u proceduru i vraćen je na doradu. Trenutno je u proceduri pribavljanja mišljenja Federalnog ministarstva finansija, nakon čega će isti biti upućen na sjednicu Vlade FBiH, radi utvrđivanja prijedloga i upućivanja u parlamentarnu proceduru.

U BiH ne postoji rukovodni nivo između kazneno-popravnih zavoda (KPZ) i ministarstava pravde, niti operativno osoblje unutar ministarstava pravde odgovorno za pojedinačne funkcionalne oblasti, kao što su bezbjednost, zdravstvena zaštita ili programi tretmana za zatvorenike, koji bi mogli dati smjernice i obezbijediti dosljednost KPZ-ovima u njihovom radu.

Nadležna ministarstva pravde u BiH istražuju mogućnost uspostavljanja zavodskih uprava.

⁴⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/18.

⁴⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 61/18.

2.1.3 Unapređenje sistema za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BiH

MP BiH je na osnovu izrađene analize izvršilo izmjene i dopune Pravilnika o kućnom redu u ustanovama za izdržavanje krivičnih sankcija, mjera pritvora i drugih mjera u BiH, kojim je definisana procedura prikupljanja podataka i zatraženo kadrovsko jačanje sa jednim novim državnim službenikom za ovu vrstu poslova. Softversko rješenje i obuka iz ove oblasti nisu obezbijeđeni, ali analizom o sistemu izvršenja krivičnih sankcija koju je provelo Vijeće Evrope (VE) su utvrđene potrebe sistema i opseg automatizacije procesa upravljanja. Na osnovu iste definisan je budući plan rada VE koji se tiče informatizacije i automatizacije sistema izvršenja krivičnih sankcija, a što će biti podržano iz projekta „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“.⁵⁰

Tokom 2018. godine, posredstvom Ministarstva vanjskih poslova, upućen je redefinisani plan rada i zatražena podrška VE usvajanju Akcionog plana za BiH. Takođe, u septembru 2018. godine provedena je TAIEX⁵¹ misija stručne procjene u oblasti zatvorskog sistema u BiH, kao dio izrade mišljenja EK o zahtjevu BiH za članstvo u EU, prema kojoj oblast zatvorskog sistema ocijenjena pozitivno.

FMP zbog ograničenja u vlastitim resursima nije pristupilo pojedinačnoj analizi kapaciteta za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u FBiH, već se oslanja na podršku VE. Podaci u vidu dnevnih i mjesečnih izvještaja na osnovu važećeg podzakonskog akta se redovno dobivaju od KPZ-ova. Okviri i procedure prikupljanja i obrade podataka bit će predviđene podzakonskim aktima, nakon što se usvoji novelirani ZIKS FBiH. Softversko rješenje i obuka iz ove oblasti iz vlastitih sredstava nisu obezbijeđeni zbog čega se oslanjaju na već spomenute analize i podršku koja treba proizaći iz projekta „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“.

MP RS je, na osnovu izrađene analize, definisalo prikupljanje podataka u noveliranom ZIKS-u RS-a. Članom 9. stav 2. ZIKS-a je predviđeno uvođenje integralnog informacionog sistema sa jedinstvenom bazom podataka. Trenutno se radi na izradi Pravilnika o vrstama i načinu vođenja evidencija o zatvorenicima, pritvorenicima i maloljetnicima, a nakon toga se pristupa radu na izradi Pravilnika o funkcionisanju integralnog informacionog sistema. Ministar pravde RS-a je u obavezi da donese Pravilnik kojim će se pobliže propisati funkcionisanje jedinstvenog informacionog sistema RS-a. Podaci se dobivaju od KPZ-ova u vidu dnevnih i mjesečnih izvještaja na osnovu važećeg podzakonskog akta. Obuka o prikupljanju i analizi podataka jednim dijelom je izvršena u ranijem periodu, a po stavljanju u funkciju integralnog informacionog sistema predviđena je dodatna obuka putem projekta EU i VE.

PK BD BiH je ograničenih resursa i zato nije pristupila analizi kapaciteta za prikupljanje podataka u oblasti izvršenja krivičnih sankcija u BD BiH. Podaci u vidu dnevnih i mjesečnih izvještaja na osnovu važećeg podzakonskog akta se redovno dobivaju od KPZ-ova oba entiteta. Softversko rješenje i obuka iz ove oblasti nisu obezbijeđeni, već se kao i za druge nivoe vlasti oslanja na podršku iz projekta VE „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“.

2.1.4 Unapređenje zavodske infrastrukture i uslova u zavodima u BiH

Radovi na izgradnji Državnog zavoda okončani su krajem septembra 2017. godine. Jedinica za implementaciju projekta (JIP) je u prvoj polovini septembra 2017. godine predala zahtjev za tehnički prijem objekta općini Istočna Ilidža, kako bi se ubrzao proces. Tokom izvođenja radova, ali i nakon toga proveden su procedure javnih nabavki i objekata je opreman namještajem i ostalom specijalizovanom opremom (medicinska oprema, oprema za kuhinju i vešeraj, sportska i IKT oprema).

⁵⁰ Projekt EU i VE je započeo s implementacijom u 2016. godini i trajanjem od tri godine.

⁵¹ TAIEX radionica na temu „Zatvorski sistem i prevencija maltretmana u BiH“, održana 24.-28. 09. 2018. godine.

Na rješenje o imenovanju komisije i visinu troškova tehničkog prijema, koje je izdala općina Istočna Ilidža, JIP je uputio žalbu zbog izuzetno visoke nadoknade koja je obračunata. Ipak, ugovorom je bilo predviđeno da Nadzorni organ izdaje potvrdu o preuzimanju radova. Radovi na izgradnji Državnog zatvora su završeni i obavljen je tehnički prijem u roku od 60 dana od dana potpisivanja Ugovora (28. 09. 2018. godine). Paralelno sa vršenjem tehničkog prijema, MP BiH je preduzelo sve korake na sačinjavanju potrebnih podzakonskih akata za formalno stavljanje Državnog zatvora u funkciju. Iako uz značajna odgađanja, koje su bile zbog neispunjenih pretpostavki oko provođenja daljih aktivnosti stavljanja u funkciju zatvora, te dodatnih građevinskih radova, kao i prenosa arhive u vlasništvu JIP-a, VM BiH je na 175. sjednici, održanoj 23. 07. 2019. godine, na prijedlog ministra pravde, donijelo Odluku o utvrđivanju datuma početka rada Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH od 01. 08. 2019. godine. Uz ovu Odluku VM BiH je na istoj sjednici donijelo Odluku i o prestanku rada JIP-a, Upravnog i Nadzornog odbora, pri čemu je MP BiH zaduženo za provođenje istih i objavljivanje u službenom glasilu.⁵² Ministar pravde BiH je 12. 08. 2019. godine rješenjem imenovao v.d. upravnika Zavoda na mandat od tri mjeseca odnosno do okončanja procedure izbora upravnika.

Isto tako, MP BiH je zaduženo da do 15. 09. 2019. godine pripremi sve potrebne podzakonske akte (pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji, kao i ostale prateće akte) potrebne za stavljanje u funkciju Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, te da se isti dostave VM BiH na potvrđivanje. Iako je uvršten i razmatran na 177. sjednici VM BiH, održanoj 19. 09. 2019. godine, VM BiH je na vanrednoj sjednici, održanoj 15. 10. 2019. godine, dalo saglasnost na Prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH. Javni konkurs za prijem zaposlenika raspisan je 29. 11. 2019. godine, dok je 28. 12. 2019. godine raspisan javni konkurs za prijem državnih službenika.

FMP redovno prati stanje zavodskih objekata u FBiH i planira finansijska sredstva za rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih objekata. Tokom 2018. godine izvršena je izgradnja 9. paviljona u KPZ-u Zenica, kapaciteta 200 mjesta koji je pušten u funkciju. Dodatno je izgrađen i pušten u funkciju KPZ Orašje, čime je došlo do povećanja smještajnih kapaciteta za osuđena i pritvorena lica za 97 mjesta. U funkciju je stavljen novoizgrađeni objekat u KPZ-a Bihać, a KPZ Busovača je izvršila prijem novog kadra. Finansiranje aktivnosti izgradnje/rekonstrukcije se značajnim dijelom vrši i iz sredstava IPA fondova. Putem IPA fondova se vrši izgradnja fiskulturne sale, škole i pratećih objekata u Odjeljenju za maloljetnike KPZ-a Orašje.

Analizom stanja u oblasti zavodske infrastrukture uočena je preopterećenost kapaciteta pojedinih zavoda, a posebno u pritvorskoj jedinici KPZ-a Sarajevo, te je stoga FMP izvršilo preraspodjelu mjesta, u saradnji sa nadležnim sudovima, odnosno pritvorena lica su upućivana u pritvorske jedinice drugih zavoda. U cilju rasterećenja pritvorske jedinice u KPZ-u Sarajevo, u KPZ-u Zenica je proširena pritvorska jedinica za novih 50 mjesta. Započete su i aktivnosti izmještanja KPZ-a Sarajevo na novu lokaciju na Igmanu, na kojoj će se izgraditi novi objekat uz pomoć IPA fondova, za koji je u prethodnom periodu podnesena projektna aplikacija i izvršene su pripreme za izradu projektne dokumentacije.

U FBiH planovi rekonstrukcije zavodskih objekata se provode prema raspoloživim finansijskim sredstvima. U KPZ-u Busovača stavljen je u funkciju novi objekat kapaciteta 50 mjesta za osuđene lica. U KPZ-u Zenica stavljen je u funkciju 3. paviljon, a u KPZ-u Bihać izgrađeno je prijemno-otpusno odjeljenje kapaciteta 30 mjesta, ali još nije u funkciji. Tokom 2019. godine Vlada FBiH je usvojila više pravilnika o unutrašnjoj organizaciji (Mostar, Tuzla, Sarajevo, Zenica, Orašje).

⁵² „Službeni glasnik BiH“, broj 54/19.

U RS-u planovi rekonstrukcije zavodskih objekata u najvećoj mjeri su već realizovani. U toku su aktivnosti na rekonstrukciji postojećih i izgradnji novih objekata za smještaj osuđenih lica, kao i drugi sadržaji osuđeničkog standarda. MP RS na osnovu analize stanja zavodskih objekata i raspoloživih materijalnih mogućnosti vrši rekonstrukciju zavodskih objekata. U Banja Luci je izvršena nadogradnja spratova na paviljonima osuđenih i pritvorenih lica, adaptiran je objekat za izvršenje vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom, izvršena je nadogradnja objekta prijavnice, prijemno-otpusnog odjeljenja, zdravstvenog odjeljenja, izvršena je i kompletna sanacija vodovodne i kanalizacione mreže, adaptiran je objekat za smještaj osuđenih lica na poluotvorenom odjeljenju, te je adaptiran i rekonstruisan objekat upravne zgrade. U Doboju je u potpunosti obnovljeno kompletno prizemlje objekta, koje je uništeno u poplavama 2014. godine. Iskorištena je prilika da se i spratni dio objekta adaptira. Obnovljene su i prostorije za smještaj osuđenih lica na poluotvorenom odjeljenju. U Istočnom Sarajevu izvršena je adaptacija svih prostorija za smještaj osuđenih i pritvorenih lica. Rekonstruisan je objekat za smještaj maloljetnika na izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, kao i objekat za smještaj ženskih osuđenih lica. Izvršena je potpuna rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih objekata poluotvorenog odjeljenja „Kula“. U Trebinju je izvršena rekonstrukcija i adaptacija kompletnog objekta za smještaj osuđenih i pritvorenih lica, kao i adaptacija postojećeg objekta za smještaj osuđenih lica na poluotvorenom odjeljenju „Duži“, te izgradnja novog objekta prijavnice za potrebe službe obezbjeđenja. U Bijeljini se vrši izgradnja novog zavoda na lokaciji „Patkovača“, gdje je završeno kompletno ograđivanje kompleksa, a objekat pritvora i šetnji za pritvorene lica je doveden do faze opremanja. Delegacija EU u BiH je 21. 02. 2019. godine raspisala tender za izgradnju zatvora koji će se finansirati sa oko pet miliona maraka u okviru programa IPA za BiH. Postojeći objekti i prostor za smještaj osuđenih i pritvorenih lica na staroj lokaciji zatvora su sanirani i adaptirani. U Foči je izgrađen i potpuno opremljen novi objekat Odjeljenja posebnog režima izdržavanja kazne zatvora. Postojeće prostorije za smještaj osuđenih lica u najvećoj mjeri su adaptirane, kako bi se osigurali osnovni uslovi osuđeničkog standarda. Završena je izgradnja novih i adaptacija postojećih objekata na poluotvorenom odjeljenju „Brioni“. Nastavak radova na novom zavodu u Bijeljini zavisi od raspoloživih sredstava IPA fondova. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih objekata za smještaj osuđenih lica, kao i drugi sadržaji osuđeničkog standarda zavise od raspoloživih sredstava iz IPA fondova.

2.1.5 Sistematizacija i provođenje obuka zavodskog osoblja u BiH

Nadležnosti za obuku zavodskog osoblja su propisane zakonima o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH i entiteta. Okvirne planove i program obuke zavodskih službenika donose ministarstva pravde BiH i entiteta, a planove i programe obuke donose KPZ-ovi entiteta.

Kroz projekat VE, SAD i EU „Podrška reintegraciji nasilnih i ekstremnih zatvorenika u BiH“, sektor za izvršenje krivičnih sankcija MP BiH, FMP i MP RS, te entitetskih KPZ-ova i Pritvorske jedinica MP BiH završena je obuka zavodskog osoblja u radu sa populacijom nasilnih i ekstremnih osuđenika. U okviru projektnih aktivnosti dogovoren je i definisan nastavak aktivnosti kroz novi projekat „Strukturisano upravljanje kaznom za osuđena lica sa nasilnim i ekstremističkim ponašanjem“,⁵³ koji je postao operativan od 2019. godine s otvarajućom konferencijom 21. 01. 2019. godine i trajanjem od 24 mjeseca. U 2019. godini održana su tri sastanka Upravnog odbora projekta. U okviru projekta obavljena je studijska posjeta Danskoj i Sjevernoj Irskoj, kao aktivnost edukacije, te je razvijen Priručnik za obuku sistema za upravljanje predmetom za zatvorenike sa nasilnim i ekstremističkim ponašanjem koji postaje sastavnim dijelom programa obuke.

MP RS je donio okvirni plan i program stručnog usavršavanja i osposobljavanja zaposlenih u KPZ-ovima RS. Programi obuke su sastavljeni od aktivnosti koje će značajnim dijelom podržati projekti VE, EK i SAD-a, koje su i provedene.

⁵³ Više o projektu se može naći na stranicama VE: <https://www.coe.int/bs/web/sarajevo/structured-sentence-management-for-violent-and-extremist-prisoners-in-bosnia-and-herzegovina>.

2.1.6 Unapređenje sistema zdravstvene zaštite za osuđenike u BiH

Finansiranje zdravstvene zaštite zavodske populacije u BiH vrši se iz budžeta nadležnih nivoa vlasti u BiH.

U vezi unapređenja zdravstvene zaštite kroz projektne aktivnosti „Horizontalna podrška za zapadni Balkan“ izrađena su tri priručnika. U aprilu 2018. godini su objavljeni: Priručnik za procjenu i rehabilitaciju nasilnih ekstremnih zatvorenika u BiH, Priručnik za obuku voditelja obuke u agencijama za provođenje zakona, a u oktobru Protokoli za postupanje sa počiniocima krivičnih djela sa duševnim smetnjama u forenzičkim ustanovama, što sa prednje navedena tri priručnika predstavlja preko 14 priručnika iz navedenih oblasti.

U RS zdravstvena zaštita u KPZ-ovima RS znatno je unapređena novim odredbama ZIKS-a koji propisuju zdravstvenu zaštitu. Unapređenje zdravstvene zaštite se provodi kontinuirano.

2.2. Unapređenje primjene alternativnih sankcija u BiH

Strateški programi o unapređenju primjene alternativnih sankcija u BiH odnose se na:

- 1) obezbjeđenje primjene rada za opće dobro na slobodi za punoljetne i maloljetne osuđenike u BiH,
- 2) provođenje sankcije kućnog zatvora s elektronskim nadzorom u BiH,
- 3) unapređenje provođenja uslovnog otpusta u BiH,
- 4) unapređenje postupka pomilovanja u BiH i
- 5) uspostavljanje probacijske službe u BiH.

2.2.1 Obezbjedenje primjene rada za opće dobro na slobodi za punoljetne i maloljetne osuđenike u BiH

Na nivou BiH institut rad za opće dobro na slobodi je ranije zakonski regulisan i kontinuirano se provodi.

U FBiH rad za opće dobro na slobodi u nadležnosti je kantonalnih ministarstava pravde, pravosuđa i uprave. Primjena vaspitne preporuke uključivanje u rad, bez nadoknade, u humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja za maloljetna lica je, takođe, u nadležnosti kantonalnih ministarstava pravde, pravosuđa i uprave.

U Kantonu Sarajevo rad za opće dobro na slobodi je u primjeni od novembra 2011. godine i kontinuirano se provodi. Kanton Sarajevo je među prvima obezbijedio neophodne kapacitete i 2012. godine započeo sa provođenjem alternativne krivične sankcije rad za opće dobro na slobodi, te se danas vide efekti koji se odnose na rasterećenje zatvorskog sistema u FBiH, kao i uštede finansijskih sredstava u budžetu FBiH, s obzirom da u prosjeku, od strane nadležnog suda 40 osuđenih lica na području Kantona Sarajevo godišnje bude upućeno na izvršenje ove sankcije. Takođe, u 2017. godini su obezbijedeni uslovi i za efikasnu primjenu vaspitne mjere posebne obaveze – uključivanje u rad humanitarnih organizacija ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja, izrečene maloljetnom počiniocu krivičnog djela shodno odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku. Obezbijedeni su zakonski i drugi uslovi za primjenu vaspitne preporuke uključivanje u rad, bez nadoknade, u humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja za maloljetne lica potpisivanjem sporazuma sa tri udruženja građana Narodne kuhinje, sa početkom primjene od 01. 12. 2017. godine.

U Bosansko-podrinjskom kantonu rad za opće dobro na slobodi je u primjeni od 2011. godine i kontinuirano se provodi.

U Zapadno-hercegovačkom kantonu, donijeti su svi potrebni podzakonski akti sa ciljem provođenja ove alternativne krivične sankcije i to: 1) Pravilnik o vrsti i uslovima za izvršenje krivične sankcije rada za opće dobro na slobodi, 2) Pravilnik o izboru, načinu rada, odgovornosti, obuci i evidenciji povjerenika za izvršenje krivične sankcije rad za opće dobro na slobodi i 3) Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje nadoknade povjerenicima u izvršavanju krivične sankcije rad za opće dobro na slobodi. U Zapadno-hercegovačkom kantonu sudovi nisu izricali ovu alternativnu krivičnu sankciju iz razloga što pravna lica kod kojih se trebala izvršavati ova alternativna krivična sankcija su uskratili produženje ugovora za izvršenje rada za opće dobro u tim pravnim licima (javna komunalna preduzeća i Crveni krst).

U Posavskom kantonu aktivnosti za primjenu instituta rada za opće dobro na slobodi su u toku. Napravljeni su prednacrti potrebnih pravilnika, te poslani na mišljenje Uredu za zakonodavstvo. Nakon dobivenog mišljenja bilo je potrebno izvršiti korekcije i usvajanje pravilnika.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Unsko-sanskog kantona institut rad za opće dobro na slobodi primjenjuje od 2011. godine i od tad je imalo 436 pravosnažnih sudskih presuda gdje je kazna zatvora do godinu dana zamijenjena radom za opće dobro na slobodi. Prema broju izvršenih presuda u posljednjih nekoliko godina je među vodećim kantonima u FBiH. Jedan dan troška smještaja osuđenog lica u KPZ-u i finansiranje ishrane košta od 80-100 KM, dok je u u 2019. godine dosuđeno 2.666 dana rada za opće dobro na slobodi, praveći uštedu preko 250.000 KM. U protekloj godini dosuđena je 61 sudska odluka.

U Hercegovačko-neretvanskom kantonu obezbijedeni su zakonski uslovi za primjenu ove alternativne krivične sankcije prije nekoliko godina. Institut rad za opće dobro na slobodi za punoljetne i maloljetne osuđenike u BiH se primjenjuje od maja 2014. godine.

U Zeničko-dobojskom kantonu rad za opće dobro na slobodi za punoljetne i maloljetne osuđenike u BiH se provodi za punoljetna lica od 2014. godine, dok za maloljetnike još nije implementiran.

Podaci o institutu rad za opće dobro na slobodi u ostalim kantonima za potrebe ovog izvještaja nisu bili dostupni.

Podaci za primjenu vaspitne preporuke uključivanje u rad, bez nadoknade, u humanitarne organizacije ili poslove socijalnog, lokalnog ili ekološkog sadržaja za maloljetne lica u ostalim kantonima za potrebe ovog izvještaja nisu bili dostupni.

U RS-u novousvojenim ZIKS-om RS-a, u skladu sa Krivičnim zakonikom (KZ) RS-a, propisan je institut rada u javnom interesu. Izvršenje sankcije rada u javnom interesu propisano novim KZ RS i ZIKS RS, donesen je Pravilnik za utvrđivanje uslova za odabir pravnih subjekata, način ostvarivanja međusobne saradnje, sačinjavanja liste zainteresovanih pravnih subjekata, kao i Pravilnik o načinu izvršenja rada u javnom interesu, čime su stvorene sve zakonske pretpostavke za otpočinjanje primjene ove sankcije.

U RS-u zakonski uslovi za primjenu ove vaspitne preporuke su obezbijedeni. Podaci o primjeni nisu dostupni.

U BD BiH od 2014. godine uveden je rad za opće dobro na slobodi i kontinuirano se provodi.

Na nivoima na kojima je uveden institut rad za opće dobro na slobodi obezbijedeno je statističko praćenje primjene instituta rada za opće dobro na slobodi za punoljetna lica, u skladu sa nadležnostima.

Godišnje u BiH u prosjeku 110 lica izvršava rad za opće dobro na slobodi čime zatvorski sistem je efikasniji i rasterećuju se zatvorski kapaciteti.

2.2.2 Provođenje sankcije zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom u BiH

FMP je izradilo analizu i dalo preporuke za unapređenje izvršenja kazne zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom, a koje se provodi od 2014. godine. Primjenom kućnog zatvora s elektronskim nadzorom značajno se smanjio broj čekanja osuđenih lica koja trebaju stupiti na izdržavanje kazne.

Tokom 2018. godine izrečeno je 864 presuda sa zatvorskom kaznom do godinu dana, od čega 422 lica služi kaznu zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom. Od ovog broja 23 lica su prekršila zakonske odredbe izrečene sankcije, zbog toga ostatak kazne provode u zatvoru. Podaci za 2019. godinu nisu dostupni.

Trenutni kapacitet KPZ-ova u FBiH je za 1.995 mjesta, od čega je 1.630 za osuđenike, a 365 za pritvorenike od čega je popunjeno preko 65%.

U RS-u izvršenje kazne zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom je predviđeno novim ZIKS-om RS, a u skladu je sa KZ RS-om. Članom 36. stav 5. KZ-a propisana je mogućnost izvršenja kućnog zatvora koji se može primjenjivati uz elektronski ili telekomunikacioni nadzor ili uz nadzor policije. Trenutno funkcioniše šest KPZ-ova u kojima kapacitet za izdržavanje kazne zatvora iznosi 1.089 mjesta koji su popunjeni više od 50%.

PK BD BiH je pripremila plan provođenja analize uvođenja instituta kućnog zatvora u narednom periodu, te na osnovu rezultata analize će pristupiti eventualnoj izmjeni zakonskih rješenja za uvođenje izvršenja kazne zatvora u kućnom zatvoru s elektronskim nadzorom.

2.2.3 Unapređenje provođenja uslovnog otpusta u BiH

Na državnom nivou nadzor nad provođenjem uslovnog otpusta vrše policijske agencije, inspektori i druga tijela i organizacije u skladu sa čl. 196., 197., 207., 209. i 235. ZIKS BiH, a na osnovu rješenja Komisije za uslovni otpust, dok za opoziv uslovnog otpusta zakonom je ovlašten Sud BiH (član 196. stav 5. ZIKS BiH i član 45. KZ BiH). U protekloj godini je u radu Komisije bilo 156 predmeta.

U FBiH zakonski je definisan nadzor i opoziv uslovnog otpusta. Nadzor vrši Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova i centri za socijalni rad. Opoziv vrši sud ako je osuđeno lice na slobodi, a ako je u KPZ-u opoziv vrši Komisija za uslovni otpust, na prijedlog direktora KPZ-a.

U RS-u nadzor i opoziv uslovnog otpusta definisani su zakonom. Nadzor provodi Ministarstvo unutrašnjih poslova RS u mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

U BD-u BiH nadzor i opoziv uslovnog otpusta su propisani zakonom.

Statističke evidencije lica na uslovnom otpustu vode komisije za uslovni otpust na nivou BiH, entiteta i Brčko distrikta BiH.

2.2.4 Unapređenje postupka pomilovanja u BiH

Analize na nivou BiH i entiteta o primjeni instituta pomilovanja nalaze da je politika pomilovanja zasnovana na relevantnom zakonskom okviru i da institut pomilovanja funkcioniše bez značajnijih teškoća. U vezi sa tim, 10. 05. i 25. 10. 2018. godine održane su sjednice Predsjedništva BiH na kojima su razmatrani zahtjevi za pomilovanje. Predsjedništvo BiH u novom sazivu je na 1. redovnoj sjednici, održanoj 12. 12. 2018. godine, razmatralo pomilovanje. Komisija za pomilovanje BiH u 2018. godini je imala u radu 11 predmeta, od čega je devet dostavljeno Predsjedništvu BiH.

U 2017./2018. godini dostavljen je Nacrt izmjena Zakona o pomilovanju BiH VM BiH, a u vezi mogućnosti ograničenog pomilovanja za krivična djela ratnog zločina.

U proteklom periodu Predsjednik FBiH je pomilovao pet lica, za tri lica su kazne preinačene u blaže, za dvije se briše osuda, a za 27 lica je odbijen prijedlog za pomilovanje.

U RS-u u 2018. godini dostavljeno je 28 izvještaja o molbama za pomilovanje, po kojem su donesene tri odluke prema čemu je sedam lica pomilovano.

U BD BiH započete su aktivnosti unapređenja postupka pomilovanja izradom analize i preporuka na osnovu kojih će se preduzeti dalji koraci. Ovlaštenje za pomilovanje ima gradonačelnik. Nakon usvajanja novog zakona javnost će biti upoznata sa načelima instituta i odredbama Zakona o pomilovanju Brčko distrikta BiH.

Aktivnosti upoznavanja javnosti sa načelima instituta i zakona o pomilovanju se provode u okviru planova rada nadležnih institucija u skladu sa nadležnostima relevantnih nivoa vlasti u BiH. Ne postoje dostupne informacije o aktivnosti upoznavanja javnosti o institutu pomilovanja za entitete i BiH nivo jer iste nisu vođene.

2.2.5 Uspostavljanje probacijske službe u BiH

Sistem alternativnih krivičnih sankcija zahtijeva dalju izgradnju, kako bi se rasteretio pretrpan i budžetski ograničen zatvorski sistem u BiH. U tom pogledu već ranije je izvršena priprema pravnog okvira za postepeno uvođenje probacije u BiH, kroz izradu nacrtu Zakona o probaciji u BiH. U tom kontekstu potrebno je dalje zagovaranje uvođenja i promovisanja probacijske službe.

Na nivou BiH, entiteta i BD BiH nije uspostavljena probacijska služba. U pogledu probacijske službe na nivou BiH ocijenjeno je da, s obzirom na to da po uspostavljanju Zavoda će imati samo jednu zatvorsku ustanovu, pa nema objektivnih razloga za probacijsku službu. Ova ocjena se oslanja na pravnu tradiciju krivičnog prava i izvršenja krivičnih sankcija, kao i to da se dobar dio kazni zatvora uspješno završava alternativnim krivičnim sankcijama, te na samu nadležnost državnog nivoa koji reguliše najteža krivična djela, tako da se program tretmana i prevaspitanja odvija u zatvorskim ustanovama u cilju resocijalizacije i rehabilitacije, a time i na smanjenje recidivizma.

Zaključak Strategije iz 2014. godine je da će BiH, nakon stavljanja u funkciju Državnog zatvora, a što je period od najmanje dvije godine od rada Državnog zatvora, ocijeniti navedeni pravni institut u periodu 2022. - 2023. godine.

2.3. Unapređenje primjene međunarodnih standarda u BiH

Strateški programi o primjeni međunarodnih standarda odnose se na:

- 1) unapređenje uslova boravka u pritvoru i postupanja prema pritvorenim licima u BiH,
- 2) unapređenje tretmana osuđeničke populacije i stvaranje pretpostavki za prilagođen tretman maloljetnih osuđenika u BiH i
- 3) stavljanje u funkciju Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac.

2.3.1 Unapređenje uslova boravka u pritvoru i postupanja prema pritvorenim licima u BiH

Na nivou BiH i entiteta izrađena je analiza primjene relevantnih standarda o pritvoru i date su preporuke.

Na nivou BiH i entiteta obezbijedeni su zakonski, materijalni, finansijski i infrastrukturni uslovi i provedene preporuke iz analize o pritvoru.

U proteklom periodu, kroz Projekat-„Horizontalna podrška za zapadni Balkan“, izrađeni su Priručnici (Smjernice za postupanje sa licima lišenim slobode u zatvorenom okruženju i Priručnik za vođenje zatvorenika i unapređenje ljudskih prava u zatvorenom okruženju) koji obuhvataju najnovije međunarodne standarde, s istovremenom obukom u svim KPZ-eovima u BiH. Dodatno su izrađeni i Protokoli za unapređenje zdravstvene zaštite i ljudskih prava u zatvorenom okruženju.

U RS-u novim Zakonom o krivičnom postupku, ZIKS-om, kao i novim Pravilnikom o kućnom redu za izvršenje mjere pritvora stvoreni su uslovi za provođenje preporuka.

2.3.2 Unapređenje tretmana osuđeničke populacije i stvaranje pretpostavki za prilagođen tretman maloljetnih osuđenika u BiH

Na nivou BiH i entiteta obezbijedeni su zakonski i drugi uslovi za unapređenje tretmana osuđeničke populacije i stvaranje pretpostavki za prilagođen tretman maloljetnih osuđenika u BiH. U svim KPZ-ovima u BiH provodi se obuka zavodskog osoblja, u skladu sa planovima i programima obuke, kao i putem aktivnosti projekata VE.

Analiza mogućnosti proširenja programa tretmana se vrši u skladu sa propisima kroz redovne aktivnosti nadležnih zaduženih jedinica na nivou BiH i entiteta, a preporuke se provode u skladu s osiguranim finansijskim sredstvima.

Posebni programi tretmana i režimi bezbjednosti za posebne kategorije osuđenika se provode na nivou BiH i entiteta.

U RS-u programi tretmana su znatno unaprjeđeni nakon provedenih aktivnosti projekata VE po pitanju planiranja, vođenja i unapređenja ljudskih prava zatvorenika, dok je članovima 34. i 35. ZIKS-a obezbijedena zakonska obaveza primjene programskog okvira koji se zasniva na primjeni međunarodnih standarda, konvencija, normi i drugih akata donesenih u ovoj oblasti.

U FBiH formiran je Vaspitno-popravni dom sa statusom odjeljenja u sastavu KPZ-a Orašje, gdje je smješten i maloljetnički zatvor.

Odjeljenje KPZ-a RS za izvršenje maloljetničkog zatvora i vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom je renovirano i ispunjava sve uslove za izvršenje kazne maloljetničkog zatvora i vaspitne mjere upućivanja u vaspitno-popravni dom.

Ustanove za provođenje mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja i obaveznog ambulantnog liječenja na slobodi za maloljetnike su u nadležnosti entitetskih ministarstava zdravstva/zdravlja.

Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac ispunjava uslove za provođenje mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja i obaveznog ambulantnog liječenja na slobodi za maloljetnike, u skladu sa nadležnostima svih nivoa vlasti u BiH.

2.3.3 Stavljanje u funkciju Zavoda za forenzičku psihijatriju Sokolac

Zavod za forenzičku psihijatriju Sokolac je stavljen u funkciju Sporazumom o smještaju i nadoknadi troškova za izvršenje krivičnih sankcija,⁵⁴ krajem 2016. godine. Zavod je tada primio prve psihički oboljele zatvorenike i u kontinuitetu prima one koji su počinili najteža krivična djela. Tokom 2019. godine u Zavodu je boravilo 105 forenzičkih lica.

U Zavodu za forenzičku psihijatriju u Sokocu u septembru 2019. godine je opremljen laboratorij iz donatorskih sredstava Vlade Švedske, a u okviru projekta rekonstrukcije objekta za početak rada forenzike.

Početkom 2018. godine VE je započelo projektne aktivnosti izrade Protokola s ažuriranim međunarodnim standardima u pogledu liječenja i pristupa psihijatrijskim licima kao izvršiocima krivičnih djela, a završilo iste u oktobru. Aktivnosti su podrazumijevale i izradu programa obuke zaposlenog osoblja.

⁵⁴ „Službeni glasnik BiH“, broj 89/09.

3. STRATEŠKA OBLAST 3 – PRISTUP PRAVDI

U strateškoj oblasti 3 - Pristup pravdi u BiH, na osnovu prikupljenih informacija, može se zaključiti da se aktivnosti u najvećem broju provode uz manje poteškoće ili bez zastoja, uz izuzetak strateških programa 3.1.4 „Unapređenje jedinstvenog načina evidentiranja za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH“, 3.1.7 „Unapređenje saradnje i razmjene informacija IDDEEA sa nadležnim institucijama u oblasti međunarodne pravne pomoći“ i 3.2.2 „Uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za pružanje besplatne pravne pomoći u BiH“. Navedeni programi zavisili su o uspostavljanju saradnje sa institucijama van kruga nadležnih institucija za provođenje reformi u sektoru pravde u BiH, kao i o obezbjeđenju vlastitih resursa.

Od ukupno 11 programa i 22 aktivnosti, 13 aktivnosti je ispunjeno, a četiri aktivnosti su djelimično ispunjene, a pet su s određenim zastojem.

Od dva sastanka u 2019. godini prvi sastanak FRG 3 se nije održao zbog nedostatka kvoruma za ocjenu statusa i praćenje provođenja aktivnosti iz predmetne oblasti. Na osnovu dostavljenih informacija i praćenjem provođenja aktivnosti koordinatora oblasti može se zaključiti da su kapaciteti iz oblasti međunarodne pravne pomoći u svim institucijama slabi i nedovoljni za obim poslova koji se obavlja, te da je saradnja između nadležnih institucija sektora pravde u BiH, ali i partner institucija po ovom pitanju nezadovoljavajuća. Za dalje unapređenje se sugerše razmatranje istog i donošenje strateške odluke o daljim pravcima razvoja od strane MK-a. U skladu sa mandatom FRG 3, zaključcima prethodne MK i revidiranim AP SRSP u BiH, MK preporučuje nastavak provođenja aktivnosti i otvaranje dijaloga sa drugim partner institucijama za programe 3.1.4 i 3.1.7, a za program 3.2.2 se predlaže preduzimanje dodatnih aktivnosti radi obezbjeđenja resursa potrebnih za nastavak aktivnosti.

3.1. Međunarodna pravna pomoć i saradnja

Strateški programi o međunarodnoj pravnoj pomoći (MPP) i saradnji odnose se na:

- 1) izradu objedinjene analize o izazovima i potrebama u oblasti MPP,
- 2) unapređenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP sa ciljem ujednačavanja i unapređenja pružanja MPP u građanskim i krivičnim stvarima,
- 3) unapređenje jedinstvenog načina evidentiranja za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH,
- 4) jačanje kapaciteta entitetskih ministarstava i PK BD BiH u oblasti MPP-a, te organizovanje zajedničke obuke sa MP BiH i koordiniranje napora u ovoj oblasti,
- 5) dalje unapređenje sistema informisanja, vođenja elektronske pisarnice, prikupljanja i praćenja statistike u oblasti MPP-a od strane nadležnih organa i
- 6) unapređenje saradnje i razmjene informacija IDDEEA sa nadležnim institucijama u oblasti MPP.

3.1.1 Izrada objedinjene analize o izazovima i potrebama u oblasti MPP-a

Na radnom sastanku članova FRG i TS SRSP u BiH sa predstavnicima OCD-ova, održanog 22. i 23. 01. 2018. godine u Fojnici, zaključeno je da će MP BiH inicirati formiranje radne grupe za izradu objedinjene analize koja će identifikovati probleme, dobre prakse, izazove, prepreke i dati preporuke za unapređenje u oblasti MPP-a u kojoj će, osim MP BiH, učestvovati i predstavnici VSTV-a, entitetskih ministarstava pravde i PK BD BiH. U prethodnom periodu nije došlo do provođenja inicijative u pogledu izrade objedinjene analize, što je dijelom posljedica slabih i nedostatnih kapaciteta i resursa za provođenje iste u MP BiH. Nakon izrade navedene analize pristupit će se provođenju datih preporuka.

3.1.2 Unapređenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP-a sa ciljem ujednačavanja

U vezi sa hijerarhijom primjene pravnih propisa koji se primjenjuju u postupcima pružanja međunarodne pravne pomoći VM BiH je donijelo zaključak, kojim je, usvajajući Informaciju o provođenju Sporazuma između BiH i Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima dalo preporuku pravosudnim organima u BiH da dosljedno primjenjuju Evropsku konvenciju o uzajamnoj pomoći u krivičnim stvarima, Evropsku konvenciju o transferu krivičnih postupaka, koji čine najvažniji izvor i osnovu pružanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, zatim Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i Sporazum između BiH i Republike Hrvatske o pravnoj pomoći u građanskim i krivičnim stvarima, kao propise donesene u parlamentarnoj proceduri, a protokole i druge propise niže pravne snage koristiti isključivo u svrhu olakšanog provođenja gore navedenih propisa.

Institucije sektora pravde u BiH predložile su teme za godišnje programe obuke sudija i drugih učesnika u MPP-u, u skladu sa prethodno utvrđenom analizom potreba za obukama, a iste su uvrštene u programe rada CEST-ova za 2019. godinu. U izvještajnom periodu održana je obuka na temu „Međunarodna pravna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima“. Druga planirana obuka održana je u oktobru 2019. godine. Kroz planove obuka CEST-ova obezbijedena je kontinuirana obuka sudija i drugih učesnika u MPP-u koje se provode i o čijim se efektima godišnje izvještava MP BiH.

MP BiH definiše i stalno unapređuje rješenja za dostavljanje informacija sudovima i drugim učesnicima u BiH, u pogledu novih pravnih instrumenata u postupcima pružanja MPP-a. Novi propisi se redovno ažuriraju i objavljuju na internet stranici MP BiH.

3.1.3 Unapređenje pružanja MPP-a u građanskim i krivičnim stvarima

Rješavanje pitanja priznavanja i izvršavanja stranih sudskih presuda u krivičnim stvarima vrši se pojedinačno od slučaja do slučaja, zbog specifične prirode posla. Ranija ocjena FRG 3 je bila da postoji potreba poboljšanja saradnje između VSTV-a i MP BiH i predloženo je pokretanje inicijative prema VSTV-u za uspostavljanje saradnje u okviru koje bi se raspravljalo o priznavanju i izvršavanju stranih sudskih presuda u krivičnim stvarima, sa ciljem ujednačavanja sudske prakse. U toku je revizija bilateralnih ugovora sa državama u regionu.

Nakon konstituiranja novog saziva VM BiH tražit će se uvrštavanje na dnevni red sjednice i razmatranja od VM BiH Zakona o MPP-u u građanskim stvarima. Ukoliko to ne bude prihvaćeno, razmotrit će se mogućnost da se odredbe ovog Zakona ugrade u postojeće zakone o parničnom postupku na svim nivoima.

3.1.4 Unapređenje jedinstvenog načina evidentiranja za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH

Održani su sastanci predstavnika MP BiH i Ministarstva bezbjednosti BiH, vezano za informacije oko provođenja obaveze Ministarstva bezbjednosti koje proizilaze iz Zakona o MPP u krivičnim stvarima, a odnose se na vođenje jedinstvenog registra podataka, odnosno krivične evidencije za državljane BiH koji nisu rođeni u BiH, a osuđeni su u inostranstvu i u BiH. Do sačinjavanja ovog izvještaja nisu dostavljeni podaci o provođenju obaveze od strane Ministarstva bezbjednosti BiH.

3.1.5 Jačanje kapaciteta entitetskih ministarstava i PK BD BiH u oblasti MPP-a, organizovanje zajedničke obuke sa MP BiH i koordiniranje napora u ovoj oblasti

U FMP-u je jedno lice zaposleno za rad na poslovima MPP-a, dok u MP-u RS-a jedno lice je raspoređeno na poslove MPP-a. U PK BD BiH poslovi MPP nisu posebno delegirani na zadužena lica. U pogledu kapaciteta za provođenje poslova MPP-a FMP je u najnepovoljnijoj situaciji koje zahtijevaju preduzimanje dodatnih mjera na obezbjeđenju resursa za rad.

U okvirnom planu Agencije za državnu službu BiH nije uvrštena obuka na temu „Međunarodna pravna pomoć“. U godišnjim planovima nadležnih agencija za državnu službu entiteta za 2019. godinu, takođe nije uvrštena ciljana obuka iz oblasti MPP-a. Programi CEST-ova za 2019. godinu imali su uvrštenu obuku koje su održane 23. i 24. 05. u Sarajevu i 21. 10. 2019. godine u Banja Luci.

Tokom 2019. godine održani su pojedinačni sastanci između ministarstava pravde u BiH i PK BD BiH sa ciljem razmatranja i prevazilaženja izazova u MPP-u. U narednom periodu potrebno je nastaviti aktivnosti zajedničkog sastajanja, kako bi se uticalo na pitanje ubrzane komunikacije u dostavljanju dokumenata iz oblasti MPP.

3.1.6 Dalje unapređenje sistema informisanja, vođenja elektronske pisarnice, prikupljanja i praćenja statistike u oblasti MPP-a od strane nadležnih organa

U informacionom sistemu pravosudnih institucija (CMS sistemu) postoji oznaka za predmete MPP-a, te je moguće generisati statističke podatke o broju predmeta ove vrste. Ovi podaci su zadovoljavajući u smislu potreba pravosudnih institucija u BiH.

U drugoj generaciji aplikacije za upravljanje predmetima i dokumentima (DMS) MP BiH, moguće je generisati određene podatke i informacije, ali je sistem potrebno dodatno unaprijediti kako bi se poboljšao kvalitet podataka i njihova tačnost.

3.1.7 Unapređenje saradnje i razmjene informacija IDDEEA sa nadležnim institucijama u oblasti MPP

Tokom 2019. godine nije bilo napretka u pogledu uspostavljanja i unapređenja saradnje MP BiH sa predstavnicima IDDEEA radi pronalaženja načina razmjene podataka za upotrebu u inostranstvu. Predloženi način saradnje nije prihvaćen od strane IDDEE-e, tako da svaki organ koji je izvorno nosilac podataka daje podatke o kojima vodi evidencije.

3.2. Besplatna pravna pomoć u BiH

Strateški programi o besplatnoj pravnoj pomoći (BPP) u BiH odnose se na:

- 1) provođenje procjene o potrebi usvajanja Zakona o BPP u postupcima pred institucijama BiH,
- 2) uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za pružanje BPP u BiH.

3.2.1 Provođenje procjene o potrebi usvajanja Zakona o BPP u postupcima pred institucijama BiH

Zakon o BPP pred institucijama BiH je usvojen i objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj 83/16. Uspostavljanje Ureda za BPP zahtijevalo je izmjenu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MP BiH (Pravilnik) i popunjavanje kadrovima. MP BiH je uputilo Prijedlog pravilnika VM BiH na davanje saglasnosti. VM BiH je na 139. sjednici, održanoj 16. 04. 2018. godine, dalo saglasnost na prijedlog Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji MP BiH, kojim se formira Ured za BPP. Do uspostavljanja i stavljanja u funkciju Ureda za BPP, ministar pravde BiH je privremeno ovlastio pet državnih službenika MP BiH da obavljaju poslove BPP-a. Ured za BPP je započeo sa radom početkom 2019. godine, kada je zaposleno jedno od tri predviđena lica na obavljanju predmetnih poslova.

3.2.2 Uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za pružanje BPP u BiH

Pravni okvir za pružanje BPP pred institucijama BiH je ranije usvojen, dok uspostavljanje institucionalnog okvira traje duže od planiranog. Tokom 2018. godine Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji MP BiH predviđeno je formiranje Ureda za BPP, dok je početkom 2019. godine zaposleno jedno od tri lica za obavljanje poslova BPP.

Tokom 2019. godine pripremljeni je Pravilnik o načinu prijave, vođenju i ažuriranju liste pružalaca besplatne pravne pomoći koji je i objavljen u službenom glasilu u martu 2019. godine.⁵⁵ Takođe, izrađena je Odluka o tarifi i naknadi troškova krivičnog postupka prema Zakonu o pružanja BPP koja je usvojena na 166. sjednici VM BiH, održanoj 12. 02. 2019. godine, na prijedlog ministra pravde BiH, i objavljena u službenom glasilu.⁵⁶

U RS-u BPP je uređen Zakonom o BPP-u koji je donesen 2008. godine.⁵⁷ Poslove pružanja BPP-a vrši Centar za besplatnu pravnu pomoć i njegovi područni uredi od 2009. godine. Zakon o BPP-u je dopunjavao 2013. i 2014. godine.

FMP je svojim Programom rada za 2018. godinu predvidjelo rad na Zakonu o principima BPP pomoći u FBiH. Nakon provedenih konsultacija ocijenjeno je kako je materija dovoljno pravno uređena donošenjem propisa na kantonalnim nivoima i da u ovom trenutku nema potrebe za normiranje na nivou FBiH. Zaključak Vlade FBiH broj: 211/2019 od 13. 03. 2019. godine to i potvrđuje, nakon čega je upućena inicijativa MK da se iz revidiranog AP SRSP u BiH 2019.-2020. godine iz strateškog programa 3.2.2 „Uspostavljanje pravnog i institucionalnog okvira za pružanje BPP u BiH“, izuzme FMP kao nosilac aktivnosti.

U BD-u BiH pružanje BPP je uređeno donošenjem Zakona o Uredu za pravnu pomoć.⁵⁸

Zakon o pružanju BPP-a Tuzlanskog kantona usvojen je u novembru 2008. godine,⁵⁹ a Zavod za pružanje BPP-u funkcioniše od 2009. godine.

Zakon o pružanju BPP-a u Bosansko-podrinjskom kantonu je donesen 2013. godine.⁶⁰ BPP pruža Kantonalni zavod za BPP koji je uspostavljen zakonom, a otpočeo je sa radom 2014. godine.

U Kantonu 10, Zakon o BPP-u je donesen u 2016. godini.⁶¹ Tokom 2018. godine vođen je postupak popunjavanja radnog mjesta rukovodećeg državnog službenika – direktora Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći.

Zakon o BPP-u Posavskog kantona je donesen 2010. godine.⁶² BPP pruža Kantonalni zavod za pružanje BPP, koji je tokom 2017. godine otvorio i područni ured. Zakon o BPP-u je pretrpio dvije izmjene u 2012. i 2013. godini, a tokom 2018. godine je rađeno i na trećim izmjenama kojim se dodatno proširuje broj korisnika sa pravom na BPP.

U Kantonu Sarajevo uspostavljen je pravni i institucionalni okvir za pružanje besplatne pravne pomoći. Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći donesen je 2012. godine.⁶³ Od 2013. godine u punom kapacitetu djeluje Kantonalni zavod za pružanje besplatne pravne pomoći, čime je Kanton Sarajevo omogućio svojim građanima pravično suđenje i jednak pristup pravdi pred sudom i drugim organima u skladu sa principima Evropske povelje o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Usporedo ljudski i materijalni resursi za njegov rad se kontinuirano profesionalno nadograđuju.

U Zeničko-dobojskom kantonu Zakon o pružanju besplatne pravne pomoći donesen je 2014. godine.⁶⁴ Kantonalni zavod za pravnu pomoć u Zenici počeo je sa radom 07. 11. 2015. godine.

⁵⁵ „Službeni glasnik BiH“, broj 17/19.

⁵⁶ „Službeni glasnik BiH“, broj 25/19.

⁵⁷ „Službeni glasnik RS“, broj 120/08.

⁵⁸ „Službeni glasnik BD BiH“, broj 19/07.

⁵⁹ „Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj 10/08.

⁶⁰ „Službene novine Bosansko – podrinjskog kantona“, broj 2/13.

⁶¹ „Narodne novine Kantona 10“, broj 9/16.

⁶² „Narodne novine Posavskog kantona“, broj 3/10.

⁶³ „Službene novine Sarajevskog kantona“, broj 1/12.

⁶⁴ „Službene novine Zeničko - dobojskog kantona“, broj 1/14.

Oblast BPP-a u Zapadno-hercegovačkom kantonu uređena je donošenjem Zakona o Kantonalnom zavodu za pružanje BPP 2008. godine.⁶⁵ Zakon je mijenjan u 2009., 2013. i 2017. godini. Donošenjem zakona osnovan je zavod koji pruža BPP.

Zakon o pružanju BPP-a u Hercegovačko-neretvanskom kantonu donesen je 2013. godine.⁶⁶ Zavod za pružanje BPP-a je otvoren krajem 2014. godine. Vlada HNK još nije završila konkurs za imenovanje direktora Zavoda za pružanje besplatne pravne pomoći u HNK, koji je započet prije nekoliko godina putem Agencije za državnu službu FBiH.

Zakon o BPP-u u Unsko-sanskom kantonu donesen je 2012. godine.⁶⁷ Zavod za BPP u USK djeluje od 2013. godine.

Pružanje BPP-a pravno i institucionalno još nije uređeno na području Srednjobosanskog kantona.

Obuke za lica zaposlena na poslovima BPP-a nisu sistematski organizovane ili se organizuju povremeno.

Takođe, u ovoj podoblasti i dalje postoji problem neujednačenosti normativno-pravnog okvira i postupanja u predmetima na nivou cijele države, a poslove BPP-a vrši i nevladin sektor, preko pravnih klinika i organizacija civilnog društva.

Pružanje besplatne pravne pomoći vrši se i uz pomoć organizacija civilnog društva koje svoje aktivnosti provode u skladu sa svojim statutom, a finansiraju se uglavnom od donacija. Jedan od najznačajnijih pružaoca besplatne pravne pomoći je udruženje „Vaša prava“ koja djeluje na gotovo cijelom teritoriju BiH, ali postoje i drugi pružaoci koji su često specijalizovani za određene oblasti i grupacije ljudi (ranjive grupe).

3.3. Pristup pravdi

Strateški programi pristup pravdi odnose se na:

- 1) obezbjeđenje postupanja prilagođenih ranjivim i marginalizovanim grupama u svim postupcima,
- 2) unapređenje podrške svjedocima u pravosudnim institucijama u BiH.

3.3.1 Obezbjeđenje postupanja prilagođenih ranjivim i marginalizovanim grupama u svim postupcima

U okviru projekta „Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca“,⁶⁸ finansiranog od strane Švedske, dogovorena je saradnja VSTV-a sa pravosudnom zajednicom po pitanjima osposobljavanja za postupanja sa ranjivim i marginalizovanim grupama.

Kako bi se utvrdile oblasti u kojima VSTV može da djeluje, a sa ciljem unapređenja položaja ranjivih grupa u kontaktu sa pravosuđem, te s obzirom na to da su nevladin sektor i nadležni državni organi/agencije identifikovani kao značajni akteri u ovoj oblasti, VSTV je pozvao na saradnju relevantne organizacije civilnog društva i nadležne državne organe/agencije.

U izvještajnom periodu, a u pogledu aktivnosti unapređenja rodne ravnopravnosti u pravosuđu, Projekat Jačanja efikasnosti pravosuđa koji provodi VSTV je nastavio saradnju sa Agencijom za ravnopravnost polova BiH, prvenstveno vezano za unapređenje načina prikupljanja podataka o rodno zasnovanom nasilju i nasilju u porodici, te ekspertnim grupama za uspostavljanje multisektorske saradnje u oblasti rodno zasnovanog nasilja.

⁶⁵ „Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona“, broj: 5/08.

⁶⁶ „Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona“, broj 7/13.

⁶⁷ „Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona“, broj 22/12.

⁶⁸ Projekat „Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca“ – komponenta 1. Dalje unapređenje efikasnosti pravosuđa – oblast 4.- Rodna jednakost, ranjive grupe i saradnja sa nevladinim organizacijama – finansiran od vlade Švedske (više dostupno na portalu pravosuđe - <https://vsts.pravosudje.ba/vstv/faces/kategorije.jsp?ins=141&modul=1206&kat=1207&kolona=115096>)

Pored toga, pripremljena je publikacija, namijenjena sudijama, a na temu predrasuda i stereotipa, te načina na koji isti mogu uticati na odluke u sudskim postupcima, čija distribucija sudovima je izvršena u julu 2019. godine. Takođe, izvršene su pripremne aktivnosti sa ciljem izrade Strategije za unapređenje rodne ravnopravnosti u pravosuđu BiH.

Pripremljena je i analiza primjene Smjernica za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH za 2018. godinu i održana početna obuka za novoimenovane savjetnike za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u pravosudnim institucijama u BiH.

Do kraja godine, Projekat će uzeti učešće u obilježavanju Međunarodne kampanje „16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja“ organizovanjem okruglog stola na temu postupanja u predmetima rodno zasnovanog nasilja, te napredne obuke za savjetnike za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja, imenovane od strane pravosudnih institucija u BiH.

U pogledu aktivnosti unapređenja položaja ranjivih grupa, pripremljena je Analiza predmeta diskriminacije na sudovima u BiH, te je ista usvojena od strane VSTV-a. Pored toga, u toku je i priprema nekoliko analiza koje se odnose na postupke po krivičnim djelima iz mržnje, te maloljetničkog pravosuđa.

Do kraja 2019. godine izrađeni su izvještaji o arhitektonskoj i urbanističkoj pristupačnosti objekata pravosudnih institucija licima sa invaliditetom. Obilježavani su međunarodni dani značajni za ranjive grupe (20. novembar - Međunarodni dan djeteta i 03. decembar - Međunarodni dan lica s invaliditetom) i izrađena ilustrirana publikacija, namijenjena djeci žrtvama/svjedocima krivičnih djela, sa ciljem njihovog upoznavanja sa tokom krivičnog postupka, njihovim pravima i obavezama, te ulogama svih učesnika u postupku.

3.3.2 Unapređenje podrške svjedocima u pravosudnim institucijama u BiH

U većini tužilaštava pravilnici usklađeni sa potrebom za obezbjeđenjem podrške svjedocima, odnosno predviđene su pozicije diplomiranih psihologa/socijalnih radnika koji bi radili na podršci svjedocima. Veći dio pozicija je popunjen, a dio se finansira iz donatorskih sredstava.

Na pozicijama stručnih saradnika za podršku svjedocima i savjetnika na nivou okružnih/kantonálnih sudova i tužilaštava u BiH, kao i osnovnih sudova radi 24 stručnjaka, od kojih su 22 diplomirani psiholozi. Takođe, Odjeljenje za podršku svjedocima Suda BiH zapošljava pet psihologa, a u Tužilaštvu BiH su zaposlena dva psihologa.

U okviru aktivnosti projekta “Jačanje institucionalnih kapaciteta za unapređenje psihosocijalne podrške djeci i maloljetnicima u krivičnom postupku,”⁶⁹ tokom perioda od 18 mjeseci specijalističku obuku za rad sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku su prošla 23 psihologa i jedan specijalni pedagog zaposleni u pravosuđu u BiH, Policiji BD BiH i pojedinim centrima za socijalni rad u BiH, kao i specijalne vrste obuke za rad sa djecom, kao što je obuka kroz pomenuti projekat. Kroz specijalističku edukaciju, stručni savjetnici/saradnici stekli su posebna znanja za primjenu različitih područja rada sa djecom, koja mogu biti od višestruke koristi pravnom sistemu. U okviru gore navedenog i projekta OSCE-a organizovali su se brojni sastanci i različite obuke lica koje pružaju podršku svjedocima.

U program rada CEST-ova uvrštene obuke koje se direktno ili indirektno odnose na zaštitu svjedoka i namijenjene su osoblju koje se bavi ovim pitanjima u sudovima i tužilaštvima: bezbjednost pravosuđa u BiH, kulturološka svijest, psihologija maloljetnika i krivična djela počinjena na štetu djece.

⁶⁹ Izvor: Preporuke o radu stručnih savjetnika/saradnika koji obavljaju psihološku djelatnost u pravosudnim institucijama u BiH, 2017. godina, uz podršku UNICEF-a.

U Osnovnom sudu BD BiH formirano je Odjeljenje za podršku svjedocima i aktivnosti obuke zaposlenih se kontinuirano provode.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona je mišljenja da, s obzirom na veličinu Kantonalnog suda u Odžaku, na kojeg se ova problematika primarno i odnosi, te broj predmeta, nije racionalno formirati posebno odjeljenje za podršku svjedocima. Smatraju da bi se taj dio posla mogao povjeriti centrima za socijalni rad ili sličnim institucijama. Kao zadnja opcija, ako bi se ipak odlučilo za novu sistematizaciju i vršilo zapošljavanje lica za podršku svjedocima, ta pozicija bi se odnosila na sve pravosudne institucije u Posavskom kantonu.

U Zeničko-dobojskom kantonu, zbog malog broja predmeta sa Kantonalnim sudom u Zenici potpisan je Memorandum do 2021. godine, kojim je regulisano da će stručni savjetnik Odjeljenja za podršku Kantonalnog suda u Zenici pružati stručnu pomoć ugroženim svjedocima i maloljetnicima u krivičnim postupcima koji se vode pred Općinskim sudom u Zenici.

U Srednjobosanskom kantonu uspostavljeno je Odjeljenje za podršku svjedocima - radno mjesto stručni saradnik - psiholog, unutar Kantonalnog suda Novi Travnik i Kantonalnog tužilaštva Travnik.

U Unsko-sanskom kantonu je obezbijedena kontinuirana obuka zaposlenih u Odjeljenju za pomoć i podršku svjedocima u izvještajnom periodu, koji je uspostavljen u Kantonalnom sudu u Bihaću 2013. godine.

4. STRATEŠKA OBLAST 4 – PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU

U strateškoj oblasti 4 Podrška ekonomskom rastu u BiH, na osnovu prikupljenih informacija, ocjenjuje se da se aktivnosti provode uz manje zastoje. Od ukupno šest programa i 13 strateških aktivnosti, dvije aktivnosti su ispunjene, 10 je djelimično ispunjeno i jedna aktivnost je označena da ima određene zastoje.

S obzirom na značaj programskih aktivnosti po ostvarenje prioriteta vlasti iz oblasti privrednog razvoja, MK-a se ukazuje na potrebu ubrzanog provođenja aktivnosti, razvoj i provođenje mjera za ublažavanje rizika i izazova na provođenju.

4.1. Zemljišna administracija u Federaciji BiH

Strateški programi zemljišna administracija u Federaciji BiH odnose se na:

- 1) kompletiranje pravnog okvira zemljišne administracije u Federaciji BiH i
- 2) izradu i provođenje programa kontinuirane obuke za zaposlene u organima zemljišne administracije.

4.1.1 Kompletiranje pravnog okvira zemljišne administracije u Federaciji BiH

Trenutno su dva aktivna projekta u oblasti zemljišne administracije u BiH: projekat finansiran od Svjetske banke „Registracija nekretnina“⁷⁰ i projekat finansiran od švedske vlade „Izgradnja kapaciteta za poboljšanje zemljišne administracije i procedura u BiH (CILAP)“.⁷¹ Projekat Registracije nekretnina započeo je sa svojim aktivnostima 2012. godine, a završava 2020. godine, dok projekat CILAP je započeo 2016. godine, a završava 2019. godine. Uz pomoć projekta Registracije nekretnina izrađene su analize iz oblasti zemljišne administracije koje su vodile do pripreme zakonskih inicijativa iz predmetne oblasti, a u okviru projekta CILAP fokus je na izgradnji kapaciteta.

U skladu sa Programom rada FMP-a za 2018. godinu vođene su aktivnosti izmjena i dopuna Zakona o stvarnim pravima FBiH i Zakona o katastru nekretnina u Federaciji BiH. Zakon o stvarnim pravima FBiH bio je predmetom i više inicijativa Parlamenta FBiH. Podzakonski akti koji proizilaze iz Zakona o stvarnim pravima ranije su doneseni. Priprema potrebnih podzakonskih akata Zakona o katastru nekretnina bit će urađeni sukcesivno po njegovu donošenju.

Tokom 2019. godine zbog procesa uspostavljanja vlasti, kao političkog rizika na donošenju i kompletiranju pravnog okvira zemljišne administracije, nije bilo normativnih aktivnosti predviđenih programom. U 2019. godini došlo je do izmjene i dopune Zakona o zemljišnoj administraciji FBiH⁷² po odluci Ustavnog suda broj: U-22/16 od 06. 03. 2019. godine, radi usklađivanja sa Zakonom o notarima FBiH.

4.1.2 Izrada i provođenje programa kontinuirane obuke za zaposlene u organima zemljišne administracije

Inicijalna obuka za zaposlene u zemljišno-knjižnim uredima općinskih sudova u FBiH provedena je u okviru spomenutih projekata. U toku je provođenje programa obuke razvijenih u okviru aktivnosti projekata, te se vrši stručno usavršavanje u skladu sa potrebama i rezultatima rada zemljišno-knjižnih ureda. Na osnovu izvještaja o napretku projekta Svjetske banke do 30. 09. 2019. godine obuka je obavljena za 8.320 lica. Sa CILAP projektom je rađeno na razvoju programa upravljanja ljudskim potencijalima, a time i na razvoju programa obuke.

⁷⁰ Izvor: <http://projects.worldbank.org/P128950/real-estate-registration-project?lang=en&tab=overview>

⁷¹ Izvor: [Http://www.cilap-project.org/](http://www.cilap-project.org/)

⁷² „Službene novine FBiH“, broj 32/19.

4.2. Privredno sudovanje u BiH

Strateški programi privredno sudovanje u BiH odnose se na:

- 1) analiziranje i provođenje sistema registracije poslovnih subjekata u BiH,
- 2) uspostavljanje i unapređenje elektronske razmjene podataka za registraciju poslovnih subjekata,
- 3) izmjene Zakona o privrednim društvima, uspostavljanje portala na kojem će se moći izvršiti uvid u sve javne podatke privrednih registara i
- 4) izmjene Zakona o stečajnom i likvidacionom postupku.

4.2.1 Analiziranje i provođenje sistema registracije poslovnih subjekata u BiH

U RS-u je izvršena obimna reforma registracije poslovnih subjekata 2013. godine, kroz uvođenje jednošalterskog sistema registracije i jedinstvenog informacionog sistema. Vlada RS-a je 26. 05. 2016. godine usvojila projektni zadatak za registraciju poslovnih subjekata u RS-u elektronskim putem (on-line), koji se finansira iz sredstava Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske, a implementacija je u nadležnosti Svjetske banke/IFC⁷³. VSTV je, u okviru navedenog projekta, izradio analizu efekata uspostavljanja okružnih privrednih sudova u RS-u, prema kojoj su isti opravdali svoje postojanje. U Okružnom privrednom sudu u Banja Luci, kao sudu sa najvećim brojem predmeta, povećan je broj zaposlenih, kako bi se povećala efikasnost i dobio kvalitetniji rad suda.

Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registraciji poslovnih subjekata FBiH je prihvaćen od strane Predstavničkog doma FBiH na 30. vanrednoj sjednici, održanoj 20. 06. 2018. godine, ali je dodatno tokom 2019. godine dopunjen sa više amandmana i upućen Domu naroda. Predmetni zakon je još uvijek u proceduri usvajanja u Domu naroda FBiH. Ovim zakonskim rješenjem predviđa se uspostavljanje jednošalterskog sistema registracije poslovnih subjekata u FBiH, a po principu elektronskog povezivanja registracionog suda sa drugim relevantnim subjektima u postupku registracije poslovnih subjekata. Na ovaj način se skraćuje i pojednostavljuje postupak registracije. Registracija poslovnih subjekata i dalje bi bila u sudu, odnosno u nadležnom registracionom odjeljenju, ali se omogućava prijem elektronskog prijedloga za registraciju i elektronsko prikupljanje neophodnih podataka. U proteklom periodu, kao set propisa registracije poslovnih subjekata, pripremljen je i nacrt Zakona o privrednim društvima, koji je potvrđen od Predstavničkog doma i nalazi se u proceduri usvajanja u Domu naroda FBiH.

U RS-u je u toku postupak digitalizacije registra poslovnih subjekata, čiju količinu trebaju potvrditi Okružni privredni sudovi.

U BD-u BiH provodile su se projektne aktivnosti „Uspostavljanje jednošalterskog sistema registracije poslovnih subjekata“, iz gore spomenutog projekta, a u okviru kojeg je predviđen rad na izmjenama Zakona o registraciji poslovnih subjekata. Za izmjene propisa formirana je radna grupa koja je pripremila nacrt propisa i uputila ga u proceduru usvajanja. Nakon toga će u zadatim rokovima izraditi i uputiti u proceduru podzakonske akte o registraciji poslovnih subjekata u BD-u BiH.

⁷³ Projekt unapređenja poslovnog okruženja i pristupa tržištu u BiH, 2016.-2019. godina, Izvor: <https://disclosures.ifc.org/#/projectDetail/AS/601646>

4.2.2 Uspostavljanje i unapređenje elektronske razmjene podataka za registraciju poslovnih subjekata

Preduslov za odvijanje aktivnosti iz ovog strateškog programa podrazumijeva izmjene pravne regulative iz nadležnosti drugog ministarstva (Zakon o elektronskom potpisu). VSTV za sada nema ovlaštenja za uvezivanje sa drugim registrima. Notarima je omogućen uvid u predmete koji su im dodijeljeni.

U BiH pristup registru je omogućen putem www.bizreg.pravosudje.ba. Notari mogu elektronski pristupiti podacima sudskog registra, a koji je nezvaničan, ali ažuran.

Članom 7. izmijenjenog Zakona o registraciji poslovnih subjekata FBiH, predviđeno je uvođenje web stranice sudskog registra, koja je dio sistema registra, putem koje je omogućeno pretraživanje i uvid u javne podatke iz glavne knjige, kao i javno objavljene podatke o sadržaju provedenih upisa u registar, odnosno javno objavljene odluke za koje je zakonom ili odlukama registarskog suda određeno da će se objaviti na način na koji se objavljuju upisi u sudski registar. Web stranici registra pristupa se preko interneta, a pretraživanje podataka provodi se putem izbornika. Podaci iz javnih objava objavljeni na web stranici registra moraju godinu dana ostati dostupni za pretraživanje. Uvid u javne podatke glavne knjige kao i javno objavljene podatke putem web stranice sudskog registra je besplatan.

4.2.3 Uspostavljanje portala na kojem će se moći izvršiti uvid u sve javne podatke privrednih registara

Uspostavljen je web portal www.bizreg.pravosudje.ba na kome se nalaze podaci iz privrednih registara FBiH i BD BiH. Projekat Registracije nekretnina provodi aktivnosti na unapređenju registracije privrednih društava automatizacijom procesa, pri čemu je planirano da registar bude uspostavljen na oformljenoj platformi.

4.2.4 Izmjene Zakona o stečajnom i likvidacionom postupku

U FBiH, FMP je za Prednacrt zakona o stečajnom postupku pribavilo potrebna mišljenja od Ureda za zakonodavstvo i Federalnog ministarstva finansija, nakon čega je Nacrt zakona upućen u proceduru usvajanja. Vlada FBiH je na 139. sjednici, održanoj 26. 04. 2018. godine, usvojila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečajnom postupku. Parlament FBiH je razmatrao i usvojio predmetni zakon po hitnom postupku na 29. vanrednoj sjednici Predstavničkog doma, održanoj 22. 05. 2018. godine, a u Domu naroda na 19. vanrednoj sjednici, održanoj 06. 06. 2018. godine.⁷⁴ Vlada FBiH je ponovno razmatrala i na svojoj 154. sjednici od 30. 08. 2019. godine utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečajnom postupku, koji je upućen Parlamentu FBiH u dalju proceduru.

Takođe, za Nacrt zakona o likvidacionom postupku pribavljena su mišljenja Ureda za zakonodavstvo i Federalnog ministarstva finansija, kojeg je Vlada FBiH na 154. sjednici, održanoj 30. 08. 2018. godine, utvrdila i uputila u proceduru usvajanja.

Oba navedena prijedloga zakona su od septembra 2018. godine uvrštena u proceduru usvajanja u Parlamentu FBiH.

U RS-u je 2016. godine usvojen novelirani Zakon o stečaju⁷⁵. Njime je propisan postupak restrukturisanja i stečajni postupak. Novim institutom restrukturisanja podstiče se reorganizacija privrednih društva prije otvaranja stečajnog postupka, kako bi se spriječila insolventnost i nastavilo poslovanje privrednih društava.

⁷⁴ „Službene novine FBiH“, broj 52/18.

⁷⁵ „Službeni glasnik RS“, broj 16/16.

Tokom 2019. godine pripremljen je i usvojen novelirani Zakon o likvidacionom postupku.⁷⁶ Ovim zakonom uveden je institut skraćenog likvidacionog postupka.

MP RS-a provelo je u 2017. i 2018. godini po tri obuke za stečajne upravnike na temu postupka restrukturisanja i stečajnog postupka. Plan obuka sačinjen je i za 2019. godinu sa tri obuke koje su provedene.

PK BD BiH je formirala Radne grupe za izradu zakona o stečaju, prinudnom poravnanju i likvidaciji, sa zaključkom da se predmetni zakoni usklade s entitetskim propisima.

⁷⁶ „Službeni glasnik RS“, broj 82/19.

5. STRATEŠKA OBLAST 5 – KOORDINIRAN, DOBRO RUKOVOĐEN I ODGOVORAN SEKTOR

U strateškoj oblasti 5 Koordiniran, dobro rukovođen i odgovoran sektor, na osnovu prikupljenih informacija, ocjenjuje se da se aktivnosti u najvećem broju provode, uz manje zastoja, uz izuzetak strateškog programa 5.1.4 Stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljeđem EU. Pojedini programi čije aktivnosti se ne provode su odložene i uvrštene u revidirani AP SRSP u BiH za 2019. i 2020. godinu.

Razmatrajući program 5.1.4 FRG je zaključila da provođenje aktivnosti značajnim dijelom zavisi od inicijativa Direkcije za evropske integracije (DEI) i preciziranja uloga iz Odluke o sistemu procesa koordinacije za EU integracije, kao i uključivanja institucija sektora pravde u provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i tijela definisanih spomenutom Odlukom, zbog čega su određene aktivnosti iz svih reformskih oblasti provode uz odgađanja. U vezi ovog programa, upućena je preporuka MK da razmotri navedeno strateško pitanje, ubrzaju aktivnosti definisane planom i što prije pokrene inicijativu za saradnju institucija sektora pravde u BiH sa DEI-jem, kako bi se definisao plan usklađivanja i izradila detaljna analiza potreba i stanja obučenosti osoblja u institucijama sektora pravde u BiH za usklađivanje zakonodavstva.

Od ukupno devet programa i 19 aktivnosti za 2019. godinu, šest aktivnosti je u toku (ispunjeno ili se provodi bez zastoja), sedam je djelimično ispunjeno i šest aktivnosti imaju zastoje u provođenju.

Potrebno je napomenuti da na kvalitet cjelokupnog Izvještaja značajno utiče nedostatak preciznih, potkrijepljenih i potvrđenih informacija i podataka koji bi bili u skladu sa Smjernicama za praćenje provođenja SRSP u BiH. Pored navedenog, sastanci pojedinih FRG-ova nisu održani radi nedostatka kvoruma, što je u suprotnosti sa Poslovníkom MK-a, a što bi omogućilo potpunije informacije za potrebe ovog Izvještaja. Iz tog razloga potrebno je da MK donese odluku o daljem procesu reformi u sektoru pravde u BiH obavezujući se na rad mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH u skladu sa Poslovníkom MK-a i Smjernicama za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH, te da se o načinu izvještavanja konsultiraju sa članovima Tehničkog sekretarijata.

5.1. Koordinacija i EU integracije

Strateški programi koordinacija i EU integracije odnose se na:

- 1) unapređenje koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH,
- 2) razvijanje ujednačenog okvira za sistem planiranja, koordinacije i komunikacije,
- 3) jačanje kapaciteta tijela nadležnog za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH i
- 4) stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljeđem EU.

5.1.1 Unapređenje koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH

Programom je predviđeno da započne postupak uspostavljanja sistema koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH. U 2017. godini usvojen je AP SRSP u BiH koji je omogućio da se započne s uspostavljanjem mehanizama za rukovođenje provođenjem, praćenjem i ocjenjivanjem. U 2017. godini održane su dvije MK (08.03. i 06.06.), kojima je uspostavljen mehanizam za rukovođenje postupkom provođenja, praćenja i ocjenjivanja provođenja SRSP u BiH. Na osnovu zaključka druge MK, ministar pravde BiH je rješenjima od 26. 10. 2017. godine imenovao članove pet FRG-ova i TS pri čemu se nisu odazvali svi članovi MK-a. Sastanci FRG-ova održani su u periodu od 18. do 22. 12. 2017. godine, a sastanak TS-a 28. 12. 2017. godine. Treća MK održana je 02. 03. 2018. godine. Na osnovu zaključaka treće MK, 10. i 11. 05. 2018. godine organizovana je radionica za reviziju AP SRSP u BiH 2019.-2020. godine. Sastanci FRG-ova i TS-a su održani u periodu od 04. do 06. 06. 2018. godine za FRG-ove i 08. 06. 2018. godine za TS.

Četvrta MK je održana 10. 07. 2018. godine i na njoj je usvojen polugodišnji izvještaj i podržan prijedlog revidiranog AP SRSP u BiH, sa zaključkom da se upućuje nadležnim institucijama na usvajanje. U periodu od 27. 11. do 03. 12. 2018. godine održan je drugi krug sastanaka FRG-ova, a TS-a 11. 12. 2018. godine. Iako planirana krajem 2018. godine, peta MK je održana 08. 03. 2019. godine i na njoj je usvojen godišnji izvještaj, kalendar aktivnosti za 2019. godinu i potvrđeno da se nastavi praćenje strategije po revidiranom AP SRSP u BiH, iako isti nije podržan od svih nivoa vlasti u BiH. Sastanci FRG-ova i TS-a su održani u periodu od 27. do 28. 05. 2019. godine za FRG-ove i 12. 06. 2019. godine za TS. Organizacija šeste i sedme MK je odložena zbog procedure uspostavljanja vlasti. Drugi krug sastanaka FRG-ova i TS-a je održan u periodu 27. - 28. 11. i 03. 12. 2019. godine za FRG-ove i 06. 12. 2019. godine za TS.

Zaključkom četvrte MK-a, sve institucije su bile pozvane na unapređenje komunikacije i koordinacije, a naročito između FMP-a i kantonalnih ministarstava pravosuđa/pravde i uprave radi unapređenja upravljanja, zajedničkog analiziranja i rješavanja značajnih pitanja sektora pravde u BiH.

Revidirani AP SRSP u BiH je u proceduri usvajanja na VM BiH. Na 175. sjednici, održanoj 23. 07. 2019. godine, VM BiH je razmatralo usvajanje AP-a SRSP u BiH, ali je razmatranje odložilo radi usaglašavanja teksta do naredne sjednice. Usaglašeni AP SRSP u BiH nije naknadno razmatran. Na 175. sjednici je usvojen Izvještaj o provođenju SRSP u BiH za 2018. godinu. Nakon održanih sastanaka FRG-ova i TS-a pripremljen je zbirni tabelarni Izvještaj o provođenju SRSP u BiH za 2019. godinu. Zbog neuspostavljanja vlasti i nedostataka u kapacitetima odložena je organizacija TAIEX-a.

5.1.2 Razvijanje ujednačenog okvira za sistem planiranja, koordinacije i komunikacije

Uz pomoć nekoliko projekata započela je izrada analize za uvođenje strateškog planiranja na svim nivoima vlasti, pri čemu se vrši edukacija i uspostavljanje zajednica praktičara. U pravosuđu u BiH se provode reformske aktivnosti, kroz projekte za jačanje upravljačkih kapaciteta. Projekat „Jačanje kapaciteta za strateško planiranje i razvoj politika (SPPD II)“, finansiran iz Fonda za reformu javne uprave je tokom 2017. godine i 2018. godine, vodio niz aktivnosti na jačanju kapaciteta na državnom i entitetskim nivoima vlasti, kao i u BD-u BiH. Kada je u pitanju državni nivo, tokom februara 2017. godine završeno je usklađivanje (14. 02. za MP BiH) srednjoročnog planiranja i izrade srednjoročnog okvira rashoda (DOB-a). U skladu sa tim ažuriran je Srednjoročni plan rada (SPR) MP BiH i DOB. Tokom 2018. i 2019. godine je to urađeno za naredne cikluse planiranja. Izrađen je Finansijski plan SPR MP BiH i VSTV koji je usklađen sa DOB-om. U skladu sa SPR MP BiH i VSTV pripremljen je Program rada MP BiH i VSTV, a koji je usklađen sa budžetom koji je konsultovan sa Ministarstvom finansija i trezora. Srednjoročni plan rada i Godišnji programa rada su usklađeni sa prijedlogom revidiranog AP SRSP u BiH za period 2019. i 2020. godine. U okviru gore navedenog projekta održane su obuke iz srednjoročnog planiranja Modul 1 (17. i 18. 01. 2017.), moduli 2 i 3 (17. i 18. 07. 2017.), budžetsko programiranje (28. i 29.11.2017.) i radionica praktičara (30.11.2017. i 01.06.2018.), a uz projekat SGI GiZ održana je druga radionica praktičara 27. 11. 2018. godine. Ovim aktivnostima su prisustvovali predstavnici institucija BiH. Iz projektnih izvještaja je poznato da su i na entitetskim nivoima, kao i u BD-u BiH vođene aktivnosti kojim se uspostavlja sistem planiranja i jačanje kapaciteta na nivou centralnih organa vlasti (Generalnog sekretarijata) i sa sekretarima institucija. Projekat podrške vlastima u BiH od strane GiZ-a podržao je analizu/procjenu uticaja uvođenja pravnog okvira za dugoročno planiranje i analizu postupka srednjoročnog planiranja u institucijama BiH. U Sarajevu je 10. 09. 2019. godine održana radionica zajednice praktičara za strateško planiranje u BiH predstavljajući preporuke procjene uticaja dugoročnog planiranja i dalje korake na uvođenju normativnog rješenja.

MP BiH je u tekućoj godini namjeravao izraditi analizu postupka operativnog planiranja, ali je istu odložilo zbog vezanih aktivnosti za uvođenje pravnog rješenja za dugoročno planiranje i revidiranje postupka srednjoročnog planiranja. Uz podršku navedenih projekata u FBiH je revidiran pravni okvir za strateško planiranje koji je ranije usvojen, a tokom 2019. godine su pripremljene i odobreni predviđeni podzakonski akti.⁷⁷

U 2019. godini na nivou BiH, u organizaciji ADS BiH, u planu obuka je bila predviđena i održana radionica za izradu srednjoročnih planova rada i procjene uticaja propisa, a dijelom sistema obuke je i elektronski modul na temu strateškog planiranja. Institucije sektora potiče se na aktivno praćenje dostupnih obuka i njihovo pohađanje.

Ranije su uvrštene aktivnosti revidirane SRSP u BiH i AP-a u tekuću godinu, a izradom planskih dokumenata su uvrštene aktivnosti i za naredni planski ciklus. VSTV je ugradio aktivnosti u svoj strateški dokument.

PK BD BiH je uskladila svoje planove sa zahtjevima procesa srednjoročnog i budžetskog planiranja.

VSTV je dostavio podatke o provođenju Strategije za rješavanje predmeta ratnih zločina, nakon što je službenim putem upućen zahtjev Nadzornom tijelu za praćenje provođenja predmetne strategije. Prema institucijama sektora pravde u BiH je upućen poziv da dostave obaveze po svim strategijama, radi njihovog potencijalnog uvrštavanja i razmatranja na MK-a.

5.1.3 Jačanje kapaciteta tijela nadležnog za praćenje provođenja SRSP u BiH

Zbog kašnjenja u uspostavljanju mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH, programske aktivnosti u 2017. godini nisu provođene. Uz podršku Vlade Nizozemske i OCD-ova prvi radni sastanak članova FRG-ova i TS-a je održan 22. i 23. 01. 2018. godine. Pored navedenog sastanka, 10. i 11. 05. 2018. godine, održan je i drugi radni sastanak, uz radionicu revizije AP SRSP u BiH za 2019. i 2020. godinu. Radi provođenja Memoranduma o saradnji na praćenju i ocjeni provođenja SRSP u BiH i njenog AP od strane OCD-ova, 29. 12. 2018. godine, je održan sastanak sa potpisnicima Memoranduma, na kojem je dogovoren plan aktivnosti saradnje u 2019. godini. Krajem drugog mjeseca, (27. i 28. 02.) sa predstavnicima OCD organizovana je radionica na temu evaluacije i narednih koraka na revidiranju strateškog okvira.

5.1.4 Stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljedem EU

Aktivnosti programa su zavisile od inicijativa DEI-ja i mehanizama za koordinaciju procesa EU integracija, kao i provođenju SRSP u BiH, zbog čega su određene aktivnosti odgađane. Za potrebe odgovaranja na Upitnik EK sačinjen je popis propisa koji čine tzv. systemske propise i koji će pratiti sva poglavlja *acquis*-a u daljem toku evropskih integracija. Započeta je i izrada pregleda propisa iz krivičnog zakonodavstva za koje će biti potrebno izvršiti usklađivanje. U skladu sa planom obuke i organizacijom istih od strane DEI-ja, organizovane su opće obuke o pravu EU. U 2017., 2018. i 2019. godini nije bilo aktivnosti na izradi plana za usklađivanje zakonodavstva BiH s *acquis*-em. Tokom 2017. i 2018. godine institucije svih nivoa vlasti u BiH su davale odgovore na pitanja i dodatna pitanja iz Upitnika EK, a uključujući i 2019. godinu, su učestovali u radu tijela za koordinaciju EU integracija (Odbor i Pododbor), a koji su održavani dva puta godišnje.

DEI je pozvala nadležne institucije na pohađanje obuka oblasti EU integracija u skladu sa Odlukom o obukama u oblasti EU integracija⁷⁸. MP BiH je taj poziv prosljedilo svim nadležnim institucijama na razmatranje i pohađanje predviđenih obuka.

⁷⁷ U „Službenim novinama FBiH“, broj 74/19 objavljene su: Uredba o izradi strateških dokumenata u FBiH, Uredba o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH i Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH.

⁷⁸ „Službeni glasnik BiH“, broj 50/18.

5.2. Jačanje kapaciteta za izradu analiza i politika u sektoru pravde u BiH

Strateški programi jačanje kapaciteta za izradu analiza i politika u sektoru pravde u BiH odnose se na:

- 1) jačanje uloge Foruma za zajedničku politiku (FZP) Ministarstva pravde BiH i VSTV-a u skladu s ustavnim nadležnostima,
- 2) izrada smjernica o metodologiji i načinima izrade politika u sektoru pravde u BiH i
- 3) unapređenje kvaliteta statističkih podataka u sektoru pravde u BiH.

5.2.1 Jačanje uloge FZP Ministarstva pravde BiH i VSTV-a u skladu s ustavnim nadležnostima

Program se odnosi na inicijativu uspostavljanja tijela koje radi na definisanju politika od interesa dvije i više institucija. Nedostatak resursa i inicijative institucija, kao i zaostajanja u dijalogu o politikama na političkom nivou razlog je usporenog provođenja programa, ali se njen značaj ocjenjuje velikim, posebno uzimajući u obzir razvoj politika i uvođenje postupka procjene uticaja.

U 2017. nije bilo aktivnosti FZP Ministarstva pravde BiH i VSTV-a zbog nedostatnih sredstava, raspoloživog osoblja, angažovanosti na poslovima EU integracija, kao i kasnog uspostavljanja mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH. Tokom 2018. godine ocijenjeno je od FRG-ova i potvrđeno od MK da se aktivnosti odlože za revidirani period provođenja SRSP u BiH u 2019. i 2020. godini.

Tokom 2019. godine vršena je procjena mogućnost opercionalizacije FZP i zaključeno je kako trenutno u BiH se vodi niz inicijativa na razvoju politika, a što je u uskoj vezi sa strateškim planiranjem. U proteklom periodu je bilo četiri radionice na temu procjene uticaja propisa. Zaključeno je da se uspostavi saradnja sa donatorima zainteresovanim za podršku u oblasti razvoja politika, dajući priliku za održivost inicijative u fazi uspostavljanja.

5.2.2 Izrada smjernica o metodologiji i načinima izrade politika u sektoru pravde u BiH

Program je u uskoj vezi sa prethodnim programom i provođenje aktivnosti zavisi od provođenja aktivnosti prethodnog programa.

Polovinom 2017. godine PS BiH je usvojila Izmjene i dopune Jedinostvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH, s Aneksom I, koji propisuje metodologiju za procjenu uticaja prilikom izrade politika/propisa u institucijama BiH. U toku je provođenje usvojene metodologije kroz uspostavljanje tijela za provođenje, praćenje i ocjenjivanje i veći broj obuka za državne službenike koje organizuje Agencija za državnu službu BiH iz vlastitih sredstava i kroz različite projekte. U 2018. godini sačinjene su u dva navrata i upućene proceduru izmjene i dopune Uputstva o načinu pripreme godišnjeg programa rada i izvještaja o radu u institucijama BiH, radi propisivanja formata za uvođenje obaveze procjene uticaja.⁷⁹

U FBiH na snazi je Uredba o postupku procjene uticaja propisa i Pravila i postupci za izradu zakona i drugih propisa FBiH.⁸⁰ U RS je na snazi Odluka o provođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.⁸¹ U 2017. godini u BD-u BiH je izrađena metodologija za procjenu uticaja prilikom izrade politika/propisa.

Ovi podaci ukazuju da je razvoj politika u začetku i da je potrebno nastaviti rad na izradi smjernica koje se oslanjaju na sistem razvoja politika u BiH, pri tome imajući u vidu projekte pomoći (GiZ) koji će podržati dalje i zajednicu praktičara iz razvoja politika, a uz čiju pomoć ili drugim modalitetom je potrebno započeti uspostavljanje foruma zajedničkih politika.

⁷⁹ „Službeni glasnik BiH“, broj 64/18.

⁸⁰ „Službene novine FBiH“, broj 71/14.

⁸¹ „Službeni glasnik RS“, broj 56/15.

Institucije trenutno nisu osposobljene za složene zahtjeve budžetiranja koji bi bili usklađeni sa dugoročnim, srednjoročnim i godišnjim planiranjem, što predstavlja jednu od pretpostavki za razvoj politika. U skladu sa tim potrebno je vršiti jačanje kapaciteta. Trenutno ne postoji pravna osnova za dugoročno strateško planiranje, a time i metodologija po kojoj bi se vršilo usklađivanje, na što ukazuju i izvještaji revizije efekata.

Državni nivo vlasti provodi postupak usklađivanja budžeta sa srednjoročnim i godišnjim planiranjem, u skladu s Odlukama o srednjoročnom i godišnjem planiranju, dok su entitetski nivo i BD BiH tek na početku procesa, što je navedeno u nalazima projekata reforme javne uprave iz prethodnog perioda.

5.2.3 Unapređenje kvalitete statističkih podataka u sektoru pravde u BiH

Započete su aktivnosti na izradi analize postojećih statističkih podataka u sektoru pravde u BiH, koje su podrazumijevale istraživanje podataka kojim raspolažu institucije sektora prave u BiH. Povratne informacije nisu bile zadovoljavajuće kvalitete i sadržaja, te je ocijenjeno da se pripremi okvir, pregled pokazatelja sektora pravde u BiH i dostavljanju institucijama kao polazište za analizu postojećih statističkih podataka. VSTV je, u okviru projekta IPA 2013., razvio sistem za izvještavanje i podršku odlučivanju. Korištenjem ovog sistema izrađuju se statistički izvještaji koji kombinuju podatke iz različitih baza podataka (CMS/TCMS, HRMIS, SOKOP-Mal). Nadalje, provodi se zajednička aktivnost APIK-a, VSTV-a i USAID-a na usvajanju Memoranduma o saradnji u oblasti elektronskog preuzimanja statističkih podataka o predmetima korupcije iz T-/CMS-a, prema kojem bi APIK preuzimao podatke preko privilegovanog dijela pravosudnog web portala. VSTV kontinuirano prati i analizira statističke podatke o radu sudova i tužilaštava posredstvom automatizovanog sistema za upravljanje predmetima (CMS i TCMS), koji se kontinuirano nadograđuje.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice uspostavlja Centralnu bazu podataka o predmetima diskriminacije u BiH koju će koristiti i popunjavati sve pravosudne institucije u BiH. VSTV i MP BiH planiraju razmotriti postojeća softverska rješenja i utvrditi odgovarajuće softversko rješenje.

MP BiH u svom radu koristi IT rješenje kojim se upravlja predmetima (DMS). Za potrebe praćenja i provođenja SRSP u BiH 2008.-2012. godine izrađen je i uspostavljen informacioni dokumentacioni sistem za praćenje provođenja SRSP u BiH. Sistem je predstavljao IT rješenje kojim se automatizuje proces prikupljanja i obrade podataka. Nakon isteka testnog vremena utvrđeno je kako sistem ne zadovoljava sve funkcionalne zahtjeve. Krajem 2017. i tokom 2018. godine vođen je razgovor sa GiZ projektom o daljem razvoju i nadogradnji spomenutog sistema, a za koji je izrađena procjena koštanja. GiZ je ocijenio kako trenutno nisu stvorene pretpostavke za finansiranje takve aktivnosti. Zato je tokom 2019. godine istraživana mogućnost alternativnog načina, bilo dostupnih bez nadoknade rješenja, kao i komunikacijom s drugim institucijama, poput APIK-a o preuzimanju rješenja koji su uspostavljeni u tim institucijama i prilagođavanja potrebama sektora pravde u BiH.

5.3. Donatorska koordinacija u sektoru pravde u BiH

Strateški programi donatorska koordinacija u sektoru pravde u BiH odnose se na:

- 1) stvaranje pretpostavki za provođenja sektorskog pristupa u skladu s ustavnim nadležnostima,
- 2) jačanje koordinacije i saradnje u sektoru pravde u BiH u pripremi donatorskih projekata.

5.3.1 Stvaranje pretpostavki za provođenja sektorskog pristupa u skladu s ustavnim nadležnostima

Dopisom DEI-ju od 19. 04. 2017. godine započet je proces izrade sektorskog planskog dokumenta (SPD) za sektor Vladavine prava, podsektor pravde i osnovnih prava, nakon čega je formirana sektorska radna grupa (SRG) i određena koordinirajuća institucija. Proces programiranja trajao je sedam mjeseci. Razvoj daljih koraka na aktivnosti se provodi uz inicijativu i koordinaciju sa DEI-jem. Tokom 2018. godine razvijen je Akcioni dokument za 2018. godinu i revidiran SPD za podsektor pravde i osnovnih prava koji je dostavljen u dalju proceduru DEI-ju, a učestvovalo je i u radu nadzornih i upravnih tijela za provođenje projekata, kao i na provođenju samih projekata. Krajem godine započet je proces programiranja za 2019. godinu. U okviru navedenih aktivnosti urađena je Mapa puta za uspostavljanje sektorskog pristupa i definisani prioriteti za finansiranje u sektoru pravde za naredni period. Pored navedenog, tokom 2018. godine, započet je proces pristupanja EU programu „Pravosuđe“. Tokom godine organizovana su dva sastanka informisanja donatora i jedan tematski sastanak za oblast pravosuđa. SRG je tokom 2019. godine radila na operacionalizaciji prioriteta za IPA definisanih ranije kroz SPD. U međuvremenu je otpočeo sa radom i projekat IPA 2017. godine, dok je u postupku provođenje projekta IPA 2015. godine. Ured državnog IPA koordinatora je obavijestio sektorske koordinirajuće institucije da je VM BiH na 175. sjednici, održanoj 23. 07. 2019. godine, razmatralo i usvojilo prijedloge IPA 2019. i IPA 2020. godine državnih paketa pomoći za BiH, odnosno AD-ova koji ih sačinjavaju o čemu je upoznata i SRG.

U pogledu Jedinstvene liste sektorskih prioriteta projekata Investicijskog okvira za zapadni Balkan u oblasti socijalnog sektora ista još nije usvojena. U drugoj polovini 2019. godine, nakon održanog sastanka sa DIPAK-om, započete su pripreme aktivnosti mapiranja potreba unutar ovog sektora, putem kojih će se izraditi usaglašen popis prioriteta.

Po pitanju aktivnosti koordinacije donatora izvršeno je ažuriranje baza podataka projekata i kontakt lica donatora za sektor pravde. Kao alat bolje efektivnosti i upravljanja donatorskom pomoći ažurirana je i Mapa pokrivenosti strateških programa iz SRSP u BiH sa projektima donatorske pomoći, a kojoj je cilj upoznati institucije, donatorske organizacije i drugu zainteresovanu javnost o udjelu donatorske pomoći u provođenju ključnih strateških reformskih programa u sektoru pravde u BiH. Tokom 2019. godine, zbog neuspostavljanja vlasti i pratećih rizika, ocijenjeno je da se održavanje sastanka informiranja donatora odloži do održavanja MK-a. Donatori su konsultirani u vezi akata koje institucije sektora pravde u BiH pripremaju u pogledu donatorske koordinacije, kao i u vezi provođenja projekata pomoći. Projekti IPA pomoći su praćeni uz pomoć upravnih odbora i Nadzornog odbora, za što su institucije sektora u BiH dale doprinos u vidu podataka za godišnji Izvještaj o provođenju IPA u 2018. i 2019. godini.

Tokom izrade SPD-a 2018.-2020. godine, uz tehničku pomoć DEI-ja, organizovane su dvije radionice (15. i 11.-12. 10. 2017.), na kojima je, uz rad, vršeno i obučavanje imenovanih članova SRG-a. Tokom 2019. godine održano je više radionica na temu naučenih lekcija iz IPA programiranja, nadzora i izvještavanja, te priprema za IPA III ciklus programiranja. Institucijama je pružana i mentorska podrška na izradi SPD-a tokom cijelog procesa izrade. Sistematičan plan obuke nije izrađen. Postojao je Plan općih obuka DEI-ja u oblasti IPA programiranja, dostupan institucijama svih nivoa vlasti. Tokom 2018. godine izmijenjena je Odluka o obaveznim obukama po kojoj je omogućen fleksibilniji pristup obukama za sve nivoe vlasti u BiH, a MP BiH je, na poziv DEI, isti dostavljalo institucijama sektora pravde u BiH.

5.3.2 Jačanje koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH u pripremi donatorskih projekata

Tokom 2018. godine nije sistemski rađeno na analizi problema u oblasti donatorske koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH, već se kroz postupak ocjenjivanja, većinom EU projekata, nadzora EU projekata i programiranja SPD-a izvršila analiza problema u sektoru pravde u BiH. Problemi donatorske koordinacije djelimično su mapirani u sektorskom planskom dokumentu odnosno njenom dodatku u vezi razvoja sektorskog pristupa i ažurirani za potrebe programskog ciklusa 2019. i 2020. godine. Tokom 2018. godine je započeo projekat UNDP i Švicarske za unapređenje koordinacije donatora u BiH, koji je zbog tehničkih razloga odložen u 2019. godini. U dogovoru sa DEI ocijenjeno je da se unapređenje sektorskog pristupa ostavi za period upoznavanja i uvođenja novog finansijskog IPA III okvira.

5.3.3 Smjernice o metodologiji i načinima koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH u pripremi donatorskih projekata

Aktivnosti u vezi izrade smjernica o metodologiji i načinima koordinacije i komunikacije u sektoru pravde u BiH nisu provedene zbog nedostatka kapaciteta za upravljanje projektima. U okviru aktivnosti sektorskog pristupa na izradi SPD-a izrađene su smjernice za proces programiranja projekata iz IPA fondova u 2017., 2018. i 2019.-2020. godini.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Izvještaj institucija sektora pravde u Bosni i Hercegovini o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i Akcionog plana za 2019. godinu, sačinjen je u skladu sa metodologijom za praćenje i ocjenu provođenja. U nastavku su zaključci i preporuke s prijedlogom mjera za institucije sektora pravde u BiH:

1) Proces ocjene i provođenja SRSP u BiH:

- Na državnom nivou potrebno je razmatrati i usvojiti Revidirani AP SRSP u BiH za period 2019.-2020. godina,
- Preduzeti naredne korake na izradi nove SRSP u BiH: a) izraditi Izvještaj o samoprocjeni, b) izraditi analizu okruženja i statusa reformi, c) razviti novu SRSP u BiH za period 2021.-2027. godine i d) pripremiti finansijski plan),
- Razmotriti mandata članova za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH za novi ciklus planiranja 2021.-2027. godine.

2) U narednom periodu pažnju treba usmjeriti na sljedeće aktivnosti iz AP SRSP u BiH:

Strateška oblast 1 – Pravosuđe

- U skladu sa zaključcima FRG i TS ubrzati i preduzeti aktivnosti na realizaciji svih aktivnosti koje imaju teškoća na provođenju za što su nadležne institucije sektora pravde u BiH, kao i da se planiraju i provedu mjere za otklanjanje rizika i izazova na provođenju,
- Da se preciziraju i usklade sporna pitanja, dalji koraci i aktivnosti na finalizaciji svih zakonodavnih aktivnosti predviđenih AP SRSP u BiH,
- Upućuje se poziv vladi FBiH da što prije donese podzakonske akte propisane Zakonom o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u FBiH.

Strateška oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija

- U skladu sa zaključcima FRG i TS ubrzati i preduzeti aktivnosti na realizaciji svih aktivnosti koje imaju teškoća na provođenju za što su nadležne institucije sektora pravde u BiH, kao i da se planiraju i provedu mjere za otklanjanje rizika i izazova na provođenju,
- U vezi strateškog programa 2.1.2 „Uspostavljanje uprava za izvršenje krivičnih sankcija u BiH“ provesti što prije aktivnosti na nivoima na kojim je ocijenjeno da postoje mogućnosti, a drugi nivoi da uzmu na znanje i razmotre program za novi strateški okvir,
- Kod strateškog programa 2.2.5 „Uspostavljanje probacijske službe u BiH“, uzeti u obzir prethodni zaključak MK i ocijeniti potrebu i opravdanost uvođenja navedenog pravnog instituta, u periodu 2022.-2023. godine i uvrstiti u novi strateški okvir.

Strateška oblast 3 – Pristup pravdi

- U skladu sa zaključcima FRG i TS ubrzati i preduzeti aktivnosti na realizaciji svih aktivnosti koje imaju teškoća na provođenju za što su nadležne institucije sektora pravde u BiH, kao i da se planiraju i provedu mjere za otklanjanje rizika i izazova na provođenju.

Strateška oblast 4 – Podrška ekonomskom rastu

- U skladu sa zaključcima FRG i TS ubrzati i preduzeti aktivnosti na realizaciji svih aktivnosti koje imaju teškoća na provođenju za što su nadležne institucije sektora pravde u BiH, kao i da se planiraju i provedu mjere za otklanjanje rizika i izazova na provođenju.

Strateška oblast 5 – Koordiniran, dobro rukovođen i koordiniran sektor

- U skladu sa zaključcima FRG i TS ubrzati i preduzeti aktivnosti na realizaciji svih aktivnosti koje imaju teškoća na provođenju za što su nadležne institucije sektora pravde u BiH, kao i da se planiraju i provedu mjere za otklanjanje rizika i izazova na provođenju,
- Kod strateškog programa 5.1.4 Stvaranje pretpostavki za usklađivanje zakonodavstva u BiH sa pravnim nasljeđem EU je politički prioritet, kao i međunarodna obaveza provođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, potrebno je što prije ostvariti saradnju sa nadležnim organima za koordinaciju procesa EU integracija i provesti aktivnosti,
- U pogledu provođenja SRSP u BiH za 2019. godinu i dalje je ocijenjeno kako je kvalitet informacija, kao i pojedinačno dostavljanje i dalje vrlo slabo, dok se članovi ne pridržavaju Poslovnika MK i Smjernica za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH. Članovi MK koji nisu imenovali svoje predstavnike u radnim tijelima trebaju dostaviti prijedloge članova za 2020. godinu i da se informacije o provođenju SRSP u BiH dostavljaju na vrijeme u skladu sa Poslovníkom MK i Smjericama za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH.

ZAKLJUČAK VIJEĆA MINISTARA BIH

Usvaja se Izvještaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i Akcionog plana za 2019. godinu, broj: 11-02-8-3253/19 od 29. 05. 2020. godine.